

ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ

Ένας τόπος, πολλές επιλογές!

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΧΑΡΤΑ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ 2020-2023

Ιούλιος 2020

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή.....	5
1 Βασικά Χαρακτηριστικά του Δήμου Λαμιέων.....	7
1.1 Γενικά Στοιχεία.....	7
1.2 Δημογραφικά Στοιχεία.....	8
1.3 Οικονομικά Μεγέθη της Περιοχής.....	9
1.4 Αναπτυξιακή Φυσιογνωμία του Δήμου.....	12
2 Πολιτιστικό και Τουριστικό Απόθεμα του Δήμου Λαμιέων.....	18
2.1 Πολιτιστική Κληρονομιά.....	18
2.1.1 Μουσεία & Αρχαιολογικοί Χώροι.....	18
2.1.2 Ιστορικά Μνημεία & Τοποθεσίες.....	22
2.1.3 Πολιτιστικές, Θρησκευτικές και Αθλητικές Εκδηλώσεις.....	36
2.1.4 Η Γαστρονομία της Πόλης.....	37
2.2 Φυσικός Πλούτος της Περιοχής.....	37
2.2.1 Ορειβατικά Μονοπάτια.....	37
2.2.2 Προστατευόμενες Περιοχές.....	39
2.2.3 Ιαματικές Πηγές.....	42
3 Τουριστική Κίνηση στην Ευρύτερη περιοχή του Δήμου Λαμιέων.....	44
3.1 Στοιχεία Τουριστικής Κίνησης Στην Π.Ε. Φθιώτιδας.....	44
3.1.1 Επισκέψεις – Διανυκτερεύσεις.....	44
3.1.2 Δυναμικότητα Τουριστικών Καταλυμάτων.....	47
3.2 Στοιχεία Τουριστικής Κίνησης στο Δήμο Λαμιέων.....	48
3.2.1 Γενική Εικόνα.....	48
3.2.2 Ξενοδοχειακές και άλλες Υποδομές.....	48
3.3 Βασικές διαπιστώσεις.....	50
4 Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης.....	52
4.1 S.W.O.T. Ανάλυση.....	52
4.2 Κρίσιμα Σημεία.....	55
5 Ο Τουρισμός ως Μοχλός Ανάπτυξης.....	57
5.1 Γενικά.....	57
5.2 Μορφές Τουρισμού Στην Ευρύτερη Περιοχή του Δήμου.....	58
5.3 Προοπτικές και Δυνατότητες Τουριστικής Προβολής & Ανάπτυξης στο Δήμο Λαμιέων 60	
5.4 Υφιστάμενες Στρατηγικές, Πολιτικές και Δράσεις που Επηρεάζουν την Τουριστική Ανάπτυξη του Δήμου.....	64
5.4.1 Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (Ο.Χ.Ε.) για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (Β.Α.Α.).....	64

5.4.2	Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (Ο.Χ.Ε.) Πολιτιστικής - Περιβαλλοντικής Διαδρομής Στερεάς Ελλάδας.....	66
5.4.3	Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (Σ.Β.Α.Κ.).....	66
5.4.4	Ανοικτό Κέντρο Εμπορίου Δήμου Λαμιέων.....	68
5.4.5	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου για την περίοδο 2020-2023	69
5.5	Ευκαιρίες & Δυνατότητες από Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς Πόρους.....	70
5.5.1	Εθνικοί & Ευρωπαϊκοί Πόροι.....	70
5.5.2	Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης»	70
5.5.3	ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας).....	71
5.5.4	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΑΠ) 2021 - 2025	71
5.5.5	ΕΣΠΑ Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027	72
6	Ολοκληρωμένο Σχέδιο Τουριστικής Προβολής και Ανάπτυξης του Δήμου Λαμιέων «Τουριστική Χάρτα».....	73
6.1	Το Όραμα του Δήμου Λαμιέων.....	73
6.2	Γενικοί και Ειδικό Στόχοι Τουριστικής Ανάπτυξης	73
6.3	Άξονες και Μέτρα της Τουριστικής Χάρτας.....	75
6.4	Πρόγραμμα Δράσεων της Τουριστικής Χάρτας	80
6.4.1	Κατανομή Δράσεων ανά Άξονα και Μέτρο	80
6.4.2	Ιεράρχηση των Δράσεων	89

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1:	Πληθυσμός ανά Δημοτικό Διαμέρισμα & Οικισμό του Δήμου Λαμιέων (2011)	8
Πίνακας 2:	Συνολικός Κύκλος Εργασιών	10
Πίνακας 3:	Αποστάσεις Λαμίας σε χιλιόμετρα και χρόνο από τις Διοικητικές Έδρες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη	14
Πίνακας 4:	Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία στο Δήμο Λαμιέων	31
Πίνακας 5:	Πληθυσμός ανά Δημοτικό Διαμέρισμα & Οικισμό του Δήμου Λαμιέων (2011) ...	40
Πίνακας 6:	Βιότοποι καταγεγραμμένοι σπό το πρόγραμμα CORINE στο Νομό Φθιώτιδας..	40
Πίνακας 7:	Καταφύγια Άγριας Ζωής στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.....	42
Πίνακας 8:	Στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Π.Ε. Φθιώτιδας και στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2014-2018.....	44
Πίνακας 9:	Ξενοδοχειακό δυναμικό στην Π.Ε. Φθιώτιδας και στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2019	47
Πίνακας 10:	Ενοικιαζόμενα δωμάτια στην Π.Ε. Φθιώτιδας και στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2019	47
Πίνακας 11:	Ξενοδοχεία & καταλύματα στο Δήμο Λαμιέων.....	48
Πίνακας 12:	Πίνακας S.W.O.T Ανάλυσης.....	52

Πίνακας 13:	Γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης ανά θεματικό τομέα	74
Πίνακας 14:	Λογική της Παρέμβασης - Διάρθρωση Αξόνων, Γενικών & Ειδικών Στόχων και Μέτρων της Τουριστικής Χάρτας	77
Πίνακας 15:	Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 1	80
Πίνακας 16:	Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 2	82
Πίνακας 17:	Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 3	83
Πίνακας 18:	Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 4	86
Πίνακας 19:	Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 5	87
Πίνακας 20:	Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 6	88
Πίνακας 21:	Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1	90
Πίνακας 22:	Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2	91
Πίνακας 23:	Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 3	93
Πίνακας 24:	Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 4	94
Πίνακας 25:	Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 5	95
Πίνακας 26:	Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 6	96

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1:	Χάρτης Δήμου Λαμιέων	7
Σχήμα 2:	Εξέλιξη του Εθνικού κατά κεφαλήν ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος Vs ΕΕ28	10
Σχήμα 3:	Η εξέλιξη της ανεργίας	11
Σχήμα 4:	Ποσοστό (%) εγγεγραμμένης ανεργίας Περιφέρειας Στερεάς 2019 Vs χώρα	11
Σχήμα 5:	Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας	13
Σχήμα 6:	Χάρτης μοναπατιών Εθνικού Δρυμού Οίτης	41
Σχήμα 7:	Εξέλιξη των αφίξεων αλλοδαπών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και την Π.Ε. Φθιώτιδας, 2013 - 2018	45
Σχήμα 8:	Εξέλιξη των αφίξεων ημεδαπών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και την Π.Ε. Φθιώτιδας, 2013 - 2018	45
Σχήμα 9:	Εξέλιξη των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και την Π.Ε. Φθιώτιδας, 2013 - 2018	46
Σχήμα 10:	Εξέλιξη των διανυκτερεύσεων ημεδαπών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και την Π.Ε. Φθιώτιδας, 2013 - 2018	46
Σχήμα 11:	Τυπική διάταξη SWOT Analysis	52

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με τη χάρτα πολιτισμικού τουρισμού η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, με την ευρύτερη έννοια, ανήκει σε όλους. Όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να κατανοούν, να εκτιμούν, αλλά και να διατηρούν τις παγκόσμιες αξίες αυτής της κληρονομιάς.

Ο όρος κληρονομιά είναι μια ευρεία έννοια και περιλαμβάνει τόσο το φυσικό όσο και το πολιτιστικό περιβάλλον. Περιλαμβάνει, δηλαδή, τα τοπία, τους ιστορικούς τόπους, τις τοποθεσίες και το δομημένο περιβάλλον, τη βιοποικιλότητα, τις συλλογές, το παρελθόν και τις συνεχιζόμενες πολιτιστικές πρακτικές και τέλος, τη γνώση και τις ζωντανές εμπειρίες. Στην πολιτιστική κληρονομιά καταγράφεται και εκφράζεται η μακρόχρονη ιστορική συνέχεια των ανθρώπων.

Η κληρονομιά αυτή διαμορφώνει στην ουσία την ταυτότητα κάθε έθνους αποτελώντας αναπόσπαστο μέρος της σύγχρονης ζωής και καθιστώντας την ένα δυναμικό σημείο αναφοράς κι ένα θετικό μέσο για την ανάπτυξη και την αλλαγή. Πρέπει να επισημανθεί ότι η ιδιαίτερη κληρονομιά και η συλλογική μνήμη κάθε τοποθεσίας ή κοινότητας είναι αναντικατάστατη και αποτελεί σημαντικό θεμέλιο για τη μελλοντική ανάπτυξη.

Σε μια περίοδο αυξανόμενης παγκοσμιοποίησης, η προστασία, η διατήρηση, η ερμηνεία και η παρουσίαση της πολιτιστικής κληρονομιάς και πολυμορφίας κάθε περιοχής ή χώρας αποτελεί μια σημαντική πρόκληση για όλους τους ανθρώπους. Ωστόσο, η διαχείριση της κληρονομιάς αυτής, μέσα στο πλαίσιο των διεθνώς αναγνωρισμένων και κατάλληλα εφαρμοσμένων προτύπων, είναι συνήθως στην ευθύνη της κοινότητας όπου αυτή βρίσκεται ή της ομάδας που την προστατεύει.

Πρωταρχικός στόχος για τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι να μεταδοθεί η σημασία της και η ανάγκη για την διατήρησή της στα μέλη της κοινότητας υποδοχής και στους επισκέπτες της. Η φυσική, πνευματική, αλλά και συναισθηματική πρόσβαση των ανθρώπων στην κληρονομιά και την πολιτιστική ανάπτυξη ενός τόπου, αποτελεί ταυτόχρονα ένα δικαίωμα και ένα προνόμιο. Η πρόσβαση αυτή έχει ως αποτέλεσμα οι άνθρωποι να σέβονται τις αξίες και τα συμφέροντα της κοινότητας συνολικά.

Αυτό άλλωστε προσδοκά και η Τουριστική Χάρτα που για πρώτη φορά στην ιστορία του δήμου Λαμιέων, έχουμε την τιμή να καταρτίσουμε. Ένα δυναμικό εργαλείο, το οποίο σέβεται την κληρονομιά, αξιοποιεί τις όποιες δυνατότητες για ανάπτυξη, μεγιστοποιεί το brand name της Λαμίας τόσο εγχώρια όσο και στο εξωτερικό και βάζει τις βάσεις και το πλαίσιο για μελλοντικές δράσεις. Γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους από την πρώτη στιγμή συστήσαμε ομάδες εργασίας μέσα από την ίδια την τοπική κοινωνία μιας και η Χάρτα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της. Θεωρούμε ότι η Χάρτα του Δήμου Λαμιέων πρέπει να φέρει τα στοιχεία της ευελιξίας, προσαρμοστικότητας, και αναπροσαρμογής. Στοιχεία δηλαδή που φέρει κάθε δυναμικός φορέας, απαγκιστρωμένος από τυχόν αγκυλώσεις με πάντα γνώμονα το συμφέρον του τόπου με σεβασμό στην κληρονομιά του.

Σαν αντικείμενο έχει τον σχεδιασμό της πολιτιστικής πολιτικής με την αξιοποίηση των πολιτισμικών αγαθών και πόρων για την οργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Υπάρχουν τέσσερις βασικές λειτουργίες για την διαχείριση των πολιτιστικών αγαθών που βασίζονται στις αρχές του γενικού συμφέροντος και σκοπό έχουν την ικανοποίηση των αναγκών κι επιθυμιών του πολιτιστικού κοινού: Προγραμματισμός, Οργάνωση, Συντονισμός κι Έλεγχος .

Ο Προγραμματισμός αποσκοπεί στην χάραξη της αναπτυξιακής πορείας των πολιτιστικών αγαθών σχεδιάζοντας ρεαλιστικές δράσεις και θέτοντας συγκεκριμένους στόχους. Ουσιαστικά, καθορίζονται η αποστολή, οι επιδιωκόμενοι σκοποί, και η πολιτική που θα ακολουθήσει ο οργανισμός.

Η Οργάνωση σχετίζεται με την κατανομή της εργασίας ανάμεσα στα άτομα ή τις ομάδες και τον καταμερισμό των καθηκόντων ούτως ώστε να επιτευχθεί η υψηλότερη και καλύτερη απόδοση.

Όμως, για να επιτευχθούν οι στόχοι κάθε οργανισμού χρειάζεται σωστός συντονισμός που θα διασφαλίσει τη συνοχή και την ενότητα στις λειτουργίες της διαχείρισης. Με το συντονισμό γίνεται η τήρηση των ενιαίων κατευθύνσεων και αναπροσαρμογή σε νέα δεδομένα και ανάγκες.

Τέλος, ο Έλεγχος αφορά τις ενέργειες με τις οποίες γίνεται η αξιολόγηση και η διαρκής παρακολούθηση των λειτουργιών και των αποτελεσμάτων του οργανισμού στοχεύοντας στην αποτελεσματικότητά του. Τυχόν απόκλιση από τα καθορισμένα πρότυπα απόδοσης επιτρέπει με την λειτουργία του ελέγχου να υπάρχει ανατροφοδότηση και να λαμβάνονται τα ανάλογα διορθωτικά μέτρα.

1 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ

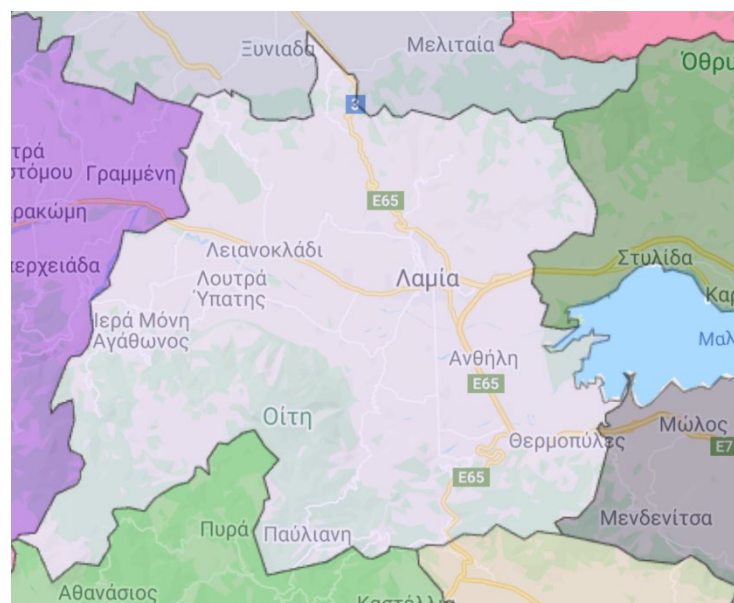
1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο Δήμος Λαμιέων αποτελεί έναν από τους επτά (7) Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης που υπάγονται διοικητικά στην Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδας, τη μεγαλύτερη ως προς την έκταση και δεύτερη ως προς τον πληθυσμό υποδιαίρεση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Η πόλη της Λαμίας φιλοξενεί την έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και είναι ταυτόχρονα η πρωτεύουσα του Νομού Φθιώτιδας.

Ο Δήμος Λαμιέων αναπτύσσεται στο κέντρο της Λεκάνης του Σπερχειού Ποταμού, καταλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα των εκβολών του (Δέλτα) και έχει έκταση 942,86 τετρ.χιλιόμετρα. Σε διαπεριφερειακό επίπεδο, η γεωγραφική του θέση είναι εξαιρετικά σημαντική, δεδομένου ότι βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα του ηπειρωτικού χώρου της Ελλάδας, στο ιδιότυπο «πέραςμα» του Μαλιακού Κόλπου από τη Βόρεια Ελλάδα και τη Θεσσαλία στη Στερεά Ελλάδα και την Αττική. Στρατηγικό κομβικό σημείο, όπου τέμνονται οι Οδικοί Άξονες ΠΑΘΕ, Μπράλλος – Πάτρα, Λαμία - Καρπενήσι – Αργίριο, Λαμία – Δομοκός – Καρδίτσα, Ε65 (Μαλιακός – Εγνατία), ΟΣΕ κλπ. Η κομβικότητα της κοιλάδας του Σπερχειού ήταν αυτή που ενέπνευσε το μελετητικό γραφείο «ΔΟΞΙΑΔΗ» τη δεκαετία του 70 να προτείνει με ολοκληρωμένη μελέτη τη μεταφορά της πρωτεύουσας της Ελλάδας στη χωρική θέση του σημερινού Δήμου Λαμιέων, όπου τότε προτάθηκε να αναπτυχθεί μια νέα πόλη.

Σε σχέση με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, εκτείνεται δυτικά του γεωγραφικού της κέντρου βάρους, ενώ κεντρική θέση κατέχει και ως προς το Νομό Φθιώτιδος. Συνορεύει άμεσα με τους Δήμους Στυλίδας (ανατολικά), Δομοκού (βόρεια), Μακρακώμης (δυτικά), Αμφίκλειας - Ελάτειας (νότια) και Μώλου- Αγίου Κωνσταντίνου (ανατολικά) της Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας, καθώς και το Δήμο Δελφών (νότια) της Περιφερειακής Ενότητας Φωκίδας.

Σχήμα 1: Χάρτης Δήμου Λαμιέων

Πηγή: <http://geodata.gov.gr>

Ο Δήμος αρχικά προήλθε από τη διοικητική μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του έτους 1997 με διεύρυνση της εδαφικής περιοχής του πρώην Δήμου Λαμιέων, που βασικά περιελάμβανε μόνο την πόλη της Λαμίας. Ο Δήμος Λαμιέων απαρτιζόταν από δεκατρία (13) Δημοτικά Διαμερίσματα.

Με τη «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» της 1ης Ιανουαρίου του 2011 (Ν.3852/2010), συστάθηκε ο σημερινός Δήμος Λαμιέων με τη συνένωση τζων προϋπαρχόντων Δήμων Γοργοποτάμου, Λειανοκλαδίου, Υπάτης και της Κοινότητας Παύλιανης, ώστε να περιλάβει την άμεση και ευρύτερη περιοχή της πόλης, όπως αυτή αναπτύσσεται προς όλες τις κατευθύνσεις και δημιουργεί το πολεοδομικό συγκρότημα Λαμίας και την ευρύτερη αστική περιοχή του. Ο σημερινός Δήμος απαρτίζεται από πέντε (5) Δημοτικές Ενότητες. Σχετικά με την έκταση του Δήμου, η Δημοτική Ενότητα Λαμίας έχει έκταση 413.000 στρέμματα, κυρίως πεδινών εκτάσεων και ημιορεινών περιοχών, η Δημοτική ενότητα Υπάτης 263.000 στρέμματα και αποτελεί το 28% του Δήμου Λαμιέων, η Δημοτική Ενότητα Λειανοκλαδίου καλύπτει περίπου 78.400 στρέμματα και καταλαμβάνει το 8% του Δήμου, η Δημοτική Ενότητα Παύλιανης με έκταση 38.500 στρέμματα και η Δημοτική Ενότητα Γοργοποτάμου 157.330 στρέμματα πεδινού και ημιορεινού χώρου.

1.2 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Πίνακας 1: Πληθυσμός ανά Δημοτικό Διαμέρισμα & Οικισμό του Δήμου Λαμιέων (2011)

A/A	Δημοτικό Διαμέρισμα	Πληθυσμός
	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ (Έδρα: Λαμία)	75.315
1	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	3.374
	Τοπική Κοινότητα Βαρδάτων	254
	Τοπική Κοινότητα Γοργοποτάμου (Αλεποσπίτων)	453
	Τοπική Κοινότητα Δαμάστας	374
	Τοπική Κοινότητα Δελφίνου	52
	Τοπική Κοινότητα Δύο Βουνών	79
	Τοπική Κοινότητα Ελευθεροχωρίου	119
	Τοπική Κοινότητα Ηρακλείας	469
	Τοπική Κοινότητα Κουμαρισίου	43
	Τοπική Κοινότητα Μοσχοχωρίου	822
	Τοπική Κοινότητα Νέου Κρικέλλου	487
	Τοπική Κοινότητα Οίτης	222
2	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΜΙΕΩΝ	64.716
	Τοπική Κοινότητα Λαμιέων	52.006
	Τοπική Κοινότητα Ροδίτσης	3.509
	Τοπική Κοινότητα Σταυρού	2.489
	Τοπική Κοινότητα Αγίας Παρασκευής (Λιμογαρδίου)	957
	Τοπική Κοινότητα Ανθήλης	1.693
	Τοπική Κοινότητα Δίβρης	192

A/A	Δημοτικό Διαμέρισμα	Πληθυσμός
	Τοπική Κοινότητα Θερμοπυλών	295
	Τοπική Κοινότητα Καλαμακίου	173
	Τοπική Κοινότητα Κόμματος	493
	Τοπική Κοινότητα Κωσταλέξη	397
	Τοπική Κοινότητα Λυγαριάς	748
	Τοπική Κοινότητα Μεγάλης Βρύσης	989
	Τοπική Κοινότητα Φραντζή	775
3	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ	2.186
	Τοπική Κοινότητα Αμουρίου	278
	Τοπική Κοινότητα Ζηλευτού	282
	Τοπική Κοινότητα Λειανοκλαδίου	1.085
	Τοπική Κοινότητα Μοσχοκαρυάς	215
	Τοπική Κοινότητα Στίρφακας	326
4	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΥΛΙΑΝΗΣ	498
	Τοπική Κοινότητα Παύλιανης	498
5	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΥΠΑΤΗΣ	4.541
	Τοπική Κοινότητα Αργυροχωρίου	201
	Τοπική Κοινότητα Βασιλικών	182
	Τοπική Κοινότητα Δάφνης	104
	Τοπική Κοινότητα Καστανέας	268
	Τοπική Κοινότητα Κομποτάδων	539
	Τοπική Κοινότητα Λαδικούς	299
	Τοπική Κοινότητα Λουτρών Υπάτης	479
	Τοπική Κοινότητα Λυχνού	149
	Τοπική Κοινότητα Μεξιατών	618
	Τοπική Κοινότητα Μεσοχωρίου Υπάτης	80
	Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου Υπάτης	197
	Τοπική Κοινότητα Περιστερίου	96
	Τοπική Κοινότητα Πύργου	106
	Τοπική Κοινότητα Ροδωνιάς	455
	Τοπική Κοινότητα Συκά Υπάτης	216
	Τοπική Κοινότητα Υπάτης	552

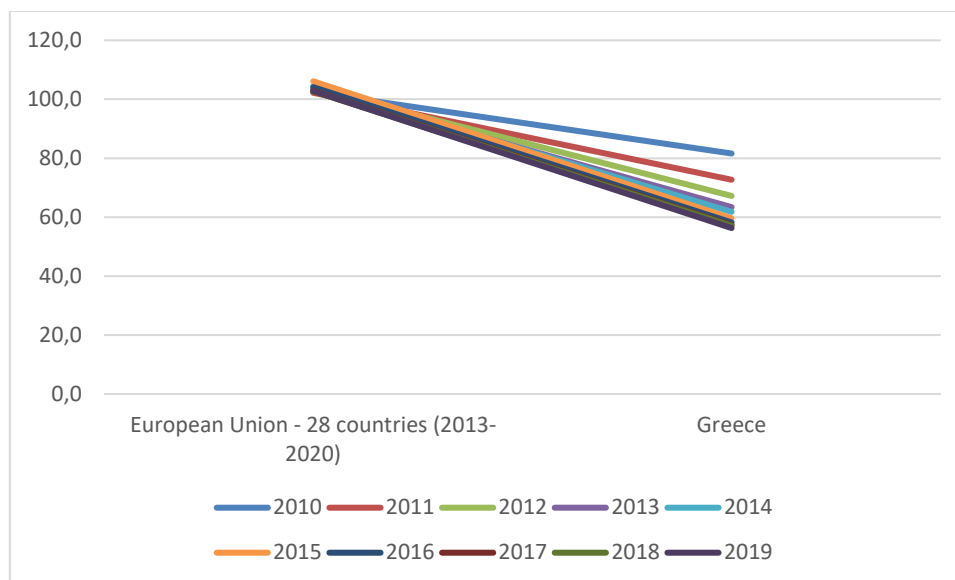
Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2011

1.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Ο βασικός δείκτης ευημερίας είναι το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (ΑΠΑ). Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα πρόσφατα στοιχεία σε όρους κατά κεφαλή ΑΕΠ δεν είναι διαθέσιμα κάτω του επιπέδου της Περιφέρειας αλλά και ότι ο Δήμος

Λαμιέων από πλευράς παραγωγικών δραστηριοτήτων και από πλευράς απασχόλησης και εισοδήματος έχει στοιχεία ανάλογα των μεγεθών της Περιφέρειας, μπορεί να υποστηριχθεί ότι ο κάτοικος του Δήμου Λαμιέων λαμβάνει εισόδημα περίπου στο μέσο όρο της χώρα και χαμηλότερο του μέσου όρου της ΕΕ για τα έτη από 2009 – 2018.

Σχήμα 2: Εξέλιξη του Εθνικού κατά κεφαλήν ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος Vs ΕΕ28

Πηγή: Eurostat

Στον Πίνακα που ακολουθεί περιγράφονται οι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) που συγκεντρώνουν την πλειοψηφία του Συνολικού Κύκλου Εργασιών (2015) του Δήμου Λαμιέων. Συγκεκριμένα, στη Λαμία, η οποία κατέχει την πρώτη θέση στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας όσον αφορά τον Κύκλο Εργασιών (2015) των Επιχειρήσεων, οι σημαντικότερες επιχειρηματικές δραστηριότητες σχετίζονται με την κατασκευή μεταφορικών υποδομών, αθλητικών εγκαταστάσεων, το χονδρικό εμπόριο και δη το χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων.

Πίνακας 2: Συνολικός Κύκλος Εργασιών

Περιγραφή Κ.Α.Δ.	Κύκλος Εργασιών € (2015)
Κατασκευή αυτοκινητοδρόμων, οδών, αεροδρομίων και αθλητικών	125.602.303,90 €
Λοιπό χονδρικό	24.384.774,41 €
Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων	21.167.825,00 €
Παραγωγή προϊόντων αλευρομύλων	15.298.346,01 €
Λειτουργία γαλακτοκομείων και τυροκομία	11.176.707,93 €
Άλλες προγραμματισμένες χερσαίες μεταφορές επιβατών	7.994.112,64 €
Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων συμπεριλαμβανομένων των ψαριών και των θαλασσινών	7.083.258,00 €
Εμπόριο αυτοκίνητων οχημάτων	6.765.380,03 €
Κατασκευή άλλων πλαστικών προϊόντων	6.666.007,91 €
Αποθήκευση	6.516.651,74 €

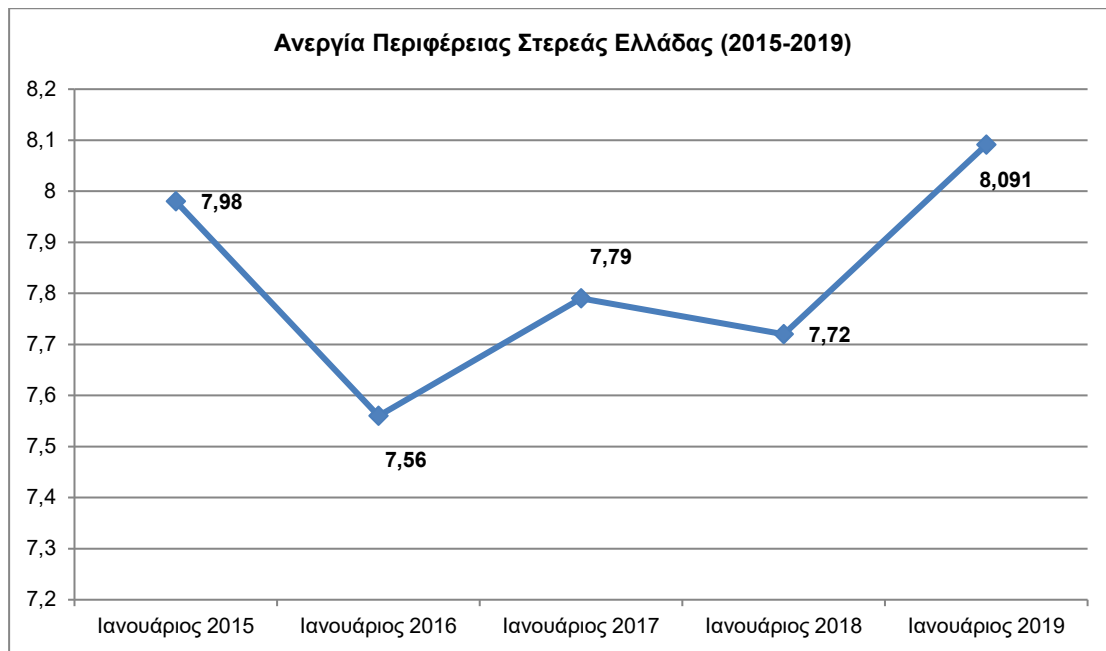
Πηγή: InfobankHellastat (Απογραφή 2015),

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανέρχεται το πρώτο τρίμηνο του 2013 σε 234,8 χιλ. άτομα εκ των οποίων οι 169,1 χιλ. είναι απασχολούμενοι

(ποσοστό 72%) σύμφωνα με προσωρινή εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ. Σύμφωνα με τη Eurostat ο οικονομικά ενεργός το 2014 είναι 232,8 χιλ. άτομα. Η εξέλιξη του ενεργού πληθυσμού κατά την περίοδο 2000-2013 δεν παρουσιάζει αξιοσημείωτες μεταβολές.

Η ανεργία για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανήλθε σε ποσοστό 7,98% τον Ιανουάριο του 2015, ενώ σε χρονικό διάστημα ενός έτους, τον Ιανουάριο του 2016 παρατηρούμε τη μείωσή της, σε αντίστοιχο ποσοστό της τάξεως του 7,56%. Τον Ιανουάριο του 2017 παρατηρούμε αύξηση της ανεργίας στο 7,79%, ενώ τον Ιανουάριο του 2018 μία μικρή μείωση των ανέργων της Περιφέρειας σε ποσοστό 7,72%. Το 2019 το ποσοστό ανέρχεται στο 8,09%.

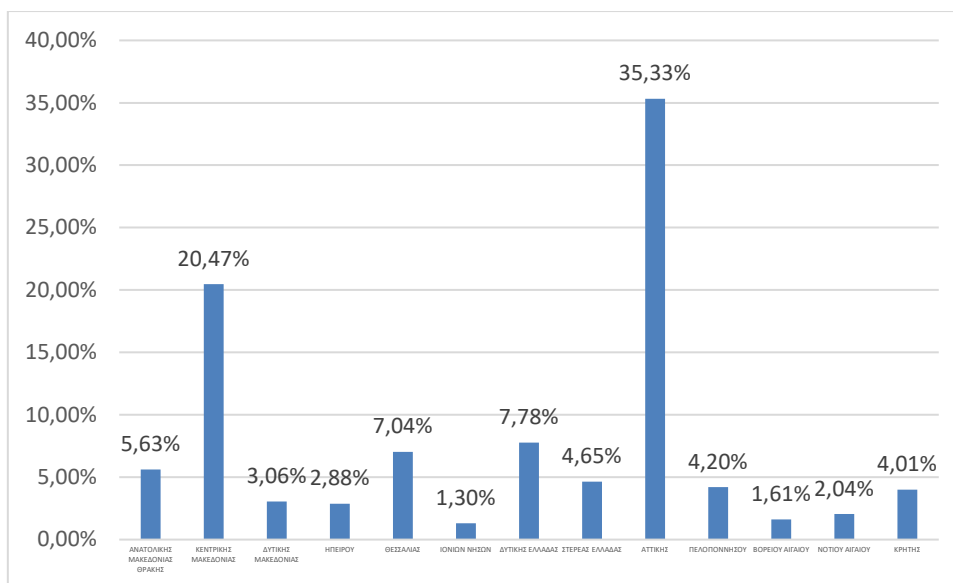
Σχήμα 3: Η εξέλιξη της ανεργίας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ως προς την εγγεγραμμένη ανεργία στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας το 2019 ανέρχεται σε ποσοστό 4,65% (40.406) επί του συνόλου της χώρας (869.330). Το ποσοστό των εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων στην Περιφέρεια ανέρχεται σε ποσοστό 53,39%, 8^η θέση σε σχέση με τις δεκατρείς (13) Περιφέρειες της χώρας. Στην Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδας ανέρχεται σε ποσοστό 27,58% (11.145) επί του συνόλου της Περιφέρειας (40.406).

Σχήμα 4: Ποσοστό (%) εγγεγραμμένης ανεργίας Περιφέρειας Στερεάς 2019 Vs χώρα

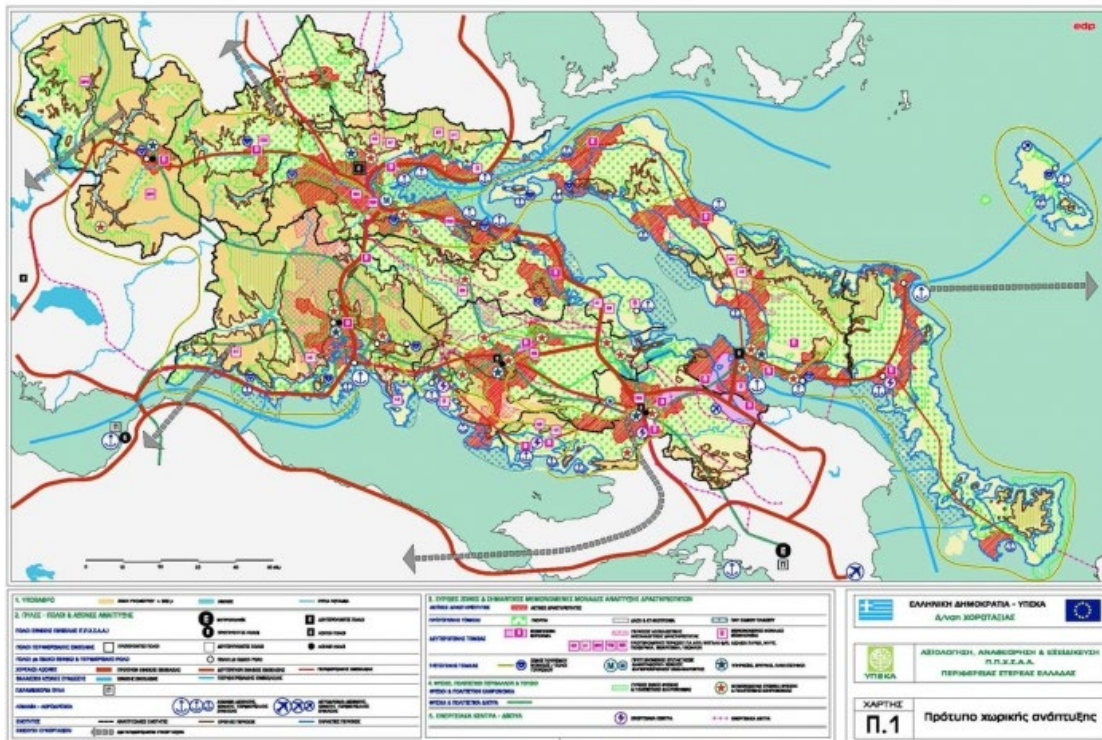
Πηγή: ΕΙΕΑΔ, ΟΑΕΔ

1.4 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η ευρύτερη περιοχή της Λαμίας παρουσιάζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τα οποία σχετίζονται με τις δημογραφικές και αναπτυξιακές τάσεις, τις κοινωνικές ιδιαιτερότητες, την περιβαλλοντική κατάσταση, το πολιτιστικό απόθεμα αλλά και τη συνολικότερη θέση της στο γεωγραφικό και οικονομικό χώρο. Κάποια από αυτά τα ειδικά χαρακτηριστικά εντοπίζονται στην ύπαρξη τουριστικών πόρων εθνικής και διεθνούς εμβέλειας, στη σύνθεση ενός πολυδιάστατου τουριστικού προϊόντος, στην ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ (συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων), στα ιδιαίτερης αξίας οικοσυστήματα, στην πλούσια βιοποικιλότητα των οικοσυστημάτων αυτών και στις προστατευόμενες περιοχές και τα τοπία.

Ο Δήμος Λαμιέων κατέχει «κομβική» θέση στον εθνικό γεωγραφικό χώρο και «κρίσιμη» θέση στο ελληνικό γεωπολιτικό χώρο και τις αναπτυξιακές πολιτικές και άξονες, που ιστορικά διαμορφώνονται εντός αυτού, ιδιαίτερα κατά τα τελευταία εικοσιπέντε χρόνια.

Σχήμα 5: Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας

Πηγή: ΠΠΧΣΑΑ Στερεάς Ελλάδας, 2018

Γεωγραφικά, ο Δήμος χωροθετείται στο μυχό του Μαλιακού Κόλπου, χώρο «πέραςμα» από «Βορρά προς Νότο» της Ελληνικής Χερσονήσου και κεντροβαρή χώρο εκκίνησης πολλαπλών δίοδων επικοινωνίας προς την Κεντρική – Δυτική Ελλάδα από τα «ανατολικά» και ιδίως από τις δύο μεγάλες μητροπόλεις του ελληνικού χώρου, της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Η θέση αυτή έχει εξασφαλίσει μέχρι σήμερα τη συμμετοχή της περιοχής στο βασικό άξονα ανάπτυξης και διεθνούς επικοινωνίας της σύγχρονης χώρας, ταυτιζόμενο με τον Οδικό Άξονα ΠΑΘΕ. Επίσης, λόγω της «ικανοποιητικής» απόστασης από την Αθήνα, η ευρύτερη περιοχή του Δήμου έχει αναδειχθεί σε περιοχή υποδοχής αναπτυξιακών πολιτικών και υποδομών «περιφερειακής ανάπτυξης» της μεταπολεμικής περιόδου (Βιομηχανική Περιοχή Λαμίας) και έχει εξασφαλίσει στην πόλη της Λαμίας τη χωροθέτηση της Έδρας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στα πλαίσια της αποκέντρωσης και της ανάπτυξης Περιφερειών (Διοικητικών και Προγραμματικών) τη δεκαετία του 1980.

Το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, η αναθεώρηση του οποίου δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 299/14.12.18 (ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/76104/1176), εντάσσει τη Λαμία στο κοινοτικό αστικό σύστημα και τα προγράμματα «βιώσιμης αστικής ανάπτυξης» ως λειτουργική αστική περιοχή – περιφερειακό κέντρο μεσαίου μεγέθους. Για την ενίσχυση της θέσης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στο εθνικό χωρικό σύστημα προβλέπεται μεταξύ άλλων η αναβάθμιση, μέσω ανάδρασης στον υπερκείμενο σχεδιασμό, της ευρύτερης αστικής περιοχής της Λαμίας σε ενισχυμένη θέση, ώστε να συμμετέχει μακροπρόθεσμα στην ανώτερη βαθμίδα του αστικού εθνικού δικτύου (πρωτεύοντα αστικά κέντρα).

Η Λαμία αποτελεί αστικό και εμπορευματικό κόμβο, διεθνή πύλη και σταυροδρόμι διασύνδεσης της Περιφέρειας με το δευτερεύον διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών. Η χιλιομετρική απόσταση και η χρονο-απόσταση του Δήμου Λαμιέων από τις διοικητικές έδρες και τις μεγαλύτερες πόλεις των υπολοίπων Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 3: Αποστάσεις Λαμίας σε χιλιόμετρα και χρόνο από τις Διοικητικές Έδρες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη

Διοικητικές Έδρες	Απόσταση σε χλμ	Χρονοαπόσταση
Αθήνα	214	2 ώρες
Άμφισσα	72	1 ώρα
Θεσσαλονίκη	303	2,5 ώρες
Καρπενήσι	78	1 ώρα
Λιβαδειά	94	1 ώρα
Χαλκίδα	157	2 ώρες

Πηγή: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δ. Λαμιέων (Α΄ Φάση), 2017

Εντός κύκλου ακτίνας 100 χλμ. από τη Λαμία συναντώνται οι πόλεις Λάρισα, Βόλος, Καρδίτσα και Τρίκαλα (της Περιφέρειας Θεσσαλίας), Πάτρα, Αργίτιο και Ναύπακτος (της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας), Θήβα και οριακά Χαλκίδα (της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας). Εντός κύκλου ακτίνας 50 χλμ. από την πόλη της Λαμίας συναντώνται οι πόλεις Καρπενήσι και Άμφισσα.

Η ευρύτερη αστική περιοχή της Λαμίας αποτελεί:

Ευρύτερη Χωρική Ενότητα Λαμίας - Άμφισσας – Καρπενησίου : Προσδιορίζεται η Ευρύτερη Χωρική Ενότητα των γειτονικών χωρικών ενότητων της Λαμίας, της Άμφισσας, του Καρπενησίου και της Σπερχειάδας - Δομοκού με αστικούς πόλους αναφοράς τις αντίστοιχες πόλεις με δυνατότητες ρόλου στο εθνικό σύστημα και κοινά χαρακτηριστικά παραγωγικού και γεωγραφικού χώρου τη δυτική ύπαιθρο της Περιφέρειας. Χαρακτηρίζεται από την ορεινότητα, κυρίως στην αραιοκατοικημένη ενότητα της Ευρυτανίας, την εξορυκτική δραστηριότητα, τη δυναμική αγροτική παραγωγή με προϊόντα ποιότητας (ΠΟΠ και ΠΕΓ), την εκτεταμένη μεταποίηση της αγροτικής παραγωγής και τους εξειδικευμένους διεθνούς/εθνικής εμβέλειας τουριστικούς πόρους και πόλους φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Η δυναμική «επιρροής» της ενότητας είναι άνω των 200.000 κατοίκων με τον κύριο αστικό πόλο της Λαμίας να έχει σήμερα τη μορφή - τυπολογία Λειτουργικής Αστικής Περιοχής «Μεσαίου Μεγέθους» κατά τα κοινοτικά πρότυπα άνω των 100.000 κατοίκων.

Η διάρθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου κατατάσσει την Λαμία (έδρα της Περιφέρειας) στο ανώτερο οικιστικό δίκτυο. Ειδικότερα, η λειτουργική αστική περιοχή Λαμίας, η οποία εκτείνεται πέρα από τα όρια της θεσμοθετημένης πόλης (οικιστική περιοχή ΠΟΑ ΓΠΣ του ν. 2508/1997) και περιλαμβάνει τις οικιστικές συγκεντρώσεις κατά μήκος των ακτών της Στυλίδας και τις οικιστικές συγκεντρώσεις κατά μήκος του ΠΑΘΕ και των ακτών Καμ. Βούρλων - Αγ. Κωνσταντίνου και τη μεταξύ τους γραμμική διάχυση αστικών δραστηριοτήτων.

Ειδικές χωρικές κατευθύνσεις:

- Άμεση προώθηση ως κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος του διαγώνιου Οδικού Άξονα των ΔΕΔ «Λαμία - Άμφισσα - Πάτρα», ως εναλλακτική διαδρομή του ΠΑΘΕ σε καθεστώς πολιτικών χαμηλού άνθρακα, υποστήριξης του κόμβου των ΔΕΔ-Μ στη Λαμία.
- Εξασφάλιση της υλοποίησης του προγραμματιζόμενου εμπορευματικού σταθμού μεταξύ του σιδηροδρομικού και οδικού ΠΑΘΕ στην περιοχή της Λαμίας και την ανάδειξή της σε αστικό κόμβο του ΔΕΔ-Μ και σε ηπειρωτική πλατφόρμα υλικοτεχνικής υποστήριξης.
- Ένταξη της Λαμίας και της Χαλκίδας στο κοινοτικό αστικό σύστημα και τα προγράμματα «βιώσιμης αστικής ανάπτυξης» ως λειτουργικές αστικές περιοχές/περιφερειακά κέντρα «Μεσαίου Μεγέθους».
- Ταχεία ολοκλήρωση των εξελισσόμενων έργων του Οδικού και Σιδηροδρομικού ΠΑΘΕ και του Ε65.

- Δικτυώσεις με Περιφέρειες εξειδίκευσης στην εξόρυξη - μεταλλουργία, την τεχνολογία ανακύκλωσης - αποκατάσταση τοπίων και δικτύωση του δίπολου Δελφοί-Θερμοπύλες με πόλεις/πόλους διεθνούς εμβέλειας Μεσογειακών Πολιτισμών.

Αναπτυξιακή προοπτική και εξέλιξη

A. Πρωτογενής τομέας

Πρωθείται η θεώρηση της υπαίθρου ως σύνθετο φυσικό και ανθρωπογενές σύστημα, υπόβαθρο της παραγωγής, τροφοδότη των πόλεων και των οικισμών και όχι ως χώρο επέκτασής τους μέσω της ανεξέλεγκτης οικιστικής διάχυσης.

B. Δευτερογενής τομέας και συνδεδεμένος τριτογενής και πρωτογενής

Η οργάνωση της χωροθέτησης των επιχειρήσεων επιδιώκεται να κατατείνει σε οργανωμένους υποδοχείς σύνθετου περιεχομένου και λειτουργίας, που θα προωθούν τη σύζευξη κυρίως του δευτερογενούς/ τριτογενούς αλλά και πρωτογενούς/τριτογενούς τομέα της οικονομίας και θα υποστηρίζουν το αστικό δίκτυο και τις χωρικές ενότητες. Οι κατευθύνσεις αυτές οδηγούν στις παρακάτω ζώνες δραστηριοτήτων, που κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με το ΕΠ Βιομηχανίας.

Ως προς τη βιομηχανική παραγωγή, το ΠΧΠ οργανώνει τον κύριο δευτερογενή τομέα σε άξονες-δέσμες-ευρείες ζώνες συνδεδεμένες με πόλους/πόλεις, ροές μεταφορών στους νέους και παλαιούς άξονες, οδικούς και σιδηροδρομικούς, των ΔΕΔΜ, με βάση τις υπάρχουσες συγκεντρώσεις ενεργών, υπό μετάλλαξη ή ανενεργών υποδομών και διακριτό πρωτεύοντα διαπεριφερειακό/ εθνικό ρόλο.

- Η Λαμία (ΒΙΠΕ και θεσμοθετημένα Επιχειρηματικά Πάρκα μέσω ΓΠΣ). Πρόκειται για αναδυόμενο διαπεριφερειακό πόλο εθνικού επιπέδου με πυρήνα τη ΒΙΠΕ Λαμίας. Προτείνεται ως περιοχή επέκτασης.

Ως προς τη βιοτεχνική παραγωγή προωθούνται:

- Στους άξονες Λαμία - Μακρακώμη/Σπερχειάδα - Καρπενήσι και Μακρακώμη - Δομοκός προωθούνται βιοτεχνικές οργανωμένες συστάδες τύπου ΒΙΟΠΑ συνδεδεμένες με τα αγροτοδιατροφικά προϊόντα, ιδίως τα ΠΟΠ των περιοχών και τις νέες δυνατότητες που δημιουργεί ο Οδικός Άξονας Λαμίας - Ξυνιάδας/Δομοκού – Καρδίτσας (Ε65).

Οι ειδικότερες χωροταξικές κατευθύνσεις έχουν ως εξής:

- Ενισχύεται σε πολυλειτουργικότητα και επεκτείνεται ο βιομηχανικός πόλος της Λαμίας της ΒΙΠΕ Λαμίας, διασυνδέεται με την Άμφισσα μέσω του προαναφερθέντος Ε.Π. στον Άνω Ρού Βοιωτικού Κηφισού, ανασυγκροτείται, εξειδικεύεται και επεκτείνεται.

Γ. Εξορυκτική βιομηχανική δραστηριότητα Ορυκτών Πρώτων Υλών (ΟΠΥ)

Διασφάλιση των εκάστοτε κατοχυρωμένων θεσμικά μεταλλευτικών χώρων για αποκλειστική εκμετάλλευση (μεταλλειοκτησία), σύμφωνα με το Άρθρο 67 του ισχύοντος Μεταλλευτικού Κώδικα και τον Κανονισμό Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών, μέσω του χαρακτηρισμού τους ως αποκλειστικής μεταλλευτικής χρήσης στον υποκείμενο χωρικό σχεδιασμό. Οι χώροι αυτοί αποτυπώνονται ενδεικτικά στους Χάρτες του παρόντος ως Περιοχές Αποκλειστικής Μεταλλευτικής Δραστηριότητας.

Δ. Τριτογενής τομέας και Εκπαίδευση, Έρευνα και Τεχνολογία

Γενική στρατηγική κατεύθυνση του ΠΠΧΣΑΑ αποτελεί η ανάπτυξη και χωροθέτηση των δραστηριοτήτων του τριτογενούς εντός των αστικών κέντρων στα πλαίσια του υποκείμενου σχεδιασμού ανάλογα με το ρόλο που διαδραματίζουν στο χωρικό σύστημα της Περιφέρειας.

1. Υποδομές τριτογενούς τομέα/υπηρεσίες:

- Χωροθέτηση, στη Λαμία, Εθνικού Πάρκου Εφοδιαστικής Διεθνούς Εμβέλειας και Εμπορευματικού Κέντρου, σε συνδυασμό με το νέο κόμβο συνδυασμένων μεταφορών «Σιδηροδρόμου - Οδικών Αξόνων Κορμού και Περιφερειακών ΔΕΔΜ», που θα

λειτουργεί ταυτόχρονα και ως «πλατφόρμα προηγμένων τεχνολογιών και επικοινωνιών διαχείρισης της ασφάλειας στους πολλαπλούς μεγάλους άξονες των ΔΕΔΜ».

- Ανασυγκρότηση και διασύνδεση των εγκαταστάσεων της Πανελληνίας Έκθεσης Λαμίας με τον «κόμβο» της προηγούμενης παραγράφου και εξειδίκευσή της σε έκθεση συνδεδεμένη με τη μεσογειακού χαρακτήρα πρωτογενή παραγωγή.
- Ενσωμάτωση υπηρεσιών Εφοδιαστικής στους οργανωμένους υποδοχείς Β' γενούς τομέα των αστικών κέντρων της Περιφέρειας και κατ' εξοχήν αυτών επί του σιδηροδρομικού ΠΑΘΕ.

2. Υποδομές τριτογενή τομέα/τριτοβάθμια εκπαίδευση

- Η ανάπτυξη εγκαταστάσεων Εκπαίδευσης Πανεπιστημιακού Επιπέδου και εφαρμοσμένης έρευνας και τεχνολογίας πρέπει να ενσωματώνει υπάρχουσες εγκαταστάσεις, εξοικονομώντας πόρους και να τις διασυνδέει με τις διοικητικές, παραγωγικές δομές και τις επιχειρήσεις με δυνατότητες/εφαρμογές σε καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία. Τέτοια χαρακτηριστικά διαθέτουν τα αστικά κέντρα της Λαμίας, της Χαλκίδας, της Λιβαδειάς, της Θήβας, του Δικτύου Άμφισσας-Ιτέας-Δελφών και το Καρπενήσι.

Η πανεπιστημιακή/καινοτομική/τεχνολογική δομή πρέπει να επιδιώξει ρόλους και εξειδικεύσεις, όπως:

- Ο χώρος της Λαμίας και της Άμφισσας να αποτελέσουν χώρους εξειδικευμένων πανεπιστημιακών σπουδών, τροφοδοτώντας με Ειδικά Ινστιτούτα για τη διαχείριση φυσικού ορεινού περιβάλλοντος, το Καρπενήσι.

Πρωθούνται, παράλληλα, δικτυώσεις και συνεργασίες δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, τοπικών δομών και ειδικών Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων για την ανάπτυξη Ινστιτούτων Καινοτομίας στα αστικά κέντρα της Περιφέρειας και μακροπρόθεσμα Πανεπιστημιακών Δομών.

Ε. Χωρική οργάνωση και κατευθύνσεις σχεδιασμού της τουριστικής δραστηριότητας

Η οργάνωση της τουριστικής δραστηριότητας γίνεται με βάση τους πολιτιστικούς και φυσικούς τουριστικούς πόρους της Περιφέρειας ως πόροι έλξης για διάφορων τύπων τουρισμού ανά Χωρική και Δημοτική Ενότητα και παράλληλα καθορίζονται ευρείες ζώνες προτεραιότητας για την ανάδειξη των διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας, πόλων έλξης.

1. Γενικές Κατευθύνσεις

- Ιδιαίτερη διασύνδεση του σχεδιασμού με την ποιότητα ζωής και την πολιτιστική αναψυχή των επισκεπτών και των κατοίκων, μέσω διασύνδεσης τουριστικών υπηρεσιών και αναβάθμισης του οικιστικού δικτύου.
- Ο σχεδιασμός πρέπει να ενσωματώνει την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών κινδύνων.
- Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με κατεύθυνση προς τον εισερχόμενο τουρισμό, μέσω επιλεγμένων πόρων - προορισμών διεθνούς ελκτικότητας και τον τουρισμό προς ειδικές κατηγορίες πόρων.
- Ανάδειξη και προστασία κυρίαρχων τουριστικών πόρων της Περιφέρειας, που αφορούν τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά και τα τοπία με ιεράρχηση ως προς τη διεθνή τους εμβέλεια ως κόμβων της τουριστικής δραστηριότητας και δημιουργία ταυτότητας.
- Βελτίωση προσβασιμότητας τουριστικών πόλων έλξης με το βασικό μεταφορικό δίκτυο ή/και τους μεταφορικούς κόμβους, επεκτεινόμενο στο θαλάσσιο δίκτυο και το σιδηροδρομικό.
- Δικτύωση των τουριστικών πόρων (φυσικών και πολιτιστικών), τόσο ενδο-περιφερειακά όσο και διαπεριφερειακά και ιδίως των πόρων διεθνούς εμβέλειας με τους λοιπούς, αντίστοιχου επιπέδου στη χώρα.

2. Κατευθύνσεις κατά μορφή τουρισμού

Πολιτιστικός τουρισμός

- Ανάπτυξη κατά προτεραιότητα με επίκεντρο τα πολιτιστικά δίκτυα/μνημεία - χώροι Διεθνούς Εμβέλειας (Δελφοί, Θερμοπύλες, Όσιος Λουκάς, Θήβα, καθώς και Πλαταιές - Αυλίδα - Ερέτρια) και ιεραρχημένη επέκτασή τους. Να ολοκληρωθεί η χάραξη Ζωνών Α' και Β' Προστασίας στα μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας, με προτεραιότητα σε όσα είναι επισκέψιμα και αξιοποιούνται τουριστικά.

Θερμαλιστικός Τουρισμός

- Άμεση αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας στην περίμετρο των ιαματικών πηγών με διατήρηση της ιδιαίτερης κτηριακής και πολεοδομικής κληρονομιάς, ως Περιοχές Ιδιαίτερου Χαρακτήρα, ιδίως στην περίπτωση των Καμένων Βούρλων και Θερμοπυλών (Σύμπλεγμα Αρχαιολογικού Πάρκου - Ιαματικών).
- Διασύνδεση του θερμαλιστικού τουρισμού με τον ιατρικό τουρισμό, κυρίως μέσω της αξιοποίησης του Περιφερειακού Νοσοκομείου Λαμίας (στην ευρύτερη περιοχή των Λουτρών Υπάτης, Θερμοπυλών, Καμ. Βούρλων και Αιδηψού).

Θρησκευτικός/ προσκυνηματικός τουρισμός

- Οι θρησκευτικοί πόροι υποστηρίζονται λειτουργικά από τα πλησιέστερα ανεπτυγμένα οικιστικά και αστικά κέντρα.

Αστικός Τουρισμός

- Ο αστικός τουρισμός αναπτύσσεται στις πόλεις Λαμία, Χαλκίδα, Λιβαδειά, Θήβα, Καρπενήσι και στο δίκτυο Δελφοί - Ιτέα – Γαλαξείδι, σε συνδυασμό με τη διαθεσιμότητα ή την ανάπτυξη ειδικών υποδομών και εξυπηρετήσεων.

Γαστρονομικός Τουρισμός

- Προώθηση της προστασίας των παραδοσιακών αγροτικών δραστηριοτήτων και της παραγωγής βιολογικών και παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων (ΠΟΠ κ.λπ.).

Οικο-τουρισμός -Τουρισμός υπαίθρου

- Ο οικοτουρισμός, ως εναλλακτική μορφή τουρισμού, επιλέγεται να αναπτυχθεί στις προστατευόμενες περιοχές της Περιφέρειας, καθώς και στον ορεινό χώρο συμπληρωματικά με δραστηριότητες ορεινού και αθλητικού τουρισμού και υποστηριζόμενος από τα γειτνιάζοντα οικιστικά κέντρα.

Γεωλογικός Τουρισμός

- Οι πόροι της Περιφέρειας, που δύνανται να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη του γεωλογικού τουρισμού είναι: παλιρροϊκό φαινόμενο Ευρίπου, ιαματικές πηγές Θερμοπυλών, Ψωρονέρια και Βόρειο μέτωπο Καλλιδρόμου, ηφαιστειακά πετρώματα Λιχαδονήσων και καθρέπτης Αρκίτσας κ.λπ.

Αθλητικός Τουρισμός

- Επισημαίνεται ότι οι πόλεις Χαλκίδας και Λαμίας ανταποκρίνονται στα κριτήρια και προτείνεται να αποτελούν Κέντρα διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων με αναβάθμιση και αξιοποίηση των αθλητικών τους εγκαταστάσεων. Το Καρπενήσι έχει ήδη αναπτύξει προπονητικό κέντρο Εθνικής Εμβέλειας, που προτείνεται να εξελιχθεί σε Διεθνούς Εμβέλειας.

2 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ

Η μεγάλη ιστορία του τόπου, η σπουδαιότητα σημαντικών μνημείων και τοποσημίων, το ιστορικό τρίγωνο «Θερμοπύλες – Αλαμάνια – Γοργοπόταμος» και η πληθώρα περιοχών απείρου φυσικού κάλους, επιβεβαιώνουν τη δυναμική του Δήμου και τις ευκαιρίες για την ανάπτυξη της περιοχής.

2.1 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

2.1.1 Μουσεία & Αρχαιολογικοί Χώροι

➤ Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας στεγάζεται στον 1ο όροφο του Στρατώννα, που βρίσκεται στον αρχαιολογικό χώρο του κάστρου Λαμίας. Ο στρατώννας, εντός των τειχών του κάστρου, χτίστηκε στην κορυφή του απόκρυμνου λόφου, ο οποίος λειτουργούσε ως ακρόπολη της αρχαίας πόλης. Ο λόφος, ο οποίος τειχίστηκε ήδη από τον 5ο αι. π.Χ., συνέχισε να παίζει σημαντικό ρόλο έως και την εποχή του Όθωνα. Το κτίριο, όπου στεγάζεται το αρχαιολογικό μουσείο είναι διατηρητέο και δεν επιδέχεται επεκτάσεις, παρά μόνο επισκευές που σκοπό έχουν τη συντήρηση και την ενίσχυσή του. Περιλαμβάνει αρχαιολογικά ευρήματα από τους Νομούς Φθιώτιδας και Ευρυτανίας που κλιμακώνονται χρονολογικά από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι την ύστερη αρχαιότητα.

➤ Βυζαντινό Μουσείο

Το Βυζαντινό Μουσείο Φθιώτιδας στην Υπάτη λειτουργεί από τον Ιανουάριο του 2007. Στεγάζεται στο κτήριο των λεγόμενων «Καποδιστριακών Στρατώνων», που ανεγέρθηκε το 1836 για τις ανάγκες του ελληνικού στρατού. Το 1982 το κτήριο, που στη διάρκεια της ιστορίας του γνώρισε και άλλες χρήσεις, χαρακτηρίστηκε ως ιστορικό μνημείο και το 1998 παραχωρήθηκε από το Δήμο Υπάτης στο Υπουργείο Πολιτισμού, για να λειτουργήσει ως μουσείο. Στο Μουσείο, που αναπτύσσεται σε δύο ορόφους, παρουσιάζονται αντιπροσωπευτικά ευρήματα, που προέρχονται από διάφορες περιοχές της Φθιώτιδας και χρονολογούνται από τους παλαιοχριστιανικούς μέχρι τους υστεροβυζαντινούς χρόνους.

➤ Κέντρο Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών

Το Κέντρο Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών (Κ.Ι.Ε.Θ.) περιλαμβάνει τρεις αίθουσες, τις εφαρμογές των οποίων έχει επιμεληθεί το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού. Η συλλογή του εκπαιδευτικού υλικού είναι βασισμένη στην ιστορία του Ηροδότου και σε αρχαιολογικές έρευνες. Στην πρώτη αίθουσα, που ονομάζεται “Λεωνίδα”, ο επισκέπτης μπορεί να παρακολουθήσει ένα βίντεο, διάρκειας περίπου επτά λεπτών, το οποίο τον ενημερώνει για τη λειτουργία του Κέντρου, καθώς και για το τι θα δει στη συνέχεια, στις άλλες αίθουσες του Κέντρου Ιστορικής Ενημέρωσης. Στη δεύτερη αίθουσα, που ονομάζεται “Διηνέκης”, ο επισκέπτης φορά τα ειδικά γυαλιά, για να παρακολουθήσει την ταινία εικονικής πραγματικότητας (virtual reality), διάρκειας δεκαπέντε λεπτών, στην οποία προβάλλονται ιστορικά στοιχεία για τη Μάχη, τον πολεμικό εξοπλισμό των Ελλήνων, τη διάβαση της Ανοπταίας Οδού, την έκβαση της μάχης. Στη συγκεκριμένη σκηνή ο θεατής, αισθάνεται σα να είναι παρών και να παρακολουθεί τον Εφιάλτη να οδηγεί μέσα στη νύχτα, τους Πέρσες από την Ανοπταία Οδό στη Δυτική Πύλη και το λόφο του Κολωνού. Στην τρίτη αίθουσα, που ονομάζεται “Θερμοπύλες”, ο επισκέπτης μπορεί να ενεργοποιήσει με την αφή του τις οθόνες των ειδικών διαδραστικών τραπεζιών και να λάβει με τρόπο εύληπτο όλες τις πληροφορίες, σχετικά με την ιστορία της Μάχης, αλλά και το γενικό

ιστορικό περίγραμμα των Περσικών Πολέμων, τα αίτια των Πολέμων, να δει τη Ναυμαχία του Αρτεμισίου, να μάθει για τα πρωταγωνιστικά πρόσωπα, ποιοι ήταν οι 300, πώς ήταν ο οπλισμός τους, ποιες ήταν οι κινήσεις των δύο στρατών και πώς παρατάχθηκαν την ώρα της μάχης, καθώς και πολλά άλλα, με έναν τρόπο απρόσμενα διασκεδαστικό.

➤ **Κάστρο Λαμίας**

Το μέσον του κεντρικού πλατώματός του καταλαμβάνει ο οθωνικός στρατώνας, στον οποίο στεγάζεται το Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας. Πρόσφατες ανασκαφικές έρευνες, εντός των τειχών της ακρόπολης, απέδειξαν ότι η θέση κατοικούνταν τουλάχιστον από την εποχή του Χαλκού (2800-1100 π.Χ.) και ιδιαίτερα κατά την Μυκηναϊκή Περίοδο. Η ακρόπολη αποτελούσε το κέντρο του αμυντικού συστήματος της Λαμίας κατά την Κλασική/ Ελληνιστική περίοδο και συνδεόταν με τα τείχη της κάτω πόλης. Το αρχαίο τείχος διατηρείται σε όλη του την έκταση σε πολύ καλή κατάσταση λόγω της συνεχούς χρήσης και των διαδοχικών επισκευών. Ο σωζόμενος οχυρωματικός περίβολος έχει κάτοψη τριγωνική και περίμετρο που φτάνει τα 600μ. και το ύψος του ποικίλει, φτάνοντας στη ΒΔ γωνία τα 13 μέτρα. Το πάχος της τοιχοποιίας είναι κατά μέσο όρο 1,35μ. και απολήγει σε οδοντωτές επάλλξεις. Το Κάστρο έχει δύο πύλες, μια στα ΝΑ, τη λεγόμενη και "σιδηρά πύλη", μέσω της οποίας επικοινωνούσε με την κάτω πόλη και μια στα ΒΑ, που οδηγούσε προς την Όρθρυ. Ενισχυτικοί πύργοι υψώνονται κοντά στις πύλες, στις γωνίες του τείχους και σε όλα τα ασθενή για την άμυνα σημεία. Εσωτερικά, ο χώρος διαιρούνταν με δυο εγκάρσιους τοίχους σε τρία μέρη. Το βόρειο τμήμα (ακροπύργιο) βρίσκεται ψηλότερα και χρησίμευε ως το έσχατο καταφύγιο των υπερασπιστών του Κάστρου. Το αρχαιότερο τμήμα του περιβόλου της είναι κτισμένο κατά το πολυγωνικό σύστημα και χρονολογείται στα τέλη του 5ου αι. π.Χ., όταν η Λαμία έγινε πρωτεύουσα του κράτους των Μαλιέων και γνώρισε σημαντική άνθιση από το 413 π.Χ.. Στη βάση του Β.Δ. πύργου απαντά ισόδομο τραπεζιόσχημο σύστημα δόμησης, που μπορεί να χρονολογηθεί από τα τέλη του 5ου ως τις αρχές του 4ου αι. π.Χ. Ισόδομο ορθογώνιο σύστημα απαντά σε αρκετά άλλα σημεία της βάσης του τείχους.

➤ **Λαογραφικό Μουσείο Φθιώτιδας**

Το Λαογραφικό Μουσείο Φθιώτιδας ανήκει στο γραφείο Μουσείων της αρμόδιας Διεύθυνσης του Δήμου Λαμιέων και ιδρύθηκε το 1984. Εκθέτει λαογραφικό υλικό μεγάλης σπουδαιότητας, που βοηθά τον επισκέπτη να αναπλάσει την εικόνα της παραγωγής των αγαθών και της καθημερινής ζωής, στην προβιομηχανική κοινωνία. Στον πρώτο όροφο, παρουσιάζονται τα επαγγέλματα της ιστορικής περιόδου πριν τη Βιομηχανική Επανάσταση, όπως ο Γεωργός, ο Κτηνοτρόφος, ο Γανωματής, ο Τσαγκάρης, ο Αργυροχρυσόχος κ.α. Στο δεύτερο όροφο, παρουσιάζονται εκθέματα που φωτίζουν την καθημερινή ζωή, όπως οι ενδυμασίες διαφόρων περιοχών για τον άνδρα και τη γυναίκα, ο αργαλειός, η νυφική κρεββατοκάμαρα, η εστία και τα μαγειρικά σκεύη της παραδοσιακής οικίας κ.α. Στο Λαογραφικό Μουσείο Φθιώτιδας, πραγματοποιούνται ξεναγήσεις καθημερινά από ειδικευμένο προσωπικό, για τους μαθητές κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας.

➤ **Λαογραφικό Μουσείο Κωσταλεξίου**

Το Λαογραφικό Μουσείο Κωσταλεξίου ιδρύθηκε το 1987 μετά από πρωτοβουλία του τότε προέδρου της Κοινότητας Δημήτριου Κανατά. Με το πέρασμα του χρόνου και με τη βοήθεια των κατοίκων του χωριού δημιουργήθηκε μια αξιόλογη συλλογή από Λαογραφικά αντικείμενα. Στεγάζεται στο παλιό Δημοτικό Σχολείο στην πλατεία του χωριού και είναι επισκέψιμο όλη τη διάρκεια του χρόνου. Στους χώρους του εκθέτονται παλιές και νέες φωτογραφίες, που απεικονίζουν τη ζωή της περιοχής του Κωσταλεξίου. Επίσης, εκθέτει παραδοσιακές φορεσιές γυναικών, παραδοσιακά γεωργικά εργαλεία, οικιακά σκεύη καθώς και τρία γραμμόφωνα.

➤ **Λαογραφικό Μουσείο Ροδωνιάς**

Το Λαογραφικό Μουσείο Ροδωνιάς ιδρύθηκε το καλοκαίρι του 2011 από το Σύλλογο Γυναικών Ροδωνιάς «Η Αγία Παρασκευή». Το Μουσείο στεγάζεται σε μια αίθουσα του Δημοτικού Σχολείου της Ροδωνιάς. Οι θεματικές ενότητες, που αναπτύσσονται στην αίθουσα, αφορούν την αγροτική και ποιμενική ζωή, τα οικιακά σκεύη, την υφαντική. Το Μουσείο αριθμεί έναν

ικανοποιητικό αριθμό αντικειμένων, που στο σύνολό τους προέρχονται από δωρεές των κατοίκων του χωριού.

➤ **Λόφος Κωλονού Θερμοπύλες**

Απέναντι από το σύγχρονο μνημείο του Λεωνίδα, βρίσκεται χαμηλός λόφος, που έχει ταυτιστεί με τον Κολωνό, όπου διεξήχθη η τελική φάση της μάχης των Θερμοπυλών. Η μορφή του λόφου του Κωλονού, όπου έλαβε χώρα η τελική φάση της μάχης του 480 π.Χ. έχει αλλάξει ριζικά από την αρχαιότητα έως σήμερα, λόγω κατασκευής αλλεπάλληλων αμυντικών έργων στο χώρο, σε διάφορες εποχές, γεγονός που βεβαιώνει τη σπουδαιότητά του ως στρατηγικού σημείου άμυνας. Η μικρή ανασκαφική έρευνα του 1939 στον παραπάνω λόφο απέδωσε πλήθος σιδερένιων και χάλκινων λογχών και αιχμών βελών του 5ου αι. π.Χ., πολλές από τις οποίες ανήκουν σε ανατολικούς τύπους. Σύμφωνα με την αφήγηση του Ηρόδοτου, εκεί τάφηκαν οι πεσόντες της μάχης των Θερμοπυλών και προς τιμή τους στήθηκε λίθινος λέων και τρία ενεπίγραφα μνημεία. Σήμερα, την κορυφή του λόφου κοσμεί αναπαράσταση του επιγράμματος του Σιμωνίδη του Κείου.

➤ **Μουσείο Υδροκίνησης**

Μεταξύ της Άνω και Κάτω Παύλιανης, βρίσκεται το Μουσείο Υδροκίνησης. Ένα κτιριακό πέτρινο συγκρότημα, το οποίο στεγάζει το Νεροπρίονο, το Νερόμυλο, το Μαντάνι και τη Νεροτριβή (Τρίστιλα).

➤ **Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Οίτης**

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Οίτης, εμπλουτισμένο με τη χλωρίδα και την πανίδα της Οίτης, παρέχει πληροφορίες που έχουν σχέση με τη Γεωλογία, Παλαιοντολογία, Κλιματολογία, Εδαφολογία και Οικολογία της περιοχής του Εθνικού Δρυμού Οίτης.

➤ **Μουσείο Ραδιοφώνου**

Ο ογδοντάχρονος κύριος Μίμης είναι από τους πρώτους ραδιοτεχνίτες στην Λαμία, αλλά και ο πρώτος δημιουργός νόμιμου ραδιοφώνου με άδεια. Τα τελευταία τρία χρόνια έχει δημιουργήσει το δικό του ιδιωτικό μουσείο ραδιοφώνου, το μοναδικό στην κεντρική Ελλάδα, ελεύθερο προς το κοινό. Ψυχή του εγχειρήματος ο εξαιρετος κύριος Μίμης Θεοχαρόπουλος, παλαιός ραδιοτεχνίτης - άνοιξε το δικό του εργαστήριο στις αρχές της δεκαετίας του '50. Το μουσείο βρίσκεται στην Πλατεία Παγκρατίου, στο νότιο τμήμα της πόλης. Εκτός από ραδιόφωνα, έχει και μερικά μαγνητόφωνα, από τα "ξαπλωτά", κυρίως του '60, καθώς και πολλά παλιά ραδιόφωνα, προ του 1955, που φορούν παλιές σειρές από λάμπες.

➤ **Μουσείο Σιδηροδρόμων**

Εμπνευστής και ιδρυτής του πρωτότυπου Μουσείου Σιδηροδρόμων στο χωριό Κωσταλέξη Φθιώτιδας, σε ειδικά διασκευασμένο σιδηροδρομικό βαγόνι, είναι ο δραστήριος και για πολλά χρόνια αυτοδιοικητικός Κωσταλεξιώτης Δημήτρης Κανατάς, ο οποίος, ως γιος σιδηροδρομικού, λάτρευε από μικρός τα τρένα βλέποντάς τα να περνάνε από το χωριό του και την αγάπη του αυτή τη μετουσίωσε στη δημιουργία αυτού του Μουσείου, που αναβάθμισε το χώρο και τον πολιτισμό του χωριού του.

➤ **Μουσείο Εθνικής Αντίστασης**

Το Μουσείο Εθνικής Αντίστασης (1940-1944) ιδρύθηκε με ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Λαμιέων το 2009. Είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας του Δήμου Λαμιέων, της Εταιρίας Διάσωσης Ιστορικών Αρχείων και του Σωματείου «Μουσείο - Ιστορικό Αρχείο Ρούμελης». Τα εκθέματα παραχωρήθηκαν από την ΕΔΙΑ, το Πολεμικό Μουσείο Αθηνών και ιδιώτες. Αποτελείται από τέσσερις ενότητες εκθεμάτων που φιλοξενούνται σε ισάριθμες αίθουσες σε χώρο 170 τ.μ. Το Μουσείο Εθνικής Αντίστασης στεγάζεται στο Δημαρχείο Λαμίας επί της οδού Φλέμινγκ και Ερυθρού Σταυρού.

➤ **Καποδιστριακός Στρατώνας**

Κατά την αντιοθωνική εξέγερση του 1848 διαδραματίστηκαν στην Υπάτη και στο στρατώνα της αιματηρά γεγονότα. Την 1^η Μαΐου η Υπάτη πολιορκήθηκε και κατελήφθη από τους αντιοθωνικούς επαναστάτες-στασιαστές Κοντογιάννη και Βελέντζα. Τα κυβερνητικά στρατεύματα με επικεφαλής τους Γαρδικιώτη και Μαμούρη στις 8 και 9 Μαΐου την ανακατέλαβαν κατόπιν πολιορκίας. Μετά την προσάρτηση της Θεσσαλίας (1881) έχασε τη σημασία του ως στρατώνας και γνώρισε διάφορες χρήσεις. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1960 χρησιμοποιήθηκε ως σχολείο. Το κτίριο χαρακτηρίστηκε το 1982 ως ιστορικό μνημείο. Το 1998 παραχωρήθηκε από το Δήμο Υπάτης στο Υπουργείο Πολιτισμού για να στεγασθεί εκεί το Βυζαντινό Μουσείο Φθιώτιδας. Αφού συντηρήθηκε και αναστηλώθηκε, από τον Ιανουάριο του 2007 λειτουργεί ως Βυζαντινό Μουσείο Φθιώτιδας.

➤ **Στην περιοχή Βαρκά καταγράφονται κηρυγμένα μνημεία και αρχαιολογικά ευρήματα όπως:**

α) Ερείπια τρίκλιτης παλαιοχριστιανικής Βασιλικής (προ του 6ου μ.Χ. αι), σε επαφή με το νοτιοανατολικό όριο του οικισμού.

β) Τάφος κλασικών χρόνων, κιβωτιόσχημος 200μ. ανατολικά του προηγούμενου μνημείου.

γ) Ψηφιδωτό δάπεδο που ανήκει σε λουτρόνα του 4ου μ.Χ. αιώνα, σε απόσταση 50 μ., βόρεια της παλαιοχριστιανικής Βασιλικής.

➤ **Βαρκά Υπάτης**

Στη θέση "Βαρκά" των Λουτρών Υπάτης εντοπίστηκαν και ανασκάφτηκαν κατά διαστήματα από το 1968 ως το 1973 τα ερείπια μιας τρίκλιτης βασιλικής και ενός κοσμικού κτιρίου, που χαρακτηρίστηκε ως λουτρό. Ο αρχαιολογικός χώρος προς το παρόν δεν είναι διαμορφωμένος, ώστε να καταστεί επισκέψιμος αλλά τα μνημεία είναι ορατά. Το ψηφιδωτό δάπεδο, που κάλυπτε τον ανατολικό χώρο του λεγόμενου λουτρού, αποκολλήθηκε και συντηρήθηκε στα εργαστήρια της 7ης Ε.Β.Α., όπου και φυλάσσεται, έως ότου τοποθετηθεί στο χώρο κατάλληλο στέγαστρο.

➤ **Τείχη Ιουστινιανού, Χανόρεμα**

Τον 6ο μ. Χ. αιώνα ο Ιουστινιανός έκλεισε τη χαράδρα του Ασωπού με μεγάλο φράγμα και την είσοδο των Θερμοπυλών με ψηλά τείχη, για να εμποδίσει την εισβολή των Σλάβων. Αλλά και το 1897 μ.Χ. ο ελληνικός στρατός έκανε οχυρωματικές εργασίες κοντά στη Χαλκομάτα. Οι εργασίες αυτές έφεραν στο φως ερείπια πύργου, ο οποίος, όπως φαίνεται, χρησίμευε σαν σκοπιά της περιφέρειας Ανοπαίας.

➤ **Προϊστορικός Οικισμός Λιανοκλαδίου**

Από τις ανασκαφές, που πραγματοποιήθηκαν το 1909 στη θέση Παλαιόμυλος στην περιοχή του Λιανοκλαδίου αποδείχθηκε, ότι ο Φθιωτικός χώρος κατοικείται από την 6^η π.Χ χιλιετηρίδα. Κατά την Νεολιθική Εποχή (6000 – 2800 π.Χ.) τα ανθρωπολογικά δεδομένα των ανασκαφών μαρτυρούν την αξιόλογη ακμή του πολιτισμού. Οι νεολιθικοί κάτοικοι των οικισμών της Φθιώτιδας, και επομένως του Λιανοκλαδίου, άνηκαν στο λεγόμενο Μεσογειακό τύπο.

➤ **Πυρά του Ηρακλέους**

Πρόκειται για κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο με την ΥΓΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ14/32886/1319 (ΦΕΚ 576/Β/80). Αν και διοικητικά ανήκει στα όρια του Δήμου Γοργοποτάμου, η πρόσβαση σε αυτό το μνημείο είναι δυνατή μόνο μέσω της Τοπικής Κοινότητας Παύλιανης, επομένως η αξιοποίηση και ανάδειξη του μνημείου αυτού, αφορά άμεσα την Κοινότητα .

Κοντά στα νότια άκρα του Δρυμού της Οίτης, στη βόρεια απόληξη της Μακρυράχης, βρίσκονται αρχιτεκτονικά μέλη δωρικού ναού του 3ου αιώνα π.Χ. και βωμός με συνεχή χρήση από την αρχαϊκή εποχή έως την περίοδο της ρωμαϊκρατίας. Τότε έγινε επέκταση του αρχικού

περιγράμματος και οριοθέτησή του με λιθόπλινθους. Τα ερείπια αυτά ανήκουν στο ναό του ημίθεου Ηρακλή. Σύμφωνα με τη μυθολογία, εκεί ο Ηρακλής λυτρώθηκε από τον τυραννικό χιτώννα της Δηιάνειρας, όταν βρέθηκε επάνω σε πυρά και σώθηκε από το Δία, για να γίνει έτσι ημίθεος. Κυριότερα ευρήματα είναι τα δύο χάλκινα ειδώλια του Ηρακλή (10 εκ. περίπου).

Ανασκαφή του χώρου πραγματοποιήθηκε το 1919, κατά την οποία διαπιστώθηκε η ύπαρξη ναού και βωμού, καθώς και στοάς στο βόρειο τμήμα του χώρου (Παπαδάκης Ν., Ανασκαφή της «Πυρός» της Οίτης, Παράρτημα του Αρχαιολογικού Δελτίου 1919). Σύμφωνα με τις μαρτυρίες, προ μερικών δεκαετιών της ανασκαφής σωζόταν πώρινος περίβολος του τεμένους, ενώ σύμφωνα με άλλες πληροφορίες, οι κάτοικοι της Παύλιανης απέσπασαν τους θεμέλιους λίθους, για την κατασκευή του χριστιανικού ναού του χωριού (1864). Από το 1988 επαναλήφθηκε η ανασκαφή στο χώρο της Πυράς με περαιτέρω διερεύνηση. Σήμερα, η περιοχή είναι εγκαταλελειμμένη, όπως επίσης και το κτίριο υποδοχής που υπάρχει στο χώρο.

2.1.2 Ιστορικά Μνημεία & Τοποθεσίες

➤ Άγαλμα Αθανασίου Διάκου

Στις 23 Απριλίου 1821 η γη της Λαμίας ποτίστηκε από το αίμα του ήρωα της Επανάστασης Αθανασίου Διάκου, που έπεσε στα χέρια των Τούρκων μετά τη μάχη της Αλαμάνας, τον οποίο και εκτέλεσαν με μαρτυρικό θάνατο. Μεγάλης ιστορικής και Εθνικής αξίας είναι ο ανδριάντας του Αθανασίου Διάκου, που στήθηκε στην Πλατεία Διάκου το έτος 1903 και είναι έργο του καλλιτέχνη Γιάννη Καρακατσάνη.

➤ Άγαλμα Άρη Βελουχιώτη

Στο κέντρο της Πλατείας Λαού στήθηκε το άγαλμα του αγωνιστή κατά των Γερμανών, Άρη Βελουχιώτη, του αρχικαπετάνιου του Γενικού Στρατηγείου του ΕΛΑΣ από το 1943. Εξαιτίας της σημασίας της Εθνικής Αντίστασης, αλλά και του γεγονότος της ανατίναξης της Γέφυρας, με το συμβολισμό της εθνικής ομοψυχίας που εγκλείει, το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Λαμιέων πήρε το 1985 ομόφωνα την απόφαση για την κατασκευή του ανδριάντα, που βρίσκεται σήμερα τοποθετημένος στην Πλατεία Λαού.

➤ Άγαλμα Λεωνίδα στις Θερμοπύλες

Στις Θερμοπύλες το 480 π.Χ., ο Σπαρτιάτης Βασιλιάς Λεωνίδα με τους 300 στρατιώτες, μαζί με 700 Θεσπιείς και 80 Μυκηναίους, απέκρουσε τον Πέρση Βασιλιά Ξέρξη κατά την εκστρατεία του στην Ελλάδα, πέφτοντας ηρωικά στον τόπο αυτό. Ο ανδριάντας του Λεωνίδα και το μνημείο των πεσόντων Θεσπιέων θυμίζουν την Τιτάνια εκείνη μάχη. Το Ηρώο των Θερμοπυλών, που κατασκευάστηκε το 1955, από το γλύπτη Βάσο Φαληρέα, αποτελεί γλυπτή σύνθεση, που απαρτίζεται από τον ορειχάλκινο ανδριάντα του Λεωνίδα με δόρυ και ασπίδα στο κέντρο, ενώ δεξιά και αριστερά και σε χαμηλότερο ύψος έχουμε τις μαρμάρινες μορφές του προσωποποιημένου Ταυγέτου, του πιο ψηλού βουνού της Πελοποννήσου και του προσωποποιημένου ποταμού Ευρώτα, που διατρέχει ολόκληρη τη Λακωνία. Η μορφή του Βασιλιά Λεωνίδα, βασίστηκε σε αρχαίο πολεμιστή που ανέσκαψε η Βρετανική Αρχαιολογική Σχολή το 1920 και τον ταύτισε με τον Βασιλιά Λεωνίδα. Αξίζει να σημειωθεί, ότι το Ηρώο των Θερμοπυλών κατασκευάστηκε και στήθηκε με δαπάνες Ελλήνων της Αμερικής.

➤ Μνημείο Μάχης Παύλιανης

Στην είσοδο της Παύλιανης υπάρχει μνημείο, αφιερωμένο στους πεσόντες της «Μάχης της Παύλιανης», που έγινε την 3η Ιουνίου 1943.

➤ Μνημείο Καμηλόβρυσης

Στο δρόμο προς Δομοκό βρίσκεται το μνημείο της Καμηλόβρυσης. Στο σημείο αυτό το 1897 σταμάτησαν την προέλασή τους οι Τούρκοι στον Ελληνοτουρκικό πόλεμο.

➤ Μνημείο «Νικηφόρου Ουρανού» - Μάχη 997 μ.χ.

Γύρω στα 1000 μ.Χ. το Βυζαντινό κράτος αδυνατούσε να προστατεύσει τις απομακρυσμένες από την Κωνσταντινούπολη περιοχές της επικράτειάς του. Οι Βούλγαροι ξεχύθηκαν στην Ελλάδα καταστρέφοντας και λεηλατώντας τα πάντα στο πέρασμά τους. Ο Σαμουήλ κατάφορτος από λάφυρα επέστρεψε στη Βουλγαρία, όταν το 997μ.Χ συναντήθηκε στην πεδιάδα του Σπερχειού, εκεί περίπου όπου περνά η σύγχρονη γέφυρα, που ενώνει την Λαμία με την Υπάτη με τις βυζαντινές δυνάμεις. Ο Σαμουήλ στρατοπέδευσε στην Νότια πλευρά του Σπερχειού από την πλευρά της Υπάτης, ενώ ο στρατηγός του Βασίλειου Β' του Βουλγαροκτόνου, Νικηφόρος Ουρανός στρατοπέδευσε στην Βόρεια όχθη του ποταμού. Οι Βούλγαροι κοιμήθηκαν ήσυχοι πιστεύοντας, ότι το ποτάμι ήταν αδιάβατο. Ο Νικηφόρος όμως με το στράτευμα του, κατά τη διάρκεια της νύχτας, κατάφερε να διαβεί τον ποταμό και να επιτεθεί στους ανύπνους Βουλγάρους, που υπέστησαν ολοκληρωτική καταστροφή. Ο Σαμουήλ και ο γιος του προσποιήθηκαν τους νεκρούς, οπότε μέσω του σημερινού Αργυροχωρίου (Βογομίλ) και της Υπάτης ανέβηκαν στην Οίτη και από εκεί μέσω των Αιτωλικών βουνών και της Πίνδου φτάσανε στην Ήπειρο και από εκεί στην έδρα τους την Αχρίδα. Η μάχη του Σπερχειού είναι η μόνη σημαντική μάχη, που πραγματοποιήθηκε στο σημερινό ελληνικό έδαφος κατά τη διάρκεια των 330 χρόνων, που διήρκεσε η σύγκρουση των Βυζαντινών με τους Βούλγαρους.

➤ **Μνημείο Ησαΐα**

Κοντά στο χωριό του Γοργοποτάμου, στην τοποθεσία Χαλκομάτα, υπάρχει μικρό μνημείο προς τιμή του επισκόπου Σαλώνων Ησαΐα, που έπεσε πολεμώντας μαζί με τον Αθανάσιο Διάκο στην Αλαμάνα.

➤ **Αλαμάνα**

Στα όρια της Τ.Κ. Δαμάστας και πάνω στην Εθνική Οδό Αθηνών - Λαμίας, βρίσκεται το Μνημείο του Ήρωα της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 Αθανασίου Διάκου. Πρόκειται για τον τόπο, όπου ο Αθανάσιος Διάκος με τα παλικάρια του έπεσαν ηρωικά στις τουρκικές ορδές του Ομέρ Βρυώνη, στις 22 Απριλίου 1822 στη γέφυρα, που φέρει το όνομά του.

➤ **Βυζαντινό Κάστρο Υπάτης**

Η Υπάτη οχυρώθηκε για πρώτη φορά τους ύστερους - κλασσικούς πρώιμους ελληνοιστικούς χρόνους. Τμήματα αυτής της οχύρωσης έχουν ανευρεθεί σε πολλά σημεία γύρω από το Κάστρο και το σύγχρονο οικισμό. Η οχύρωση ανανεώθηκε την παλαιοχριστιανική εποχή από τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό (527-565 μ.Χ.). Το 869 η Υπάτη αναφέρεται σε εκκλησιαστική σύνοδο για πρώτη φορά με το όνομα Νέα Πάτρα μαζί με τη Λαμία, που ονομαζόταν τότε Ζητούνι. Το 1393 καταλήφθηκε από τους Τούρκους, που είχαν επικεφαλής το Σουλτάνο Βαγιαζήτ. Την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας ονομαζόταν Πατρατζίκι (μικρή Πάτρα) και αποτελούσε έδρα ιδιαίτερης επαρχίας. Αρκετά κατάλοιπα του πανίσχυρου αυτού κάστρου, οχυρωμένου δυνατά και από τη φύση, σώζονται σήμερα. Χαρακτηριστικό είναι το ερείπιο ενός στρογγυλού πύργου, η χρονολόγηση του οποίου αμφισβητείται – είναι άγνωστο δηλαδή- εάν το κατασκεύασαν Έλληνες, Φράγκοι ή Καταλανοί.

➤ **Δημοτική Πινακοθήκη**

Η Δημοτική Πινακοθήκη Λαμίας «Αλέκος Κοντόπουλος», ιδρύθηκε το 1984 στο κτήριο της οδού Αινιάνων 6 - 8, στο κέντρο της Λαμίας, όπου στεγάζεται επίσης το Ιστορικό Αρχείο της πόλης, η Τράκειος Βιβλιοθήκη και η Αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου. Υπάγεται στο Δήμο Λαμιέων και πήρε το όνομά της, τιμής ένεκεν, από το όνομα του Λαμιώτη ζωγράφου Αλέκου Κοντόπουλου. Η συλλογή της Δημοτικής Πινακοθήκης της Λαμίας περιλαμβάνει 144 έργα και σχέδια του Αλέκου Κοντόπουλου, καθώς και μία σειρά από μοναδικά κεραμικά πιάτα, ζωγραφισμένα με ακρυλικές ύλες.

➤ **Δημόσια Βιβλιοθήκη Λαμίας**

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη Λαμίας ιδρύθηκε το 1954. Στην αρχή λειτουργούσε ως πυρήνας Δημοτικής Βιβλιοθήκης και την επόμενη χρονιά έγινε Δημόσια Βιβλιοθήκη (Ν.Π.Δ.Δ), με

προϊσταμένη αρχή το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Έκτοτε λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του α.ν. 1362/1949 "περί ιδρύσεως, ανασυγκροτήσεως και ενιαίας οργανώσεως των ανά το κράτος Βιβλιοθηκών". Το 1979 έγινε Κεντρική και απέκτησε Κινητή Βιβλιοθήκη, η οποία εξυπηρετούσε 120 δανειστικά κέντρα στη Φθιώτιδα. Το 1996 η Βιβλιοθήκη μεταστεγάστηκε, ύστερα από προσπάθειες ετών, στον 1ο όροφο του Τρακείου Κληροδοτήματος στην οδό Αινιάνων.

➤ **Δημοτικό Ωδείο Λαμίας**

Το Δημοτικό Ωδείο Λαμίας ιδρύθηκε το 1938 ως παράρτημα του Εθνικού Ωδείου Αθηνών, με πρώτο Διευθυντή το μεγάλο μουσουργό Μανώλη Καλομοίρη και είναι το πέμπτο κατά σειρά ίδρυσης στον Ελλαδικό χώρο. Το 1959, ο Αλέξανδρος Αινιάν ανέλαβε τη Διεύθυνση του Ωδείου αναβαθμίζοντάς το σημαντικά, ιδιαίτερα με την προβολή της Δημοτικής Χορωδίας Λαμίας, η οποία απέσπασε βραβεία και διακρίσεις στον Ευρωπαϊκό χώρο. Το 1982, μετά από μια περίοδο ύφεσης, ο Δήμος Λαμιέων στην προσπάθεια να προωθήσει τα πολιτιστικά δρώμενα στην πόλη, ενισχύει ηθικά και οικονομικά το Δ.Ω.Λ. με αποτέλεσμα τη διεύρυνση και την ποιοτική του ανάπτυξη. Η ανοδική πορεία του, διαφαίνεται σήμερα από το υψηλό επίπεδο σπουδών, που προσφέρουν οι 46 καταξιωμένοι μουσικοπαιδαγωγοί στον μεγάλο αριθμό των μαθητών τους.

➤ **Δημοτικό Θέατρο**

Η δραστηριότητα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ρούμελης αναπτύσσεται σε τρεις σκηνές, την Κεντρική Σκηνή, την Πειραματική Σκηνή και την Παιδική Σκηνή. Στην Κεντρική Σκηνή έχουν ανέβει μεταξύ άλλων έργα των Αισχύλου, Ευριπίδη, Αριστοφάνη, Σαίξπηρ, Τζόνσον, Μολιέρου, Γκολντόνι, Φεϋντώ, Λόρκα, Μίλλερ, Ουίλλιαμς. Έμφαση δόθηκε και στο νεοελληνικό θέατρο με έργα των Καμπανέλλη, Κεχαϊδη-Χαβιαρά, Σκούρτη, Κορρέ, Μποστ κ.α. Στην Πειραματική Σκηνή έχουν ανέβει μεταξύ άλλων έργα των Ρίντλεϊ, Λάμπιουτ, Ντούκοσφκι, Τομά, Τσικληρόπουλου, Κοβάτσεβιτς, κ.α. Ενώ στην Παιδική Σκηνή έχουν ανέβει έργα των Αριστοφάνη, Αρμένη, Τσιάνου, Τριβιζά, Μπραουδάκη, Καλογεροπούλου, Ρουγγέρη, Μπάουμ, Τουέιν, Γουέι, Γκαρθία Λόρκα, Κένι, κ.α. Από το 1998 το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ρούμελης διοργανώνει κάθε χρόνο το Φεστιβάλ για Σολίστες και Πρωταγωνιστές, φιλοξενώντας μονοπρόσωπες παραστάσεις. Στη Λαμία λειτουργεί και ένα άρτια ανακαινισμένο θερινό θέατρο με χωρητικότητα 620 θέσεων έναντι του χειμερινού θεάτρου.

➤ **Εικαστικά Εργαστήρια**

Τα Εικαστικά Εργαστήρια του Δήμου Λαμιέων ιδρύθηκαν το 1999 με τη συνεργασία του Συλλόγου Καλλιτεχνών Εικαστικών Τεχνών Κεντρικής Ελλάδας (ΣΚΕΤΚΕ) και κατέχουν μια από τις καλύτερες θέσεις πανελλαδικά για τη μεγάλη συμμετοχή των πολιτών στις δράσεις του. Το Μάιο του 2002 εντάχθηκαν με προγραμματική σύμβαση στο Δίκτυο Εικαστικών Εργαστηρίων του Υπουργείου Πολιτισμού, όπου συμμετέχουν και συνεργάζονται μεταξύ τους 30 οργανωμένα Εικαστικά Εργαστήρια σε όλη την Ελλάδα. Στόχος του Εργαστηρίου είναι να προσφέρει τη δυνατότητα σε μικρούς και μεγάλους να αποκτήσουν γνώσεις, που θα τους βοηθήσουν να καλλιεργήσουν τις καλλιτεχνικές τους δεξιότητες και να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους.

➤ **Ηρώο Πεσόντων**

Το Ηρώο, μνημείο που υπάρχει στο κέντρο της πόλης και στην ομώνυμη πλατεία, αφιερωμένο στα θύματα – εκτελεσθέντες κατά το Ολοκαύτωμα της 17ης Ιουνίου 1944 στην Υπάτη. Στις 17 Ιουνίου 1944, ημέρα Σάββατο, γράφτηκε ίσως η πιο μελανή σελίδα στη νεότερη ιστορία της πόλης. Οι δυνάμεις κατοχής των Γερμανών, για να εκδικηθούν την Υπάτη, που ήταν ορμητήριο των Ανταρτών του ΕΛΑΣ, πυρπολούν, λεηλατούν και εκτελούν αμάχους και πατριώτες. Στρατιωτικά τμήματα της κεντρικής γερμανικής διοίκησης Λαμίας επιτέθηκαν κατά της Υπάτης, εκτελώντας 28 άτομα, τραυματίζοντας 30, καταστρέφοντας 375 από τα 400 σπίτια της πόλης, βυζαντινές εκκλησίες και ιστορικά αρχοντικά. Ολοκαύτωμα. Για το λόγο αυτό η Υπάτη έχει ανακηρυχθεί Μαρτυρική Πόλη.

➤ **Ιστορική γέφυρα Γοργοποτάμου**

Πάνω από το χωριό βρίσκεται η ιστορική γέφυρα του Γοργοποτάμου, που ενώνει τις δύο πλαγιές της Οίτης. Πάνω της περνά η σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών - Θεσσαλονίκης. Σ' αυτή τη γέφυρα γράφτηκε μια από τις ενδοξότερες σελίδες της νεότερης ιστορίας. Τη νύχτα της 25 Νοεμβρίου του 1942, οι ενωμένες αντιστασιακές οργανώσεις του Ε.Α.Μ και του Ε.Δ.Ε.Σ μαζί με Άγγλους Σαμποτέρ, ύστερα από απόφαση του συμμαχικού στρατηγείου της Μέσης Ανατολής, ανατίναξαν τη γέφυρα, προκαλώντας μεγάλη καθυστέρηση στη διέλευση των Γερμανών που πίεζαν τους συμμάχους στην Αφρική. Η Ελληνική κυβέρνηση το 1982 καθιέρωσε ως επίσημο εορτασμό της Ελληνικής Εθνικής Αντίστασης το Γοργοπόταμο και ημερομηνία εορτασμού, αυτήν της ανατίναξης της Γέφυρας.

➤ **Κενοτάφιο Αθανασίου Διάκου**

Επί της οδού Καλύβα Μπακογιάννη της πόλεως της Λαμίας, μεταξύ της πλατείας Λαού και της οδού Ροζάκη Αγγελή αριστερά καθώς κατευθύνεται κανείς προς την οδό Ροζάκη, ευρίσκεται εντός μικρού οικοπεδικού χώρου το Ηρώο - Κενοτάφιο του ήρωα της Αλαμάνας Αθανασίου Διάκου στο σημείο ακριβώς, όπου έγινε το μαρτύριό του. Το έτος 1886, με πρόταση του Ταγματάρχη Ρούβαλη και αργότερα το 1889 με ενέργειες του Δημάρχου Λαμιέων Σκληβανιώτου, κατασκευάστηκε το κενοτάφιο αυτό σε ανάμνηση της τραγικής θυσίας του Αθανασίου Διάκου, μια από τις πιο συγκλονιστικές μορφές του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα των Ελλήνων. Είναι ένας Γολγοθάς, δηλαδή συσσώρευση μεγάλων λίθων, που έχει στην κορυφή του μαρμάρينو Σταυρό, τον οποίο περιβάλλουν φύλλα δάφνης.

Στην πρόσοψη του Γολγοθά υπάρχει η επιγραφή:

"Ούτος ο τόπος ένθα τήν 23ην Απριλίου 1821 υπό των Τούρκων ανασκολοπισθείς εμαρτύρησε υπέρ Πίστewς καί Ελευθερίας ο Αθανάσιος Διάκος."

Σε άλλη πλάκα, που τοποθετήθηκε το 1930, με τη συμπλήρωση 100 χρόνων ελεύθερης Λαμίας, ο ποιητής Κωστής Παλαμάς έγραψε τους ακόλουθους στίχους:

"Καί των ηρώων καύχημα στήν δόξα του Κυρίου Θανάση Διάκο σ' έφευρεν ο δαρμός του μαρτυρίου, καί ενω σο`υ σπάραζε κακή φωτιά τό τίμιο σώμα τραγουδι αγγελικό φιλί σου μύρωνε τό στόμα".

➤ **Κτίριο Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας**

Το κτίριο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας εντοπίζεται στην Πλατεία Ελευθερίας, στην οδό Υψηλάντη 1. Αποτελεί ιδιοκτησία του Δημοσίου. Κηρύχθηκε ως διατηρητέο μνημείο το 1991 από το Υπουργείο Πολιτισμού. Στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής στο οίκημα αυτό βρισκόταν το αρχηγείο των κατακτητών, ενώ προηγουμένως αποτελούσε κτίριο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας. Μετά το 1944, χρονιά κατά την οποία η πόλη αποδεσμεύτηκε από το ζυγό των Γερμανών, στεγάστηκε ο ΕΛΑΣ και το 1946 φιλοξενήθηκαν τα γραφεία της Στρατιωτικής Διοίκησης Λαμίας. Το 1950 η Τράπεζα το πούλησε στο Δημόσιο και σήμερα λειτουργεί η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

➤ **Μνημείο Άγνωστου Στρατιώτη**

Ο Εύζωνας που βρίσκετε στην Πλατεία Πάρκου στο κέντρο της πόλης αποτελεί μνημείο στον Άγνωστο Στρατιώτη του Βαλκανικού Πολέμου. Ο τάφος του αγνώστου στρατιώτη εξωτερικεύει την έννοια της φιλοπατρίας, συγκεντρώνει τα στοιχεία μιας υψηλής πατριωτικής πράξεως και αποτελεί τη φανερότερη εκδήλωση του οφειλόμενου επαίνου και της δόξας, που πρέπει να ακολουθεί τη μνήμη των πεσόντων και την εθελουσία τους υπέρ της πατρίδας.

➤ **Μύλοι του Μουζέλη**

Ένα ενδιαφέρον δείγμα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής, «αυτόπτης» μάρτυρας της ακμής της Λαμίας. Οι Μύλοι ή «Μύλια» είναι συνδεδεμένοι με τη μνήμη της πόλης, όταν βρισκόταν σε οικονομικοπολιτιστική ακμή.

➤ **Πέτρινο Γυμνάσιο Λαμίας**

Χαρακτηρίστηκε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, επειδή κρίθηκε ότι επρόκειτο για ένα αρκετά ενδιαφέρον κτίριο από αρχιτεκτονικής απόψεως, χάρη στις αναλογίες του. Θεμελιώθηκε από τον Όθωνα και την Αμαλία και υπήρξε το πρώτο Γυμνάσιο της Λαμίας.

➤ **Στάδιο Αμφικτυονιών**

Το στάδιο αποτελεί το χώρο όπου λάμβαναν μέρος τα Αμφικτυονικά Συνέδρια, τα οποία ήταν συγκεντρώσεις επίσημων αντιπροσώπων πόλεων - κρατών, σε τακτικά χρονικά διαστήματα. Στα συνέδρια αυτά συζητούνταν συγκεκριμένα θέματα, που αφορούσαν στις ευρύτερες ανάγκες της ζωής, συμπεριφοράς και διαβίωσης, στα διάφορα φύλα τόσο εσωτερικά, όσο και μεταξύ τους.

➤ **Νερόμυλος Φραντζή**

Ο νερόμυλος στο Τ.Κ. Φραντζή είναι ένα κτίσμα ιδιαίτερης ιστορικής αξίας (ξύλινος τροχός, τμήμα παρασκευής πάγου της εποχής) για το λόγο αυτό κατά τη διάρκεια της αναστήλωσης και ανακαίνισης του έγινε προσπάθεια να διατηρηθούν αναλλοίωτα όλα τα αρχιτεκτονικά του στοιχεία (όψεις λιθοδομής, κουφώματα απομίμησης ξύλου, σιδηρά κιγκλιδώματα κλπ) προκειμένου την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς χωρίς παράλληλα να αλλάξει το ύψος και ο χαρακτήρας του συγκροτήματος στο συγκεκριμένο περιβάλλον.

➤ **Παλαιό Υδραγωγείο Λαμίας**

Το Παλαιό Υδραγωγείο βρίσκεται στη θέση Αγία Παρασκευή Ταράτσας στη Λαμία. Κατασκευάστηκε στα τέλη του 19ου αιώνα, επί Δημαρχίας Νίκου Κρίτσα, το οποίο τροφοδότησε σταδιακά όλους τους κατοίκους της πόλης. Η Λαμία, μέχρι το 1929, ανεφοδιάζονταν με ελάχιστες ποσότητες νερού από πηγές, πηγάδια και στέρνες. Η κατασκευή του υδραγωγείου είχε συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της πόλης. Χαρακτηρίστηκε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, επειδή θεωρήθηκε, ότι αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα ειδικής κατηγορίας οικοδομήματος.

➤ **Πύργος και Πολυβολείο Σταυρού**

Το 1941, μόλις οι Γερμανοί κατέκτησαν τη χώρα μας, άρχισαν να κατασκευάζουν διάφορα οχυρωματικά έργα σε στρατηγικής σημασίας σημεία και κοντά σε εγκαταστάσεις, όπου θα μπορούσαν να αποτελέσουν στόχους σαμποτάζ ή επιθέσεων του εχθρού. Πολλά τέτοια έργα τους σώζονται από την εποχή αυτή. Στην κατηγορία αυτών των έργων ανήκει και ο Πύργος των Γερμανών στο Σταυρό, που σώζεται με σημαντικές φθορές μέχρι σήμερα. Εκεί στρατωνιζόταν γερμανική φρουρά για την ασφάλεια του σταθμού. Ήταν εξοπλισμένος και με ισχυρό πολυβόλο, το οποίο σώζεται επίσης ημικατεστραμμένο σε απόσταση 50 περίπου μέτρων από τον Πύργο. Ο Πύργος με το Πολυβολείο επικοινωνούσαν με υπόγεια σήραγγα. Στο ύψος του Πύργου οι Γερμανοί είχαν εγκαταστήσει συρματοπλεγμά και πύλη εισόδου προς το Σταυρό με μόνιμο φρουρό μέρα και νύχτα, όπου ήλεγχαν τους διαβαίνοντες. Κοντά στον Πύργο είχαν κατασκευάσει και ναρκοπέδιο, όπου αρκετοί συμπατριώτες μας είχαν ακρωτηριαστεί, πατώντας κάποια νάρκη, μετά την αναχώρηση των Γερμανών. Παρόμοιο Πύργο είχαν κατασκευάσει και νοτίως του σταθμού, τον οποίον ανατίναξαν οι ίδιοι το 1944, όταν έφευγαν οριστικά από την Ελλάδα.

➤ **Υδρόμυλος και Πηγές Αγίας Παρασκευής**

Στο Δημοτικό Διαμέρισμα της Αγίας Παρασκευής (πέντε χλμ ανατολικά της πόλης) εντοπίζεται ο σημαντικός ομώνυμος υδροβιότοπος, ο οποίος είναι καταγεγραμμένος στο δίκτυο NATURA 2000. Αποτελεί δημιούργημα των υφάλμυρων πηγών της περιοχής. Στα ιδιαίτερα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του συμπεριλαμβάνεται η ύπαρξη του ενδημικού είδους ψαριού με την ονομασία «Ελληνοπυγόστεος», που ζει στα νερά της πηγής και στο ρυάκι, που

σχηματίζει (έχει μήκος 3-5 εκατοστά και ζει δεκαοκτώ μήνες). Στην περιοχή συναντώνται αρχαιολογικά ευρήματα νεολιθικού οικισμού, ο οποίος κάποτε ήταν παράκτιος, καθώς και ερείπια ενός υδρόμυλου, που αποδεικνύει την κατοίκηση από την Νεολιθική εποχή.

➤ **Ιστορικές Πλατείες Λαμίας : Πάρκου, Ελευθερίας, Διάκου, Λαού**

Η Λαμία συγκεντρώνει στο κέντρο της συνολικά 4 πλατείες, σε μικρή απόσταση η μία από την άλλη: Πλατεία Πάρκου, Πλατεία Λαού, Πλατεία Ελευθερίας και Πλατεία Διάκου. Γύρω τους περιστρέφεται όλη η ζωή της πόλης και η καθεμιά αποτελεί ένα ξεχωριστό σημείο συνάντησης. Η πλατεία Λαού με τα πλατάνια και το άγαλμα του Άρη Βελουχιώτη στο κέντρο της. Η πλατεία Ελευθερίας με τη Μητρόπολη και το νεοκλασικό κτίριο της Περιφέρειας. Η πλατεία Αθ. Διάκου είναι μία μικρή πλατεία, που έχει στο κέντρο της το άγαλμα του αγωνιστή Αθανάσιου Διάκου και νεοκλασικά κτίρια. Στην πλατεία Πάρκου, η οποία βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, συναντάμε τον Εύζωνα, μνημείο στον Άγνωστο Στρατιώτη του Βαλκανικού Πολέμου.

➤ **«Κακογιάννειο» Αστεροσχολείο Υπάτης**

Το «Κακογιάννειο Αστεροσχολείο» στεγάζεται στο παλιό κτίριο του Δημοτικού Σχολείου Υπάτης που παραχωρήθηκε από τον πρώην Δήμο Υπάτης (νυν Δήμο Λαμιέων) του οποίου ο εξοπλισμός χρηματοδοτήθηκε με δωρεά του ζεύγους Υπαταίων, Σταύρου & Ειρήνης Κακογιάννη, το 2008, προς τον Σύλλογο Ερασιτεχνών Αστρονόμων Φθιώτιδας «Ο Ηρακλής». Αποτελεί κέντρο εκπαίδευσης, έρευνας και διάδοσης της επιστήμης της Αστρονομίας για τους μαθητές και κάθε ενδιαφερόμενο περί την επιστήμη της Αστρονομίας, είναι δε μια καινοτόμος εκπαιδευτική, ερευνητική και πολιτιστική δραστηριότητα, με την αμέριστη υποστήριξη του Δήμου Λαμιέων.

➤ **Διατηρητέο Δημοτικό Σχολείο Κομποτάδων**

Το Δημοτικό Σχολείο κτίστηκε το 1903 από τον Εθνικό ευεργέτη Ανδρέα Συγγρού και λειτούργησε ως μονοθέσιο. Το έτος 1923 και επί προεδρίας του Αθανασίου Κ. Τζιβελέκη, μετά από έρανο των κατοίκων, ενισχύθηκε το σχολείο και άρχισε πλέον να λειτουργεί ως διθέσιο. Η λειτουργία του σχολείου συνεχίστηκε μέχρι το τέλος του 1975. Το σχολείο βρισκόταν ανάμεσα σε δυο χείμαρρους και με τις αλλεπάλληλες πλημμύρες άρχισε να παρουσιάζει ρωγμές με άμεσο κίνδυνο να καταρρεύσει. Για το λόγο αυτό κτίστηκε νέο σχολείο ανατολικά του χωριού και άρχισε να λειτουργεί τρία χρόνια αργότερα.

➤ **Ιστορική Πλατεία Κομποτάδων**

Στην πλατεία του χωριού, που αποτελεί και ιστορικό πάρκο, μπορεί κανείς να θαυμάσει τα αιωνόβια πλατάνια, τα οποία έχουν χαρακτηριστεί μνημεία της φύσης. Στα πλατάνια αυτά έγινε η σύσκεψη των οπλαρχηγών Διάκου, Πανουργιά και Δυοβουνιώτη για το πώς θα αντιμετωπίσουν τα στρατεύματα του Ομέρ Βρυώνη και του Κιοσέ Μεχμέτ, που κατέβαιναν στην Πελοπόννησο. Σχετική αναμνηστική στήλη υπάρχει στη θέση Τέσσερα Πλατάνια. Στο σημείο αυτό θα δείτε εκτός της στήλης και ομάδα πέντε γέρικων πλατάνων, που έχουν αναγνωρισθεί ως μνημεία της φύσης ιδιαίτερης προστασίας.

➤ **Καταρράκτης και Νερόμυλος Υπάτης**

Στην είσοδο της Υπάτης, πριν αποκτήσουμε την οπτική επαφή, θα ακούσουμε τα νερά ενός μικρού καταρράκτη, που τα νερά του παλαιότερα κινούσαν τον παλιό νερόμυλο. Το νερό αυτού του καταρράκτη προέρχεται από πηγές, που αναβλύζουν στο βουνό της Οίτης. Το τοπίο είναι γεμάτο πλατάνια. Κοντά στο γραφικό καταρράκτη της Υπάτης, δίπλα στο μύλο και κάτω από πλατανοσκεπάστα απόκρημνα βράχια βρίσκεται μαρμάρινη πλακέτα σε ανάμνηση μάχης του 1821.

➤ Παλαιά διατηρητέα Ξενοδοχεία Λουτρών Υπάτης

Οι βάσεις για την οργάνωση της λουτρόπολης μπήκαν με τη δημοσίευση Βασιλικού Διατάγματος στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, την 30 Ιανουαρίου 1890, "Περί εγκρίσεως διαγράμματος Λουτρών Υπάτης" και ο θεμέλιος λίθος του πρώτου οργανωμένου υδροθεραπευτηρίου μπήκε την 28 Ιουλίου 1891, ανατολικά της πηγής, σε περίπου 50 μέτρα απόσταση. Ο χώρος γύρω από την πηγή μετατράπηκε σε κατάφυτο πάρκο, περιμετρικά του οποίου κτίστηκαν τα μεγάλα και πολυτελή ξενοδοχεία "Φθιώτις", "Οίτη", "Όθρυς" και τα λαϊκά δωμάτια με την προσωνυμία "Σπερχειός". Αργότερα προστέθηκαν τα ξενοδοχεία "Υπάτη", "Λαμία" και "Πηγαί". Τη δεκαετία του 1960, το ξενοδοχείο "Φθιώτις", υποδειγματικό αρχιτεκτονικό δημιούργημα, με πολυτελείς αίθουσες φαγητού και ψυχαγωγίας στο εσωτερικό του, κατεδαφίστηκε και στη θέση του χτίστηκε το ξενοδοχείο "ΞΕΝΙΑ", που λειτουργεί μέχρι σήμερα.

➤ Υδατοδεξαμενή της Παλιάς Καζάρμας

Το κράτος, φροντίζοντας για την ασφάλεια των συνόρων, έκτισε κατά μήκος των ελληνοτουρκικών συνόρων τις καζάρμες. Μια τέτοια υπήρχε στην εδαφική έκταση της Μοσχοκαρυάς και κτίστηκε, όταν το χωριό ήταν παραμεθόριο. Επρόκειτο για πλήρες κτιριακό συγκρότημα με κοιτώνες, αποθηκευτικούς χώρους, υδατοδεξαμενή κ.λ.π. Αργότερα, με τη μετατόπιση των συνόρων στην Ελασσώνα, οι καζάρμες εγκαταλείφθηκαν, αλλά και καταστράφηκαν. Σήμερα, από το φυλάκιο εκείνο, σώζεται μόνο η υδατοδεξαμενή στην παλιά καζάρμα της Μοσχοκαρυάς.

➤ Υδροκινούμενο βιοτεχνικό πάρκο

Ανάμεσα στην Άνω και Κάτω Παύλιανη, στη θέση «Ποτάμι», υπάρχει το Υδροκινούμενο Βιοτεχνικό Πάρκο, που αποτελείται από τρία πέτρινα κτίσματα με κεραμοσκεπή, τα οποία στεγάζουν χώρους παραδοσιακών τεχνών, Νεροπρίονο, Μαντάνι, Νερόμυλο, εκμεταλλευόμενα τα άφθονα ρέοντα νερά στα παρακείμενα κανάλια καθ'όλη τη διάρκεια του χρόνου. Δίπλα από τα κτίρια λειτουργεί νεροτριβή, η οποία χρησιμοποιείται από τους κατοίκους και από επισκέπτες για τα πλύσιμο των ρούχων τους. Συνεχίζοντας υπάρχει μονοπάτι, διαδρομής 20 λεπτών, το οποίο οδηγεί στο «παρκάκι», όπου υπάρχουν χώροι αναψυχής, δένδρoσπιτα κ.α.

Σημεία Θρησκευτικού Τουρισμού

➤ I. M. Αντίνιτσας

Η Ιερά Μονή Αντίνιτσας είναι χτισμένη στην πλαγιά της Όθρυος και καταστράφηκε το 1944 από τις κατοχικές δυνάμεις για να ανοικοδομηθεί αρκετά χρόνια αργότερα. Ήταν αθωνικού τύπου τετρακίονιος σταυροειδής με τρούλο. Σύμφωνα με τους μελετητές, το καθολικό του ήταν σπάνιας ομορφιάς. Διασώθηκε η εικόνα της Παναγίας, που θεωρείται θαυματουργή. Κατά την επανάσταση του '21, η Μονή έλαβε ενεργό μέρος και αποτέλεσε κέντρο αντίστασης και ορμητήριο των αγωνιστών.

➤ I. N. Παναγίας Δέσποινας

Ο Ιερός Ναός Παναγίας Δέσποινας είναι μεταγενέστερη Τρίκλιτος Βασιλική, που χτίστηκε πάνω σε αρχαιότερη εκκλησία. Η άποψη αυτή στηρίζεται στην ύπαρξη αρχιτεκτονικών λειψάνων κορινθιακού κυανόκρανου και βυζαντινού θωρακίου, που βρίσκονται σήμερα στη νοτιοανατολική αυλή της με αξιοθαύμαστο ξυλόγλυπτο τέμπλο. Από βυζαντινή επιγραφή που σώζεται πληροφορούμαστε, ότι φιλοτεχνήθηκε τον 18ο αιώνα.

➤ I. N. Ευαγγελισμού

Ο Ιερός Ναός Ευαγγελισμού αποτελεί το Μητροπολιτικό Ναός της Φθιώτιδας, που βρίσκεται στη καρδιά της πόλης της Λαμίας. Ιστορικό Εκκλησιαστικό Μνημείο, όχι τόσο από πλευράς

αρχαιότητας όσο από πλευράς ιστορικής παρουσίας και διαφυλάξεως κειμηλίων, που έχουν σχέση με ολόκληρη τη Μητρόπολη Φθιώτιδος, δύναται να χαρακτηριστεί ο Μητροπολιτικός Ναός του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Λαμίας. Ο Ναός αυτός είναι το κέντρο και η καρδιά της Ιεράς Μητροπόλεως Φθιώτιδος και έζησε όλα τα μεγάλα εκκλησιαστικά, κοινωνικά, πολιτικά, πνευματικά και εθνικά γεγονότα της περιοχής. Είναι τρίκλιτη Βασιλική με τρούλο με νεοκλασικά στοιχεία, με καλλιμάραμο νάρθηκα και κωδωνοστάσια, πού θεμελιώθηκε το 1861 από το Μητροπολίτη Φθιώτιδος Καλλίνικο Καστόρχη (1852 - 1877) και εγκαινιάσθηκε το 1915 από τον Μητροπολίτη Φθιώτιδος Ιάκωβο Παπαϊωάννου (1914 - 1932). Στη συλλογή του και στα αρχεία του υπάρχουν πολλές εικόνες του 19ου μ.Χ. αιώνα και ενδιαφέροντα βιβλία, τα οποία αναφέρονται στη ζωή της πόλης της Λαμίας και στα κοινωνικά της γεγονότα. Το έτος 1985, μετά την καταστροφή που υπέστη από τους σεισμούς του 1981, ανακαινίσθηκε και σήμερα αποτελεί το κόσμημα της πόλης της Λαμίας. Εσωτερικά κοσμεύεται από τα ωραία μωσαϊκά του δαπέδου και δύο των προσκυνηταρίων Χριστού και Παναγίας έργα Θεοδώρου Μώρη. Το τέμπλο, ο Αρχιερατικός θρόνος, το Σύνθρονο, το παγκάρι, τα προσκυνητάρια, τα αναλόγια, τα στασίδια είναι όλα ξυλόγλυπτα, εκτός του άμβωνος, που είναι από μάρμαρο και διατηρήθηκε για λόγους ιστορικούς, αφού σε αυτόν κήρυξε πλειστάκις ο τότε Ιεροκήρυκας της Φθιώτιδος Μητροπολίτης Άγιος Νεκτάριος Κεφαλάς (1893). Οι ιερές εικόνες της Αγίας Παρασκευής επί του προσκυνηταρίου και του Ευαγγελισμού είναι πολύ παλιές προερχόμενες από άλλο ναό της περιοχής. Ο ναός είναι κατάγραφος και ιστορήθηκε από τον αγιογράφο Νικόλαο Ρίζο.

➤ **I. Ν. Αγ. Λουκά**

Ο Ιερός Ναός Αγ. Λουκά, πολιούχου της πόλης της Λαμίας, βρίσκεται στο δασύλλιο της πόλης. Μικρός ναός σταυροειδής, χωρίς τρούλο, που χτίστηκε ως ξωκλήσι το 1910. Έχει ιστορικό ενδιαφέρον για τις μνήμες των κατοίκων λόγω της σύνδεσής του με σημαντικά ιστορικά γεγονότα. Έχει χαρακτηριστεί ιστορικό διατηρητέο Μνημείο από το Υπ. Πολιτισμού.

➤ **I. Ν. Παναγιάς Αρχοντικής**

Ο Ιερός Ναός της Παναγιάς Αρχοντικής βρίσκεται στο μέσον της νότιας πλαγιάς του λόφου, που βρίσκεται το Κάστρο και έχει κτισθεί κατά τον 18ο αιώνα. Αποτελεί το δεύτερο μετά το Κάστρο σε αρχαιολογική σημασία μνημείο. Οφείλει το όνομά της στους προύχοντες και άρχοντες της Λαμίας, που εκκλησιάζονταν αποκλειστικά εκεί στο παρελθόν. Έχει χτιστεί πάνω σε παλιότερη εκκλησία, που κάηκε. Ανοικοδομήθηκε το 1760 και φιλοτεχνήθηκε το 1762.

➤ **Ιερά Μονή Αγάθωνος**

Σε απόσταση 300μ. περίπου από τα όρια του οικισμού του Λυχνού και 1500μ. περίπου από την πλατεία του βρίσκεται η Ιερά Μονή Αγάθωνος. Το Μοναστήρι βρίσκεται σε υψόμετρο 553μ., στην πλαγιά του όρους "Οίτη", μέσα σε θαυμάσιο φυσικό τοπίο. Χρονολογείται από τον 14° αιώνα και πήρε το όνομά του από τον όσιο Αγάθωνα.

Το καθολικό του μοναστηριού χρονολογείται από τον 14° αιώνα. Στη Μονή διασώζονται πολλά πολύτιμα κειμήλια και τίμια λείψανα, τα οποία συλλέχθηκαν από τούς Ναούς και τις διαλυμένες Μονές της περιοχής από τον Ηγούμενο Γερμανό Δημάκο.

Η προσφορά της Μονής στους χρόνους της επαναστάσεως του 1821 είναι πολύ μεγάλη. Εκεί γινόντουσαν τακτικές συγκεντρώσεις αγωνιστών της Επανάστασης. Η Ιερά μονή πυρπολήθηκε και κάηκε από τους Τούρκους. Σώθηκε μόνο το κτίσμα του Καθολικού, που αποτελεί και ένα από τα ελάχιστα βυζαντινά κτίσματα, που σώζονται στο Νομό. Έως το 1937 έως την Μοναστηριακή απαλλοτρίωση διέθετε ιδιαίτερο πλούτο με υδρόμυλους, υδροτριβείο, μετόχια, κτήματα, καλλιέργεια μεταξιού και αιγοπρόβατα. Στη Μονή λειτούργησαν κατά καιρούς διάφορες σχολές, ιερατική, γεωργική και δασική. Σήμερα λειτουργούν «εκτροφείο θηραμάτων» και «Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Οίτης» (1953).

➤ **Το Μοναστήρι της Παναγιάς της Προυσιώτισσας**

Πάνω από το χωριό βρίσκεται το θαυματουργό μοναστήρι της Παναγιάς της Προυσιώτισσας, που πανηγυρίζει στις 23 Αυγούστου. Το όνομα «Προυσιώτισσα» το πήρε, γιατί η εικόνα της Παναγιάς έφτασε στη θέση αυτή, από την πόλη Προύσα της Μ. Ασίας. Ακριβώς πάνω από το Μοναστήρι περνά η παλαιά Σιδηροδρομική Γραμμή Αθηνών - Θεσσαλονίκης. Οι σιδηροδρομικοί

υπάλληλοι ανέλαβαν την εκκλησία υπό την προστασία τους μετά από εκτροχιασμό τρένου. Στο τρένο, που κρεμάστηκε στον γκρεμό πάνω από την «Παναγία», σώθηκαν όλοι οι επιβάτες.

Ο επισκέπτης πηγαίνοντας στο Μοναστήρι έχει τη δυνατότητα μέσα σε ένα καταυκτικό περιβάλλον να απολαύσει τη θέα μέχρι το Μαλιακό κόλπο, αλλά και την κοιλάδα του Σπερχειού Ποταμού, και να δει από κοντά το Σιδηροδρομικό Σταθμό μιας άλλης εποχής, το Σταθμό Τραχίνες.

➤ **Ιερά Μονή Μεταμόρφωσης του Σωτήρος**

Πάνω από το χωριό και μέσα στη σκιά πανύψηλων αιωνόβιων δένδρων βρίσκεται η Ι. Μ. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, που είναι χτισμένη πάνω από τα ερείπια Βυζαντινού Ναού του 11ου αιώνα. Επί Τουρκοκρατίας, ο Ηγούμενος έβαλε φωτιά στην πυριπιδαποθήκη και ανατινάχθηκαν όλοι μαζί, για να μην πέσουν στα χέρια των Τούρκων. Από το Βυζαντινό Μοναστήρι έχουν διασωθεί ωραιότατα αρχιτεκτονικά μέλη του Βυζαντινού Ναού, τα οποία φυλάσσονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας.

➤ **Το μοναστήρι της Δαμάστας**

Πάνω απ' το χωριό, σε ένα μαγευτικό περιβάλλον, είναι χτισμένο το φημισμένο Μοναστήρι της Δαμάστας. Πανηγυρίζει στις 8 Σεπτεμβρίου. Μια εκδοχή θέλει η ονομασία «Δαμάστα» να προήλθε από την πόλη Δαμασκό, από όπου, όπως κάποιοι πιστεύουν, ήρθε η Ιερά εικόνα της Παναγίας.

➤ **Σπηλιά Αγ. Ιερουσαλήμ**

Απέναντι από το Κάστρο της Υπάτης, κοιτάζοντας στην Οίτη, αντικρίζεις τη σπηλιά της Αρσαλής. Εκεί πάνω στα ψηλώματα της ελατοσκέπαστης Οίτης, μια σπηλιά πελώρια ανάμεσα στα βράχια και στα έλατα, φαντάζει σαν μάτι Κύκλωπα, που αγρυπνάει για το βασίλειό του. Είναι η σπηλιά της Αρσαλής (Αγίας Ιερουσαλήμ), όπου οι Υπαταίοι, τιμώντας τη μνήμη της, διαμόρφωσαν ένα μέρος του εσωτερικού της σε Εκκλησούλα και τη γιορτάζουν την Πέμπτη της Διακαινησίμου, με χαρακτήρα πανηγυρικό, σύμφωνα με τα τοπικά έθιμα. Εκεί, μεταφέρθηκε από πιστούς η εικόνα της Αγίας, με σκοπό τη διαφύλαξή της από τους αλλόθρησκους. Μόνο άντρες ανεβαίνουν την περίοδο αυτή στη σπηλιά, ενώ οι γυναίκες και όσοι δεν μπόρεσαν ν' ανέβουν συγκεντρώνονται την Πέμπτη το πρωί στην πανέμορφη τοποθεσία “Περιβόλια”, που παρουσιάζει μια εικόνα φυσικής αντίθεσης, σε σχέση με την αγριότητα του βουνού, γιατί είναι κατάφυτη από περιβόλια και δέντρα, άγρια και ήμερα. Στο πλάτωμα της τοποθεσίας αυτής είναι η βρύση.

➤ **Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου Δίβρης**

Σε απόσταση 4 χιλιομέτρων από τη Δίβρη και σε σημείο ερημικό του όρους Όθρυς είναι κτισμένο το Μοναστήρι του Αγίου Νικολάου. Το καθολικό του παρουσιάζει έντονο αρχιτεκτονικό και θρησκευτικό ενδιαφέρον, γι' αυτό έχει κηρυχθεί διατηρητέο μνημείο. Στην ερημική αυτή τοποθεσία ασκήτευσαν κατά καιρούς διάφοροι Μοναχοί, που κατάγονταν από τη Δίβρη.

➤ **Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου και Ψηφιδωτό**

Ο ναός του Αγίου Νικολάου, παλαιά Μητρόπολη της Υπάτης, χρονολογείται τον 18-19ο αιώνα. Τμήμα όμως του ψηφιδωτού δαπέδου, που υφίσταται στον αύλειο χώρο και τα γλυπτά μέλη, που έχουν χρησιμοποιηθεί ξανά στο Ναό, δηλώνουν την ύπαρξη παλαιοχριστιανικής βασιλικής (4ος – 6ος αι.). Στις κολώνες του περιστυλίου του ναού σώζονται βυζαντινά κιονόκρανα, ενώ σπαράγματα και κολόνες αρχαίων και μεσαιωνικών κτισμάτων βρίσκονται διάσπαρτα στο χώρο.

➤ **Ιερός Ναός Αγίας Σοφίας στην Υπάτη**

Ο ναός της Αγίας Σοφίας κτίστηκε στη θέση παλαιότερου ναού, ο οποίος ανάγεται πιθανότατα στην παλαιοχριστιανική περίοδο. Αρχιτεκτονικά μέλη παλαιοχριστιανικών, βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων έχουν εντοιχιστεί στις όψεις του, ενώ στη νότια πλευρά του έχουν βρεθεί λείψανα βαπτιστηρίου του 5ου αιώνα.

➤ **Εκκλησία Αγίας Σοφίας Λιανοκλαδίου**

Αξιόλογο θρησκευτικό μνημείο της περιοχής είναι το εκκλησάκι της Αγίας Σοφίας Λιανοκλαδίου, το οποίο είναι κτίσμα του 19ου αιώνα.

➤ Αρχαίος Ναός Παύλιανης

Η Παύλιανη, ως τοποθεσία, είναι γνωστή από την αρχαιότητα. Κοντά στο σημερινό χωριό και σε 1.800 υψόμετρο υπάρχουν τα ερείπια από τον αρχαίο Ναό, που ήταν αφιερωμένος στο μυθικό ήρωα Ηρακλή. Πρόκειται για τον τόπο, όπου λυτρώθηκε ο Ηρακλής από τον τυραννικό χιτώνα της Δηιάνειρας πάνω στην πυρά και έγινε ημίθεος με την επέμβαση του Δία. Σήμερα, στην Πυρά του Ηρακλέους, διατηρούνται σπόνδυλοι κίωνων, τμήματα του θριγκού και τριγλύφων, οι οποίοι ανήκουν σε πρόστυλο Δωρικό Ναό του 3ου αιώνα π.Χ. Νοτίως του Ναού υπάρχει ο βωμός, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε συνεχώς από την αρχαϊκή εποχή μέχρι την περίοδο της Ρωμαιοκρατίας, οπότε και έγινε επέκταση του αρχικού περιγράμματος και οριοθέτησή του με λιθόπλιθους. Κατά τα έτη 1919 - 20 πραγματοποιήθηκε ανασκαφική έρευνα. Τότε, καθαρίστηκε το εμφανές τμήμα του Ναού και ανασκάφηκε η Πυρά, ενώ το 1988 επαναλήφθηκε η ανασκαφή στο χώρο για περαιτέρω διερεύνηση.

Πίνακας 4: Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία στο Δήμο Λαμιέων

A/A	Ονομασία Μνημείου	Δήμος	Δημοτική Ενότητα / Κοινότητα	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου
1	Αρχαιολογικός χώρος - λόφος "Αετός" στην Οίτη (οχύρωση αρχαίας πόλης)	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ		Λόφος "Αετός"	Αρχαιολογικές Θέσεις
2	Αρχαιολογικός χώρος αρχαίας Ανθήλης	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ		" Καλύβια" - Ζαστανόρεμμα	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
3	Αρχαιολογικός χώρος αρχαίας Ηράκλειας	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ		Στις θέσεις "Σιδερόπορτα" και "Τεσσαραγκώνη"	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
4	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στα Αλεπόσπιτα	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	Γοργοπόταμος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι
5	Γέφυρα Γοργοποτάμου	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	Γοργοπόταμος		Ιστορικοί Τόποι, Γέφυρες
6	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων στην Ηράκλεια	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	Ηράκλεια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι
7	Οικία ιδιοκτησίας Κων/νου Μαγκανιάρη (Χάνι στην Ηράκλεια)	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	Ηράκλεια		Καταλύματα, Αστικά Κτίρια

8	Αρχαιολογικός χώρος αρχαίας Ηράκλειας στις θέσεις "Σιδερόπορτα" και "Τεσσαραγκώνη" Ηράκλειας	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	Ηράκλεια	"Σιδερόπορτα" και "Τεσσαραγκώνη", κοντά στον Ασωπό	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
9	Ι. Μονή Δαμάστας ή Γενεθλίου της Θεοτόκου	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	Μονή Γενεσίου Θεοτόκου Δαμάστας	Βόρεια πλαγιά του Καλλιδρόμου όρους	Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι
10	Κτίριο Παλαιού Δημοτικού Σχολείου στην Οίτη	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	Οίτη		Αστικά Κτίρια, Κτίσματα Κοινής Ωφελείας
11	Αρχαιολογικός χώρος επί υψώματος στη Λυγαριά (αρχαίο τείχος)	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ		Ανατολικά του οικισμού Λυγαριά (Τσοπανλάτες)	Αμυντικά Συγκροτήματα, Αρχαιολογικές Θέσεις
12	Αρχαιολογικός χώρος αρχαίου Ναρθακίου	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ		Βόρεια του Λιμογαρδίου (Ναρθάκιον) και νότια της θέσης "Παλιο - Λιμογάρδι"	Ακροπόλεις, Αμυντικά Συγκροτήματα, Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
13	Αρχαιολογικός χώρος στο λόφο "Καστράκι" Θερμοπυλών (αρχαία Ροδουντία)	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ		Λόφος "Καστράκι". Θέση "Χαλκώματα"	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
14	Αρχαιολογικός χώρος αρχαίας πόλης Πρας στη Δίβρη	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ		Ξεροβούνι	Αμυντικά Συγκροτήματα, Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
15	Ι. Ναός Ευαγγελιστού Λουκά στη Λαμία	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι
16	Παλιό Υδραγωγείο (συμπεριλαμβανομένου και του λιθόκτιστου αγωγού από τις πηγές μέχρι και τη δεξαμενή του κυκλικού φρεατίου) στη θέση Αγία Παρασκευή Ταράτσας στη Λαμία	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Αγία Παρασκευή Ταράτσας	Συστήματα Ύδρευσης
17	Κάστρο - Ακρολαμία	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Κάστρο	Αρχαιολογικές Θέσεις

18	Οικία στις οδούς Βύρωνος 19-21 και Καραγιαννοπούλου στην Λαμία, ιδιοκτησίας Ζήση Γαρδίκη	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	οδοί Βύρωνος 19-21 και Καραγιαννοπούλου	Αστικά Κτίρια
19	Κτίριο στις οδούς Διάκου και Πατρόκλου στη Λαμία, ιδιοκτησίας Γ. Πιπιλίγκα. Αποχαρκτηρισμός.	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	οδοί Διάκου και Πατρόκλου	Αστικά Κτίρια
20	Αρχοντικό Δημητριάδη στην οδό Αινιάνων στη Λαμία	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Οδός Αινιάνων	Αρχοντικά, Αστικά Κτίρια
21	Οικία στην οδό Βύρωνος 19-21 στην Λαμία, ιδιοκτησίας Ζήση Κ. Γαρδίκη. Αποχαρκτηρισμός.	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	οδός Βύρωνος 19-21	Αστικά Κτίρια
22	Κτίριο στην οδό Κοντοπούλου και Ευαγγελιστρίας 1 στη Λαμία, ιδ. Παντ. Δ. Κατσούδα	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Οδός Κοντοπούλου και Ευαγγελιστρίας 1	Αστικά Κτίρια
23	Κτίριο Δικαστικού Μεγάρου στην οδό Λεωνίδου Καποδιστρίου και Χατζοπούλου στη Λαμία	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Οδός Λεωνίδου Καποδιστρίου και Χατζοπούλου	Αστικά Κτίρια, Κέντρα Διοίκησης
24	Αρχοντικό Τσάλη στην οδό Μακροπούλου στη Λαμία. Αποχαρκτηρισμός	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Οδός Μακροπούλου	Αρχοντικά, Αστικά Κτίρια
25	Κτίριο στις οδούς Μακροπούλου και Αινιάνων στη Λαμία, φερόμενο ως ιδιοκτησία Αθανασίας Μίχου	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Οδός Μακροπούλου και Αινιάνων	Αστικά Κτίρια
26	Κτίριο του Γυμνασίου Λαμίας, στην οδό Υψηλάντου και Τσιριμώκου, φερόμενο ως ιδιοκτησία του Ελληνικού Δημοσίου	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	οδός Υψηλάντου και Τσιριμώκου	Αστικά Κτίρια, Κτίσματα Κοινής Ωφελείας
27	Κτίριο Τραπεζής της Ελλάδος στην πλατεία Αθ. Διάκου και στην οδό Δυοβουνιώτη στη Λαμία, ιδ. της Τραπεζής της Ελλάδος	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Πλατεία Αθανασίου Διάκου και οδός Δυοβουνιώτη	Αστικά Κτίρια
28	Κτίριο στην πλατεία Αθ. Διάκου και στην οδό Καραγιαννοπούλου στη Λαμία, ιδ. κληρονόμων Δ. Ελασσόνα	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Πλατεία Αθ. Διάκου και οδός Καραγιαννοπούλου	Αστικά Κτίρια

29	Αρχοντικό Χατζηχρήστου, ιδ. Κληρονόμων Καλλιόπης Μανούκα και Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας, Ν. Φθιώτιδος	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Πλατεία Ελευθερίας και Σκληβανιώτου	Αρχοντικά, Αστικά Κτίρια
30	Κτίριο Νομαρχιακού Μεγάρου στην πλατεία Ελευθερίας και Υψηλάντου γωνία στη Λαμία, ιδ. Νομαρχίας Φθιώτιδος (Δημοσίου)	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λαμία	Πλατεία Ελευθερίας και Υψηλάντου γωνία	Αστικά Κτίρια, Κέντρα Διοίκησης
31	Οικία Λιούλια στο Λιμογάρδι, ιδ. Νικ. Καραγεώργου	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Λιμογάρδιον		Αστικά Κτίρια
32	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση "Πλατάνια" Μεγάλης Βρύσης (προϊστορικός οικισμός). Καθορισμός Ζωνών Προστασίας Α και Β	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Μεγάλη Βρύση	"Πλατάνια", κόμβος Παλαιάς και Νέας Εθνικής Οδού Αθηνών - Λαμίας	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
33	Αρχαιολογικός Χώρος στη θέση "Ράχη" Προσκυνά	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Μεγάλη Βρύση	"Ράχη" Προσκυνά, νέα Εθνική Οδός Αθηνών - Λαμίας	Νεκρικοί Χώροι και Μνημεία, Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
34	Αρχαιολογικός χώρος στον Σταυρό (Ερείπια αρχαίου τείχους)	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΑΜΙΕΩΝ	Σταυρός		Αμυντικά Συγκροτήματα, Αρχαιολογικές Θέσεις
35	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση "Παλιόμυλος" Λειανοκλαδίου (προϊστορικός οικισμός)	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΕΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ		"Παλιόμυλος", σε απόσταση 1 χλμ. Δ. του Λειανοκλαδίου	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
36	Αρχαιολογικός χώρος - προϊστορικός γήλοφος στο Αμούρι	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΕΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ	Αμούριον		Φυσικοί Χώροι, Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
37	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Λειανοκλάδι. Αποχαρκτηρισμός	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΛΕΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ	Λειανοκλάδιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι
38	Αρχαιολογικός χώρος - λόφος Κάστρου Ωριάς (λείψανα αρχαίας πόλεως Όμιλες ή της Τραχίνας)	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΠΑΥΛΙΑΝΗΣ		Κάστρο Ωριάς	Αμυντικά Συγκροτήματα, Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα

39	Αρχαιολογικός χώρος Πυράς Ηρακλέους	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΠΑΥΛΙΑΝΗΣ		Λιβάδια, Λόφος "Μάρμαρα"	Αρχαιολογικές Θέσεις
40	Αρχαιολογικός χώρος - λόφος "Τσάμη" (αρχαία πόλη Ακύφα)	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΠΑΥΛΙΑΝΗΣ		Λόφος "Τσάμη"	Αρχαιολογικές Θέσεις
41	Ι. Μονή Αγάθωνος στην Υπάτη	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ			Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι
42	Στρατώνας στην Υπάτη, ιδ. Δήμου Υπάτης	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ		Πλαγιά Οίτης	Στρατιωτικές Εγκαταστάσεις, Εγκαταστάσεις Υποδομής / Παραγωγής
43	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση «Βαρκά», του Δήμου Υπάτης (δήμου Αγίων Αναργύρων - Καματερού, Νομού Φθιώτιδας.	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ		τέως δήμος Αγ.Αναργύρων-Καματερού, θέση Βαρκά	Αρχαιολογικές Θέσεις
44	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους στην Καρυά	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Καρυά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι
45	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στους Κομποτάδες	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Κομποτάδες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι
46	Κτίριο πρώην Δημοτικού Σχολείου	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Κομποτάδες		Αστικά Κτίρια, Κτίσματα Κοινής Ωφελείας
47	Ξενοδοχείο "Οίτη" στα Λουτρά Υπάτης, ιδ. Γεωργίου Γκλέτσου	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Λουτρά Υπάτης		Καταλύματα, Αστικά Κτίρια
48	Περίπτερα "Υπάτη" και "Λαμιά" του πρώην ξενοδοχείου "Φθιώτις" στα Λουτρά Υπάτης, ιδ. του ΕΟΤ	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Λουτρά Υπάτης		Αστικά Κτίρια
49	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Νεοχώριον	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Νεοχώριον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι

50	Κτιριακό Συγκρότημα στην Συκά Υπάτης, ιδ. Δημ. Τσακνιά	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Συκά (τ. Συκάς)		Αμυντικά Συγκροτήματα, Βοηθητικοί Χώροι, Οικιστικά Σύνολα, Αστικά Κτίρια
51	Ι. Ναός Αγίας Σοφίας στην Υπάτη	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Υπάτη		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι
52	Κάστρο Υπάτης (Νέων Πατρών) στην Υπάτη	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Υπάτη		Αμυντικά Συγκροτήματα, Κάστρα / Φρούρια
53	Αρχαιολογικός χώρος Υπάτης	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Υπάτη		Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
54	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στην Υπάτη	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Υπάτη		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι
55	Αρχαιολογικός Χώρος του λόφου Προφήτη Ηλία, Τ.Δ. Κομποτάδων, Δημοτικής Ενότητας Υπάτης, Δήμου Λαμιέων, Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Υπάτη		Νεκρικοί Χώροι και Μνημεία
56	Υδρόμυλος με όλο τον εξοπλισμό του στη θέση "Μεγάλη" Υπάτης, ιδ. κληρονόμων Ματσούκα	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΥΠΑΤΗΣ	Υπάτη	"Μεγάλη"	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι

2.1.3 Πολιτιστικές, Θρησκευτικές και Αθλητικές Εκδηλώσεις

Μερικές από αυτές που λαμβάνουν χώρα μέσα στην πόλη της Λαμίας είναι η Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας (ΠΕΛ), το παζάρι το Σεπτέμβριο, οι καρναβαλικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, που διαρκούν ένα μήνα, τα «Διάκεια» τον Απρίλιο, μουσικές, θεατρικές, αθλητικές εκδηλώσεις.

Σημειώνεται, ότι η ΠΕΛ αποτελεί ένα σημαντικό θεσμό και ταυτόχρονα ένα μοχλό ανάπτυξης ολόκληρου του Νομού Φθιώτιδας. Κύρια δραστηριότητα της ΠΕΛ είναι η έκθεση γεωργικών προϊόντων και γεωργικής τεχνολογίας και η προβολή προϊόντων της περιοχής και ολόκληρης της χώρας. Τα τελευταία χρόνια έχει σταματήσει η διεξαγωγή της Πανελλήνιας Έκθεσης λόγω προβλημάτων του φορέα διαχείρισης. Η Έκθεση βρίσκεται πλέον σε μία μεταβατική εξέλιξη, με το Δήμο και τους φορείς της πόλης να εξετάζουν την καλύτερη δυνατή επιλογή για την επαναλειτουργία της και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της.

Κάθε Σεπτέμβριο, πραγματοποιείται η μεγαλύτερη εκδήλωση του Δήμου Λαμιέων, τα «Θερμοπούλεια». Τα Θερμοπούλεια, μια γιορτή Ιστορίας και Πολιτισμού, αποτελούν μια προσπάθεια για ορθολογική ανάδειξη και προβολή του ιστορικού χώρου των Θερμοπουλών, αλλά και της πόλης της Λαμίας, μέσω ποικίλων πολιτιστικών δράσεων.

Η Λαμία διαθέτει αξιόλογη, για ελληνική μεσαία πόλη, κτιριακή θεατρική υποδομή. Το **Δημοτικό Θέατρο της Λαμίας** άρχισε να χτίζεται το 1910 για να ολοκληρωθεί το 1959 και να γίνει το πρώτο μεταπολεμικό θέατρο στην Ελλάδα. Στη σημερινή του μορφή, έχει χωρητικότητα 705 ατόμων και διαθέτει υπόγειο χώρο με αίθουσα τέχνης για καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Στη σκηνή του παρουσιάζουν έργα η Εθνική Λυρική Σκηνή, το ΚΘΒΕ καθώς και μεγάλες ορχήστρες και μπαλέτα από όλο τον κόσμο. Το 1979-1980 φιλοξένησε και το Ανοιχτό Λαϊκό Πανεπιστήμιο του Δήμου Λαμιέων. Εδώ στεγάζεται επίσης από το 1985 και το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ρούμελης, στο οποίο λειτουργούν σήμερα Κεντρική Σκηνή, Ερασιτεχνική Σκηνή και Θεατρικό Εργαστήρι. Η Θερινή Δημοτική Σκηνή, η οποία ολοκληρώθηκε το 1967 και που ανακαινίστηκε πρόσφατα, αποτελεί τη βάση δραστηριότητας του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ρούμελης, ενώ λειτουργεί και σα θερινός κινηματογράφος.

Η Λαμία διαθέτει σημαντικούς και έμπειρους αθλητικούς παράγοντες και με τη βοήθεια των στελεχών και του προσωπικού του Δήμου έχει διοργανώσει και συμμετάσχει σε σημαντικές διοργανώσεις, όπως:

- WORLD LEAGUE VOLLEY
- Final Four Κυπέλλου Μπάσκετ
- Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Μπάσκετ
- Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Μπιλιάρδου
- Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Αντιπτερίσης
- Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Τζούντο
- Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Τοξοβολίας

Επίσης, τα τελευταία χρόνια, ο Δήμος Λαμιέων στηρίζει ενεργά το μαζικό αθλητισμό και συγκεκριμένα τους αγώνες τρεξίματος, όπως η Ανοπαία Ατραπός με επίκεντρο τις Θερμοπύλες, ο Ορεινός Μαραθώνιος Οίτης «Ηρακλής» (Hercules Mountain Marathon) και ο νυχτερινός αγώνα δρόμου Lamia Night Run. Χαρακτηριστικό της δυναμικής του μαζικού αθλητισμού είναι ο αριθμός των αθλητών και επισκεπτών του νυχτερινού αυτού αγώνα, οι οποίοι ανέρχονται σε 2.500 άτομα. Η Λαμία υπήρξε επίσης για αρκετά χρόνια η καρδιά του RALLY ACROPOLIS, του μεγαλύτερου γεγονότος του μηχανοκίνητου αθλητισμού, που πρόβαλλε τη χώρα και την πόλη μας διεθνώς, ενώ συγχρόνως έδωσε ζωή στην περιοχή μας και δημιούργησε συνθήκες ανάπτυξης και τόνωσης της τοπικής οικονομίας.

Τέλος, ιδιαίτερη αναφορά αξίζει να γίνει και στους δεκάδες πολιτιστικούς συλλόγους της περιοχής της Λαμίας, οι οποίοι δραστηριοποιούνται με σκοπό τη διάδοση και τη διάσωση της εθνικής μας κληρονομιάς.

2.1.4 Η Γαστρονομία της Πόλης

Παραδοσιακά η Στερεά Ελλάδα είναι γνωστή για τα σουβλιστά αρνιά της και τα συναφή εδέσματα (κοκορέτσι, κοντοσούβλι, σπληνάντερο, κλπ). Η ευρύτερη περιοχή της Λαμίας έχει να επιδείξει πλούσια γαστρονομική παράδοση γύρω από τα ψητά της κρέατα, τις παραδοσιακές πίτες, τα τυροκομικά, αλλά και τα παραδοσιακά γλυκίσματα με τα λουκούμια και τους κουραμπιέδες. Στην πόλη υπάρχει πληθώρα καταστημάτων εστίασης, αλλά και πώλησης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων, διαθέσιμα όλες τις ώρες για τους επισκέπτες της περιοχής. Η τοπική γαστρονομία παρέχει δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης, εφόσον ο γαστρονομικός τουρισμός συνδυαστεί αποτελεσματικά με τις παραδοσιακά καθιερωμένες μορφές τουρισμού στην περιοχή.

2.2 ΦΥΣΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

2.2.1 Ορειβατικά Μονοπάτια

- **Μονοπάτι Αγίας Παρασκευής – Δίβρης**

Η διαδρομή συνολικού μήκους 10,25 χλμ. ξεκινάει βόρεια της πόλης από την εκκλησία της Αγίας Παρασκευής (θέση Ταράτσα - περιφερειακή οδός) και τερματίζεται στη θέση «Αλώνια» του Δημοτικού Διαμερίσματος της Δίβρης (εκτιμώμενος χρόνος τρεις ώρες). Το έργο της ανάδειξης και σηματοδότησης ορειβατικών μονοπατιών, ποδηλατικών διαδρομών βουνού και διάσχισης φαραγγίων, υλοποίησε ο Δήμος με τη συγχρηματοδότηση του προγράμματος Leader, το 2008.

➤ **Ορειβατικά Μονοπάτια Υπάτης**

Τα τελευταία χρόνια στην Υπάτη αναδείχτηκαν πολλές άγνωστες πεζοπορικές διαδρομές, που βρίσκονται κυρίως στη βόρεια πλευρά του βουνού. Οι διαδρομές ξεκινούν από τα χωριά Υπάτη, Λουτρά Υπάτης, Καστανιά και Νεοχώρι και κατευθύνονται προς τις κορυφές του βουνού. Η μεγάλη υψομετρική διαφορά των κορυφών της Οίτης από τα χωριά έναρξης των διαδρομών καθιστούν αυτές αρκετά δύσκολες, αλλά συνάμα και γοητευτικές. Οι περισσότερες μέχρι τα αλπικά υψόμετρα κινούνται σε πυκνά ελατόδαση. Εντύπωση προκαλεί, ότι το έλατο ζει σε χωριά, όπως τα Λουτρά Υπάτης και την Υπάτη, που βρίσκονται αντίστοιχα στα 80 και 400μ. Οι περισσότερες διαδρομές συγκλίνουν στο καταφύγιο της Οίτης, που βρίσκεται σε υψόμετρο 1760μ., από όπου μπορεί κανείς μετά την παραμονή του να ολοκληρώσει τις πολύωρες διαδρομές. Μία ασυνήθιστη και ξεχωριστή διαδρομή είναι η ανάβαση από την Υπάτη στη Μονή Αρσαλή, διαδρομή "Χωριό Υπάτη - Εκκλησιά Αρσαλή". Ο "Γύρος της Υπάτης" είναι κυκλική διαδρομή, ενώ οι διαδρομές "Διάσελο Πάθνας - Κορυφή Αετός", "Χωριό Αργυροχώρι - Θέση Αμπελάκι" και "Χωριό Καστανιά - Κορυφή Πετρωτός" είναι σύντομες διαδρομές. Οι υπόλοιπες είναι διάσχισεις. Σε όλα τα χωριά των διαδρομών καταλήγει άσφαλτος εκτός από το Νεοχώρι, όπου 7 χλμ. είναι χωματόδρομος σε καλή κατάσταση. Απαιτητικές διαδρομές είναι η διαδρομή "Υπάτη - Καταφύγιο Οίτης" με επιστροφή τη διαδρομή "Καταφύγιο Οίτης - Λουτρά Υπάτης", η οποία λειτουργεί σαν κυκλική διαδρομή, ενώ η Διαδρομή "Καταφύγιο Οίτης - Χωριό Νεοχώρι" είναι η διάσχιση όλης της βόρειας πλευράς του βουνού. Μικρές ευχάριστες και εύκολες είναι οι Διαδρομές Χωριό Καστανιά - Χωριό Καπνοχώρι και Χωριό Καστανιά - Κορυφή Πετρωτός, που ξεκινούν από το χωριό Καστανιά.

➤ **Ορειβατικά Μονοπάτια Οίτης**

Τα περισσότερα μονοπάτια ξεκινούν από τα χωριά, που βρίσκονται στους πρόποδες της Οίτης και ανηφορίζουν προς τις κορυφές. Από τη Βόρεια πλευρά ο επισκέπτης μπορεί να ανέβει στην Οίτη από Υπάτη, Λουτρά Υπάτης, Κομποτάδες, Μεξιάτες. Από τη Δυτική πλευρά ανεβαίνει από Νεοχώρι και Καστανιά. Από τη Νότια πλευρά μέσω Παύλιανης, Καστριώτισσας και Πυράς. Από την Ανατολική πλευρά ανεβαίνει κανείς από το Γοργοπόταμο. Στη μορφολογία του βουνού, όλες οι πλευρές εκτός από τις Νότιες είναι απόκρημνες, ενώ τα χωριά που είναι χτισμένα στους πρόποδες του βουνού βρίσκονται σε χαμηλό υψόμετρο, με αποτέλεσμα μόνο έμπειροι πεζοπόροι να μπορούν να ανέβουν από αυτή την αφετηρία. Αντίθετα, η Νότια πλευρά έχει πιο ήρεμες πλαγιές, αλλά και τα χωριά της βρίσκονται σε υψόμετρο 1.000 μ., μειώνοντας την υψομετρική διαφορά μέχρι την κορυφή. Για τους έμπειρους πεζοπόρους, η ανάβαση από τη Βόρεια πλευρά είναι μια μοναδική εμπειρία. Τα μονοπάτια είναι αρκετά ευδιάκριτα και μερικά από αυτά διαθέτουν επαρκή σηματοδότηση. Ειδικότερα, 9 διαδρομές διασχίζουν τον ορεινό όγκο της Οίτης και αποτελούν ένα δίκτυο μονοπατιών, που συνδέονται μεταξύ τους, είτε στο καταφύγιο Τράπεζα, είτε στην κορυφή Γρεβενό, είτε στην κορυφή Πύργος, την ψηλότερη της Οίτης. Οι διαδρομές αυτές δύσκολα εξερευνώνται σε μια μέρα και το καλύτερο για τον επισκέπτη είναι να διαθέσει τουλάχιστον δύο μέρες με ενδιάμεσο ύπνο στο καταφύγιο ή σε σκηνή. Οι διαδρομές είναι οι ακόλουθες:

1. Υπάτη - καταφύγιο Τράπεζα - κορυφή Γρεβενό - κορυφή Πύργος
2. Παύλιανη - πλάτωμα Καταβόθρες - κορυφή Πύργος (σε συνδυασμό, η διαδρομή 1 και 2 αποτελούν διάσχιση της Οίτης)
3. Λουτρά Υπάτης - καταφύγιο Τράπεζα
4. Μεξιάτες - πλάτωμα Καρίτσα (η διαδρομή αυτή συναντά τη διαδρομή 3)
5. Αργυροχώρι - πλάτωμα Καρίτσα

6. Υπάτη - Μονή Αρσαλή
7. Πλάτωμα Λούκα (πάνω από τους Κομποτάδες) - κορυφή Γρεβενό
8. Καστανιά - κορυφή Πύργος
9. Νεοχώρι - κορυφή Πύργος

Μπορεί κανείς να περιπλανηθεί σε 2 ακόμη διαδρομές, ξεκινώντας από τη Γέφυρα της Παπαδιάς προς το Σιδ. Σταθμό Τραχίς (ακολουθώντας τις γραμμές του τρένου) ή διασχίζοντας τον ποταμό Ασωπό, καταλήγετε στην κοιλάδα του Σπερχειού.

➤ **Μονοπάτι Σιδηροδρομικών**

Την εποχή που κατασκευάστηκε η σιδηροδρομική γραμμή Κ.Τιθορέας – Λιανοκλαδίου (τέλη του 19ου αιώνα) και συγκεκριμένα το τμήμα μεταξύ των σταθμών Ασωπού και Τραχίνας, η μεταφορά των υλικών και των εργατών γίνονταν με τα ζώα και χρειάστηκε να κατασκευαστεί ειδικό μονοπάτι, παράλληλο με τη γραμμή. Το όνομά του διατηρείται έως και σήμερα ως “Μονοπάτι των Σιδηροδρομικών”. Η διαδρομή ξεκινά από τη γέφυρα του Ασωπού ποταμού (κοντά στο Δημοτικό Διαμέρισμα Ηράκλεια), ακολουθώντας δεξιά τον αγροτικό δρόμο και ανεβαίνοντας έως τα 1000 μέτρα. Εκεί που τελειώνει ο αυτοκινητόδρομος, ξεκινά το μονοπάτι, αριστερά, παράλληλα με το φαράγγι (σήμανση από τον Ορειβατικό Σύλλογο Λαμίας). Μετά από δύο περίπου ώρες η πορεία ολοκληρώνεται στο Σιδηροδρομικό Σταθμό του Ασωπού. Το συνολικό μήκος της διαδρομής είναι 5 χλμ. Στη διαδρομή ο περιπατητής μπορεί να απολαύσει τις σπηλιές και το φαράγγι του Ασωπού, θαυμάζοντας ταυτόχρονα τις γέφυρες και τα πέτρινα αρχιτεκτονικά της γραμμής στις γαλαρίες και τα ρέματα.

➤ **Ορειβατικά μονοπάτια «ΕΦΙΑΛΤΗ»**

Μετά το Σταθμό Ασωπού συναντάμε σήραγγα 350 μέτρων περίπου, που καταλήγει στη γέφυρα του Ασωπού, πάνω απ' το φαράγγι του Ντούνου, το οποίο κατεβαίνει από την Παύλιανη, η γέφυρα της Παπαδιάς, μήκους 352 μέτρων και στη συνέχεια η μεγάλη σήραγγα του Μπράλου. Η περιοχή κατά τη διάρκεια της Κατοχής συγκέντρωσε το ενδιαφέρον των ανταρτών με τις απανωτές ανατινάξεις των γεφυρών, εκτός της Γέφυρας του Γοργοποτάμου και την υποχρέωση της φύλαξης μέχρι και τα τελευταία χρόνια με στρατιωτική φρουρά. Τα στρατιωτικά φυλάκια υπάρχουν και σήμερα. Το Φαράγγι του Ασωπού είναι γνωστό και ως πέρασμα του Εφιάλη, αφού απ' αυτή την περιοχή ο Εφιάλης οδήγησε τους Πέρσες στα νώτα των Σπαρτιατών, που είχαν παραταχθεί στις Θερμοπύλες. Έχει ιδιαίτερο αρχαιολογικό ενδιαφέρον, γιατί κοντά βρίσκονται η αρχαία Ηράκλεια, η Τραχήνα, η Σιδερόπορτα και ο Κούβελος της Παύλιανης, όπου υπάρχει και Βυζαντινό Κάστρο. Μάλιστα, λέγεται, ότι το 1997, που έγιναν οι κατολισθήσεις στην περιοχή του Ασωπού και σταμάτησε για ένα μήνα η λειτουργία της γραμμής, βρέθηκαν στο σημείο της κατολισθήσης τέσσερις τάφοι, απ' τους οποίους οι δύο ανέπαφοι, που όμως λεηλατήθηκαν.

2.2.2 Προστατευόμενες Περιοχές

Η περιοχή του Δήμου Λαμιέων περιλαμβάνει την παρακάτω ποικιλία φυσικών και ημιφυσικών οικοσυστημάτων ταξινομημένων σε κατηγορίες:

- Ορεινά και λοφώδη οικοσυστήματα με δάση, θαμνώνες
- Πεδινές εκτάσεις με εντατικές καλλιέργειες
- Ζώνες διαβάθμισης καλλιεργούμενων εκτάσεων και φυσικής βλάστησης
- Πεδινές ποτάμιες και παραποτάμιες
- Υγρότοποι.

➤ **Περιοχές Natura 2000**

Η περιοχή «Κοιλάδα και εκβολές Σπερχειού – Μαλιακός κόλπος», συνολικού εμβαδού 47.547,07 στρ., ανήκει στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο των περιοχών προστασίας της Φύσης (Natura

2000) με τον κωδικό GR 2440002. Για την περιοχή αυτή έχει εκπονηθεί ειδική μελέτη για τη διαχείριση της προστασίας της, ενώ έχει συνταχθεί σχετικό σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος.

Το «Όρος Καλλιδρόμου», συνολικού εμβαδού 6.684,85 στρ., ανήκει στο Ευρωπαϊκό δίκτυο των περιοχών προστασίας της Φύσης (Natura 2000) με τον κωδικό GR 2440006.

Πίνακας 5: Πληθυσμός ανά Δημοτικό Διαμέρισμα & Οικισμό του Δήμου Λαμιέων (2011)

Κωδικός περιοχής	Όνομασία περιοχής	Συνολική έκταση περιοχής (Κm ²)	Έκταση περιοχής εντός των ορίων της Δημοτικής Ενότητας (Κm ²)	Ποσοστό της έκτασης του site εντός των ορίων της Δημοτικής Ενότητας
GR 2440002	ΚΟΙΛΑΔΑ & ΕΚΒΟΛΕΣ ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ - ΜΑΛΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ	475,47	69,82	14,68%
GR 2440004	ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΟΙΤΗΣ	75,51	51,19	67,79%
GR 2450001	ΒΑΡΔΟΥΣΙΑΟΡΗ	193,73	11,98	6,18%

Πηγή : Ίδια Επεξεργασία

Στον πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία σχετικά με την έκταση των περιοχών Natura 2000 και την έκταση των τμημάτων τους, που βρίσκονται εντός των ορίων της Δημοτικής Ενότητας.

Σημειώνεται, ότι για τον υπολογισμό της έκτασης της Δημοτικής Ενότητας που βρίσκεται εντός των περιοχών Natura, δε συμπεριλήφθηκε η περιοχή GR2440007, αφού το τμήμα της που βρίσκεται εντός της Δημοτικής Ενότητας, ταυτίζεται με το τμήμα της περιοχής GR2440004.

➤ Βιότοποι CORINE

Πρόκειται για περιοχές που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή λίστα περιοχών ιδιαίτερης οικολογικής αξίας, που καταρτίσθηκε στα πλαίσια του χρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματος Corine από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Αποτέλεσε τη βάση για την εκκίνηση του προγράμματος Natura 2000 και αποτέλεσε την πιο εμπειριστατωμένη για την εποχή εκείνη προσπάθεια καταγραφής σημαντικών οικολογικά περιοχών σε πανευρωπαϊκή κλίμακα. Δε συνδέθηκε με συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο προστασίας και το κενό αυτό συμπληρώθηκε από την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται οι βιότοποι CORINE του Νομού Φθιώτιδας.

Πίνακας 6: Βιότοποι καταγεγραμμένοι σπό το πρόγραμμα CORINE στο Νομό Φθιώτιδας

Όνομασία τόπου	Κωδικός
Άνω Σπερχειός	AG0020014
Δάσος Τιθορέας	AG0030005
Δέλτα Σπερχειού	AG0010047
Εθνικός Δρυμός Όρους Οίτη	AG0020015
Όρη Γκιώνα, Οίτη και Βαρδουσία	AG0200048
Φαράγγι Γοργοποτάμου	AG0060063

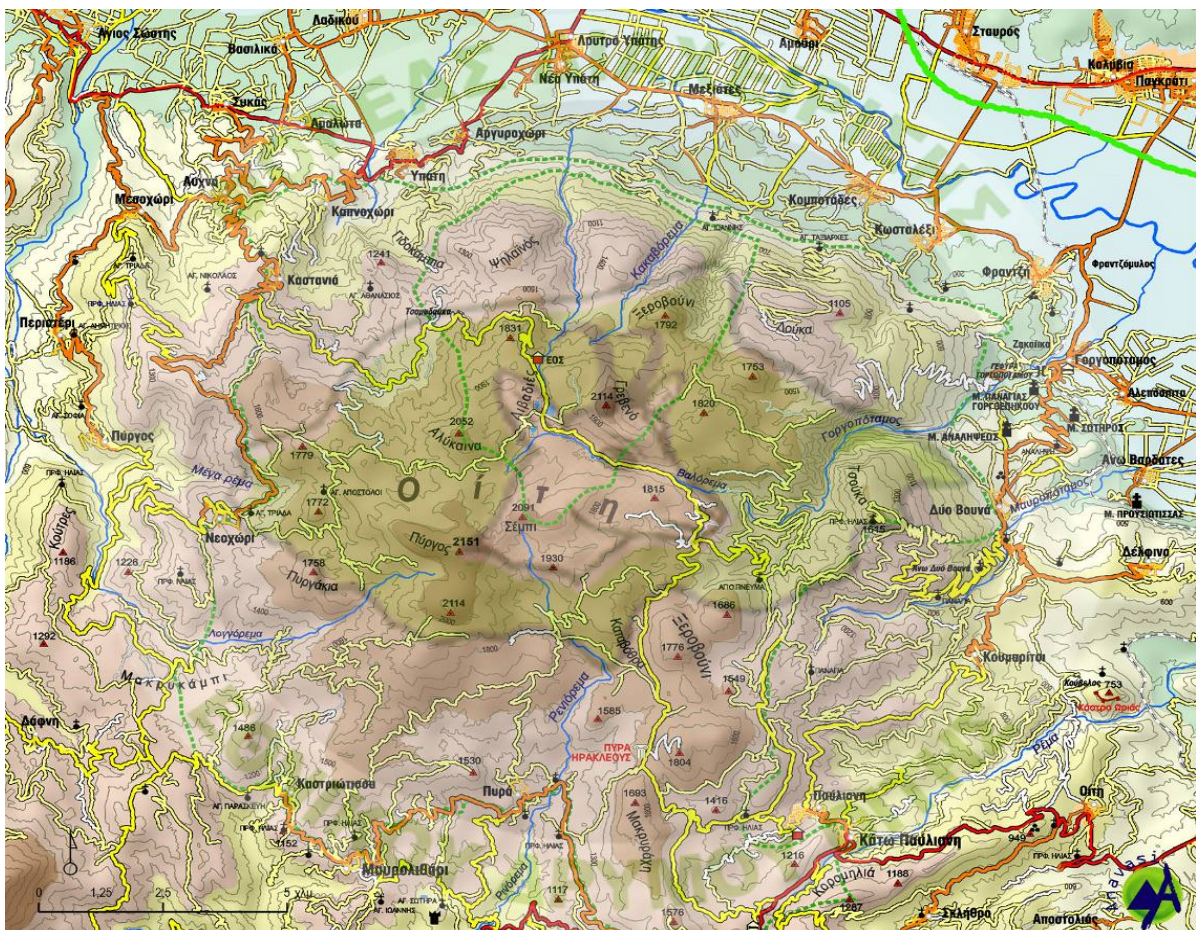
Πηγή: ΦΙΛΟΤΙΣ - Βάση Δεδομένων για την Ελληνική Φύση

➤ Εθνικός Δρυμός Οίτης

Στον Εθνικό Δρυμό Οίτης υπάρχουν μονοπάτια με σήμανση για πεζοπορία

1. Υπάτη – πηγές Αμαλιόβρυση - Περδικόβρυση – Καταφύγιο Οίτης.
2. Καταφύγιο Οίτης – θέση Καρίτσα – Λουτρά Υπάτης.
3. Καταφύγιο Οίτης – κορυφές Γρεβενό, Αλύκαινα, Πύργος – Νεοχώρι.
4. Υπάτη – Κάστρο – Υπάτη.
5. Υπάτη – καταρράκτης Κρεμαστός – Υπάτη (Το μονοπάτι των Φαρμακίδων).
6. Υπάτη – θέση Περιβόλια – εκκλησάκι Αρσαλής.
7. Καστανιά – Καπνοχώρι – Υπάτη.
8. Καστανιά – κορυφή Πετρωτός – Υπάτη.
9. Καστανιά - διάσελο Πάθενας.
10. Διάσελο Πάθενας – κορυφή Αετός.
11. Διάσελο Πάθενας – κορυφή Τούρλα - εκκλησάκι Άγιοι Απόστολοι.
12. Νεοχώρι – Δρακοπηδήματα – κορυφή Πύργος – Άγιοι Απόστολοι – Νεοχώρι (Το μονοπάτι των Τσοπάνηδων).
13. Αργυροχώρι – θέση Αμπελάκι.
14. Παύλιανη – Καταβόθρα, Πυρά Ηρακλέους – Παύλιανη (Το μονοπάτι του Ηρακλή).
15. Οροπέδιο Καταβόθρας – κορυφή Πύργος – οροπέδιο Καταβόθρας.
16. Μεσόραχος – παρκάκι Παύλιανης – Παύλιανη.
17. Παύλιανη – υγρότοπος Τζιρός, οικισμός Κούβελος – Σ.Σ. Ασωπού.
18. Σ.Σ. Ασωπού - Ηράκλεια (αρχαία Τραχίνια) (Το μονοπάτι των σιδηροδρομικών).

Σχήμα 6: Χάρτης μοναπατιών Εθνικού Δρυμού Οίτης

Πηγή: <http://oiti.gr>

➤ Καταφύγια Άγριας Ζωής

Σύμφωνα με το Νόμο 2637/27-08-1998, τα καταφύγια θηραμάτων μετονομάστηκαν σε «Καταφύγια Άγριας Ζωής». Αποτελούν περιοχές εντός των οποίων, εκτός από την προστασία των ειδών άγριας πανίδας, προστατεύονται και τα είδη της αυτοφυούς άγριας χλωρίδας.

Ως καταφύγιο θηραμάτων ορίζεται μια συγκεκριμένη και απαγορευμένη για το κυνήγι περιοχή, στην οποία επικρατούν ευνοϊκές οικολογικές συνθήκες για τη διαβίωση και αναπαραγωγή ενός ή περισσότερων θηραματικών ειδών. Σκοπός της ίδρυσης των καταφυγίων είναι η δημιουργία σε αυτά πλεονάζοντος αριθμού θηραμάτων, τα οποία στη συνέχεια εμπλουτίζουν τους γειτονικούς βιότοπους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα καταφύγια χρησιμεύουν και ως θέσεις ανάπαυσης των μεταναστευτικών πουλιών.

Εντός των ορίων της Δημοτικής Ενότητας Υπάτης, και συγκεκριμένα στην περιοχή βορείως των οικισμών Λουτρά Υπάτης και Λαδικού, βρίσκεται τμήμα του Καταφυγίου άγριας ζωής, με κωδικό Κ317 και ονομασία «Γέφυρα Σπερχειού (Λιανοκλαδίου - Λαδικού - Ζηλευτού - Ροδωνιάς)». Η συνολική έκταση του καταφυγίου ανέρχεται στα 600ha. Η κήρυξη της εν λόγω περιοχής σε Καταφύγιο άγριας ζωής έγινε σύμφωνα με το ΦΕΚ 856/Β/76 και υπόκειται στην αρμοδιότητα του Δασαρχείου Λαμίας, της Δ/σης Δασών Φθιώτιδας.

Άλλα καταφύγια άγριας ζωής στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 7: Καταφύγια Άγριας Ζωής στην ευρύτερη περιοχή μελέτης

Ονομασία	Κωδικός	Έκταση (ha)	ΦΕΚ κήρυξης
Σκασμένη Φραντζή - Δύο Βουνών	K 325	960	357/Β/87
Προφ. Ηλίας - Αφράτη (Λαμίας)	K 308	3.550	834/Β/76
Γέφυρα Σπερχειού (Λιανοκλαδίου - Λαδικού - Ζηλευτού - Ροδωνιάς)	K 317	600	856/Β/76
Γουλινά (Παλιοβράχας - Καλλιθέας - Σπερχειάδας)	K 314	1.350	747/12-12-85
Αγ. Θεόδωρος - Γαύρος (Γαρδικίου - Λευκάδος - Κάμπων)	K 319	1.255	256/02-05-88
Στύρφακας (Μοσχοκαρυάς)	K 311	1.033	698/Β/82
Οίτη - Παύλιανη	K 625	2.950	644/Β/07-08-91

Πηγή: Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων - Υγροτόπων, ΕΚΒΥ

2.2.3 Ιαματικές Πηγές

Τα νερά της πηγής των **Λουτρών Υπάτης** ανάβλυσαν από μεγάλη σεισμική δόνηση μετά το 427 π.Χ. Οι Αρχαίοι είχαν από πολύ νωρίς επισημάνει τις θεραπευτικές ιδιότητες των ιαματικών πηγών γενικά. Ήδη στη μυθολογία αναφέρεται, πως ο Ηρακλής όφειλε τη δύναμή του στο ότι λουζόταν στα νερά των γειτονικών Θερμοπυλών, που για χάρη του έκανε να αναβλύσουν ο Ήφαιστος, μετά από παράκληση της Αθηνάς. Από περιγραφές, που έγιναν γύρω στα μέσα του περασμένου αιώνα, υπάρχουν στοιχεία που δείχνουν, ότι η πηγή χρησιμοποιούνταν από την αρχαιότητα.

Η ιαματική πηγή των Λουτρών Υπάτης πήρε ξανά την ιδιαίτερη εκείνη θέση ανάμεσα στις πηγές της χώρας μας, που είναι αντάξια της φήμης και της αξίας των ιαματικών νερών της. Η θεραπευτική αξία των ιαματικών νερών των Λουτρών Υπάτης έχει πράγματι μια μοναδικότητα. Η πηγή τούτη διαφέρει από όλες τις άλλες ελληνικές ιαματικές πηγές στη φυσικοχημική σύσταση των νερών της. Η ιαματική πηγή της Υπάτης είναι υδροθειο-χλωριούχος και αλκαλικών γαιών οξυπηγή θερμοκρασίας 33,5 °C, ραδιενέργειας 0,11 Mach. Αναβλύζει από βάθος 18 μ. μέσα σε μια κατάφυτη περιοχή της πεδιάδας του Σπερχειού στους πρόποδες της Οίτης. Έχει θερμοκρασία παραπλήσια του σώματος. Φυσικοχημικά μοιάζει με τις πηγές ROUAT της Γαλλίας. Τα νερά της ενδείκνυνται για δερματικά, ρευματικά, ασθένειες κυκλοφοριακού συστήματος και νευροφυτικού συστήματος, φλεβίτιδες, παθήσεις βαλβίδων καρδιάς. Χαρακτηριστικό της πηγής είναι ότι έχει μεγάλη ποσότητα ανθρακικών αλάτων και επομένως

CO₂, το οποίο κατόπιν παρατηρήσεων και μελετών του Καθηγητή Καραγκούνη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, προκαλεί διεύρυνση των πόρων του δέρματος με αποτέλεσμα την καλύτερη αναπνοή, αλλά και τη διείσδυση ουσιών αιθέριων ελαίων διαμέσου του δέρματος μετά την Λουτροθεραπεία (HCO₃ 924 GR/LIT).

Τα **λουτρά Θερμοπυλών** βρίσκονται 15 χλμ. από την πόλη της Λαμίας. Η περιοχή είναι γνωστή από τη μάχη των Θερμοπυλών μεταξύ Ελλήνων και Περσών το 480 π.Χ. Δίπλα στο δρόμο βρίσκεται το άγαλμα του Λεωνίδα και ο ιερός λόφος, όπου έπεσαν μαχόμενοι ο Λεωνίδας με τους 300 Σπαρτιάτες και τους 700 Θεσπιείς. Κατά τη μυθολογία, ο Ήφαιστος, μετά από παράκληση της θεάς Αθηνάς, δημιούργησε τις πηγές για να πλένεται και να ανακτά τις δυνάμεις του ο Ηρακλής μετά τους άθλους του. Η οργάνωση των πηγών άρχισε το 1935. Η θερμοκρασία του νερού είναι 40 °C. Ενδείκνυται για τη θεραπεία ρευματικών, γυναικολογικών και παθήσεων περιφερειακών νεύρων.

Στη Δαμάστα, κοντά στην Εθνική Οδό Λαμίας – Αθηνών, βρίσκονται οι ιαματικές **πηγές του Καλλιδρόμου** (ψωρονέρια). Στην ανοικτή πισίνα των ιαματικών πηγών, που σχηματίζεται, μπορεί κανείς να απολαύσει το μπάνιο του στους 33 °C νερό, ακόμα και αν δεν υποφέρει από ρευματισμούς ή δερματικές παθήσεις.

Τα ιαματικά νερά οι αρχαίοι Έλληνες τα αφιέρωναν στον Ηρακλή, επειδή δυναμώνουν και θεραπεύουν το σώμα και ο Ηρακλής εκπροσωπεί τη δύναμη. Τα ψωρονέρια, όπως, και τα λουτρά των Θερμοπυλών ήταν γνωστά από την αρχαιότητα. Πίστευαν, ότι η θεά Αθηνά τα δώρισε στον Ηρακλή. Ιερό αφιερωμένο στον Ηρακλή υπήρχε στις Θερμοπύλες, όπως μας αναφέρουν ο Ηρόδοτος και ο Πausanias. Το 2ο μ.Χ. αιώνα ο Ηρώδης ο Αττικός είχε κατασκευάσει δεξαμενές για να τις χρησιμοποιήσουν οι κάτοικοι των γύρω περιοχών. Αντίθετως, επί Τουρκοκρατίας, τα λουτρά ήταν τελείως παραμελημένα.

3 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ

Η τουριστική κίνηση στο Δήμο Λαμιέων και ευρύτερα σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες, καθώς χαρακτηρίζονται από εξαιρετικά περιορισμένο μερίδιο τουριστικής αγοράς κατά αναλογία με άλλες περιφέρειες και με τον αριθμό των επισκεπτών να αφορά κυρίως επισκέπτες ημεδαπούς προέλευσης.

3.1 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

3.1.1 Επισκέψεις – Διανυκτερεύσεις

Γενικότερα, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της τουριστικής κίνησης συνολικά για τη Στερεά Ελλάδα, δυνδύνονται σε μεγάλο βαθμό με τη γειτνίαση της Περιφέρειας με την Αττική, η οποία συγκεντρώνει το μισό σχεδόν πληθυσμό της χώρας και δέχεται επίσης το μεγαλύτερο αριθμό των αφίξεων στη χώρα. Η γειτνίαση αυτή έχει δύο αποτελέσματα:

- Το πρώτο αποτέλεσμα είναι να καταστεί η Στερεά Ελλάδα και οι κοντινές, με την Αττική, Περιφερειακές Ενότητες ένας «εύκολος» τουριστικός προορισμός για τους κατοίκους της Αθήνας, αλλά και τους επισκέπτες σε αυτήν. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Αιδηψού στη Βόρεια Εύβοια και των Καμμένων Βούρλων στη Φθιώτιδα, όπου στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε ημεδαπούς επισκέπτες, που προέρχονται κατά βάση από την Αθήνα.

- Το δεύτερο αποτέλεσμα είναι να καταστεί η Στερεά Ελλάδα μία Περιφέρεια, που περιλαμβάνει ποικίλους, διαφορετικούς προορισμούς και ενδιαφέροντα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα της κατάμησης του τουριστικού ενδιαφέροντος στην Περιφέρεια είναι η ανάπτυξη του παραθαλάσσιου τουρισμού στην Εύβοια, του χιονοδρομικού τουρισμού στην Ευρυτανία ή του ιαματικού τουρισμού στη Φθιώτιδα. Μεγάλο, επίσης, ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι αυξανόμενες τάσεις των επισκεπτών για φυσιολατρικές δραστηριότητες στους ορεινούς όγκους της Περιφέρειας.

Έτσι, η υφιστάμενη κατάσταση του τουρισμού στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και κατ' επέκταση στην Π.Ε. Φθιώτιδας περιλαμβάνει μία θετική πλευρά, καθώς στην Περιφέρεια έχουν αναπτυχθεί διαφορετικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού, οι οποίες παρέχουν μεγάλες δυνατότητες για την ισόρροπη τουριστική ανάπτυξη της ευύτερης περιοχής, αλλά και μία αρνητική πλευρά, λόγω του κατακερματισμού των διαφορετικών μορφών τουρισμού, οι οποίες παραμένουν ασύνδετες με αποτέλεσμα την αδυναμία απόκτησης μίας αναγνωρίσιμης ταυτότητας της Περιφέρειας ως τουριστικού προορισμού.

Πίνακας 8: Στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Π.Ε. Φθιώτιδας και στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2014-2018

Στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα, 2010-2018						
		2014	2015	2016	2017	2018
Π.Ε. Φθιώτιδος	Αφίξεις αλλοδαπών	11.590	13.293	12.439	16.758	19.170
	Αφίξεις ημεδαπών	74.319	85.955	85.667	79.641	70.749
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	34.026	33.417	37.939	61.192	65.301
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	162.776	180.571	183.147	169.252	148.989

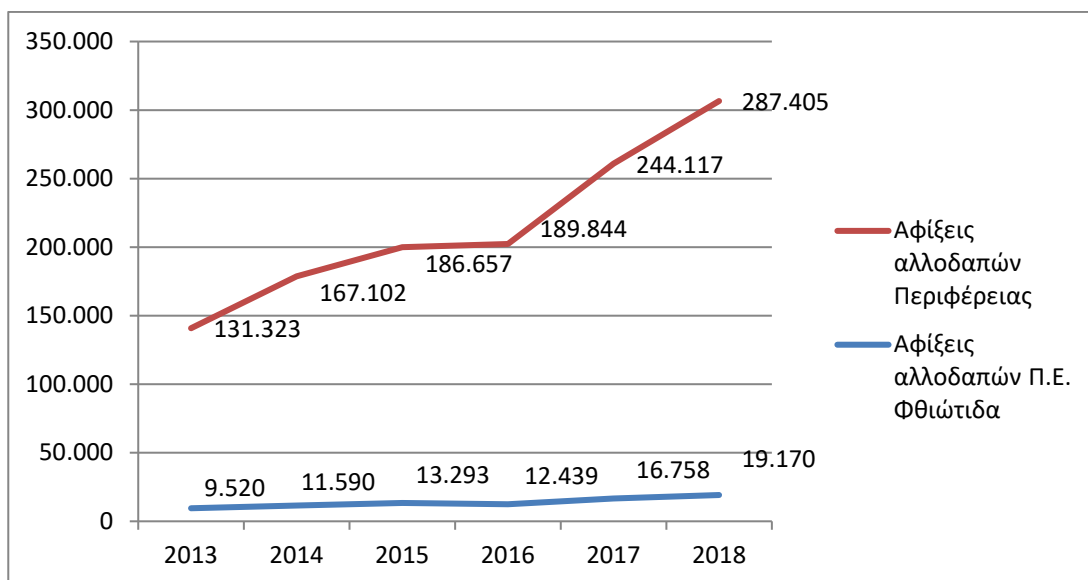
	Πληρότητα	16,5%	17,9%	18,6%	18,9%	20,4%
Σύνολο Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	Αφίξεις αλλοδαπών	167.102	186.657	189.844	244.117	287.405
	Αφίξεις ημεδαπών	313.900	326.943	351.387	354.539	322.324
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	507.980	555.325	678.720	821.085	887.174
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	784.241	787.409	856.594	896.582	840.986
	Πληρότητα	21,9%	23,2%	25,6%	27,9%	29,5%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

Από τα στοιχεία του παραπάνω Πίνακα προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα για την τουριστική κίνηση των ημεδαπών και αλλοδαπών τουριστών σε επίπεδο Περιφέρειας και της Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας.

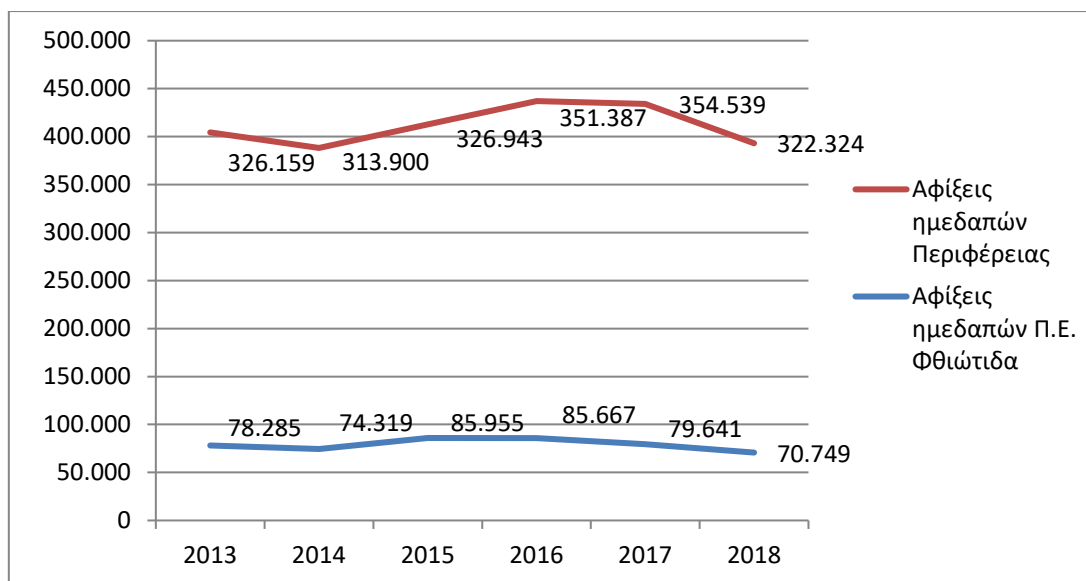
- Η Π.Ε. Φθιώτιδας δέχεται το 14,74% του συνολικού αριθμού των αφίξεων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Συγκεκριμένα, για το 2018 οι αφίξεις επισκεπτών στην Π.Ε. Φθιώτιδας ανήλθαν σε 89.919 έναντι 609.729 συνολικά στη Στερεά Ελλάδα
- Από τις 89.919 αφίξεις στην Π.Ε. Φθιώτιδας για το 2018, το 21,32% αφορά σε αφίξεις αλλοδαπών (19.170 αφίξεις) με το 78,62% να αφορά σε αφίξεις ημεδαπών επισκεπτών (70.749 αφίξεις).
- Οι αφίξεις των αλλοδαπών στην Π.Ε. Φθιώτιδας για το 2018 αποτελούν μόλις το 6,67% των συνολικών αφίξεων αλλοδαπών επισκεπτών στη Στερεά Ελλάδα. Αντίθετα, οι αφίξεις των ημεδαπών επισκεπτών στη Φθιώτιδα αποτελούν το 21,95% των αντίστοιχων της Περιφέρειας.
- Η συνολική τάση των αφίξεων στην Π.Ε. Φθιώτιδας παρουσίασε μία ελαφρά μείωση κατά την πενταετία 2014-2018, φτάνοντας από το 17,86% των αφίξεων στην Περιφέρεια το 2014 σε ποσοστό 14,74% το 2018. Σημειώνεται, ότι παρά τη μικρή αύξηση των αλλοδαπών επισκεπτών, η συνολική εξέλιξη επηρεάστηκε σημαντικά από τη μεγάλη μείωση των ημεδαπών επισκεπτών, όπου μειώθηκαν σχεδόν κατά 15.000 αφίξεις από το 2015 μέχρι το 2018.

Σχήμα 7: Εξέλιξη των αφίξεων αλλοδαπών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και την Π.Ε. Φθιώτιδας, 2013 - 2018

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

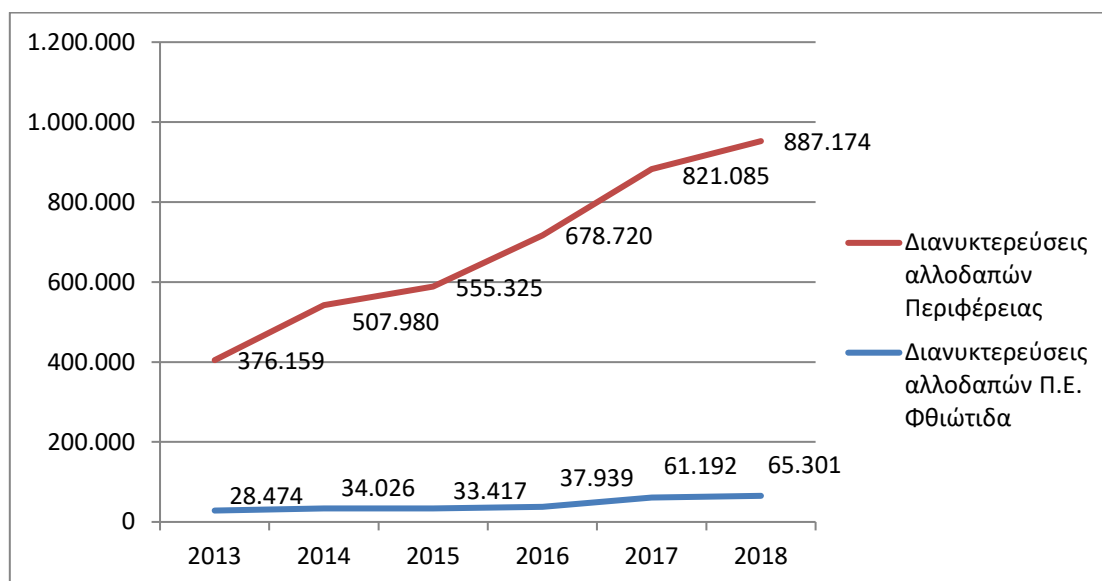
Σχήμα 8: Εξέλιξη των αφίξεων ημεδαπών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και την Π.Ε. Φθιώτιδας, 2013 - 2018

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

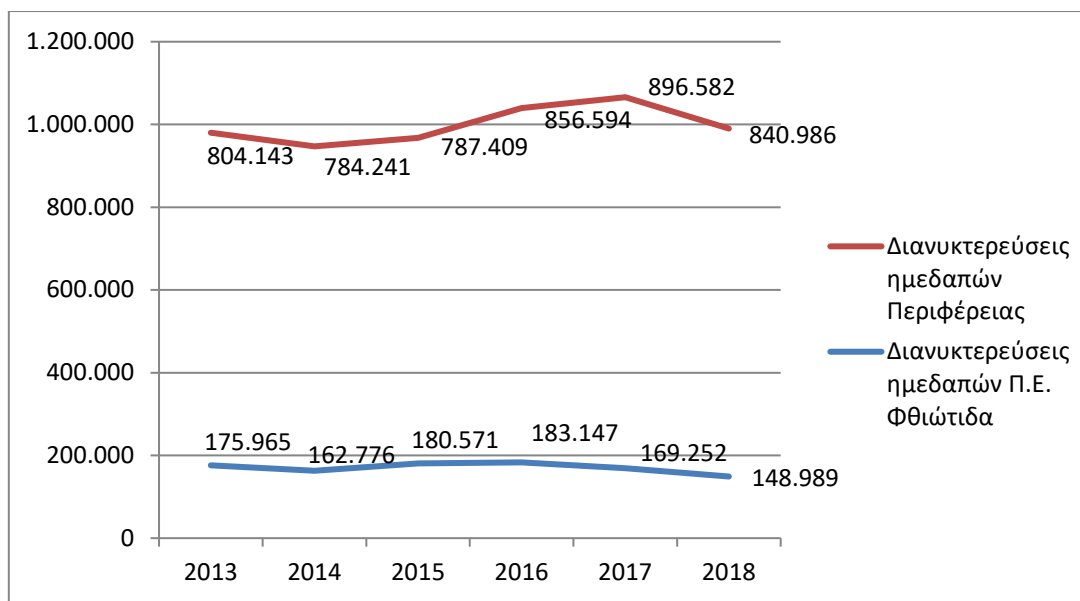
- Σε επίπεδο διανυκτερεύσεων η Π.Ε. Φθιώτιδας κατέχει μόλις το 12,39% του συνολικού αριθμού των διανυκτερεύσεων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Συγκεκριμένα, για το 2018 οι αφίξεις επισκεπτών στην Π.Ε. Φθιώτιδας ανήλθαν σε 214.290 έναντι 1.728.160 συνολικά στη Στερεά Ελλάδα.
- Η συνολική τάση των διανυκτερεύσεων στην Π.Ε. Φθιώτιδας παρουσίασε μία ελαφρά μείωση κατά την πενταετία 2014-2018, φτάνοντας από το 15,23% των διανυκτερεύσεων στην Περιφέρεια το 2014 σε ποσοστό 12,40% το 2018.
- Τέλος, η πληρότητα των καταλυμάτων στην Π.Ε. Φθιώτιδας ακολουθεί τη γενικότερη ελαφρά αυξητική τάση της Περιφέρειας κατά την τελευταία πενταετία, αλλά παραμένει μικρή με ποσοστό μόλις 20,4% σε σχέση με το 29,5% της πληρότητας για το σύνολο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Σχήμα 9: Εξέλιξη των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και την Π.Ε. Φθιώτιδας, 2013 - 2018

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

Σχήμα 10: Εξέλιξη των διανυκτερεύσεων ημεδαπών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και την Π.Ε. Φθιώτιδας, 2013 - 2018

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

3.1.2 Δυναμικότητα Τουριστικών Καταλυμάτων

Συνολικά, στο ξενοδοχειακό δυναμικό της Π.Ε. καταγράφονται 121 ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες αποτελούν το 23,13% των συνολικών μονάδων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Οι μονάδες αυτές αποτελούνται από 2.834 δωμάτια και 5.442 κλίνες αντίστοιχα. Το μεγαλύτερο μέρος των (78) μονάδων, αφορά σε ξενοδοχεία δύο αστέρων, τα οποία αποτελούν το 64,46% αυτών. Ακολουθούν με 26 μονάδες και ποσοστό 21,48% τα ξενοδοχεία ενός αστέρα, ενώ υπάρχουν μόνο 5 μονάδες τεσσάρων αστέρων και μόλις ένα μεγάλο ξενοδοχείο πέντε αστέρων.

Πίνακας 9: Ξενοδοχειακό δυναμικό στην Π.Ε. Φθιώτιδας και στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2019

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ							
Ξενοδοχειακό δυναμικό 2019							
		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Π.Ε. Φθιώτιδας	Μονάδες	1	5	11	78	26	121
	Δωμάτια	226	197	367	1.598	446	2.834
	Κλίνες	493	420	707	2.994	828	5.442
Σύνολο Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	Μονάδες	8	47	157	249	62	523
	Δωμάτια	685	3.008	4.982	5.622	1.088	15.385
	Κλίνες	1.511	5.933	9.460	10.630	2.046	29.580

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αντίστοιχα, στα ενοικιαζόμενα δωμάτια της Π.Ε. καταγράφονται 138 ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες αποτελούν το 10,9 % των συνολικών μονάδων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Οι μονάδες αυτές αποτελούνται από 8.678 δωμάτια και 18.941 κλίνες αντίστοιχα. Το μεγαλύτερο μέρος των (78) μονάδων, αφορά σε ενοικιαζόμενα δωμάτια ενός κλειδιού (1Κ), τα οποία αποτελούν το 46,37% αυτών. Ακολουθούν με 33 μονάδες και ποσοστό 23,91% τα δωμάτια δύο και τριών κλειδιών, ενώ υπάρχουν μόλις 8 δωμάτια των τεσσάρων κλειδιών.

Πίνακας 10: Ενοικιαζόμενα δωμάτια στην Π.Ε. Φθιώτιδας και στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2019

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ						
Ενοικιαζόμενα δωμάτια 2019						
		4Κ	3Κ	2Κ	1Κ	Σύνολο
Π.Ε. Φθιώτιδας	Μονάδες	8	33	33	64	138
	Δωμάτια	62	270	242	333	907
	Κλίνες	124	635	515	673	1.947
Σύνολο Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	Μονάδες	49	447	532	238	1.266
	Δωμάτια	346	3.567	3.494	1.271	8.678
	Κλίνες	826	7.804	7.621	2.690	18.941

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

3.2 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ

3.2.1 Γενική Εικόνα

Σε ό,τι αφορά στην τουριστική ζήτηση από τα μέχρι στιγμής καταγεγραμμένα στοιχεία, στην πόλη διανυκτερεύουν κυρίως εμπορικοί επισκέπτες για διεκπεραίωση των επαγγελματικών υποχρεώσεων και συναλλαγών, καθώς και περιστασιακοί επισκέπτες άλλου τύπου εκδηλώσεων, όπως για παράδειγμα για τα Θερμοπύλεια, για την Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας, για συνέδρια ή για διάφορες αθλητικές διοργανώσεις.

Ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος της περιοχής είναι ικανός να προσελκύσει επισκέπτες, οι οποίοι υποκινούνται από πολλά και διαφορετικά κίνητρα. Σε επίπεδο ανταγωνισμού, η πόλη της Λαμίας αντιμετωπίζει τον ευρύτερο ανταγωνισμό, σε όλα τα επίπεδα, είτε από την ευρύτερη περιοχή της, είτε από όμορους Νομούς, που διαθέτουν αναπτυγμένους και αναγνωρισμένους τουριστικούς πόρους.

3.2.2 Ξενοδοχειακές και άλλες Υποδομές

Στο Δήμο Λαμιέων λειτουργούν 38 ξενοδοχειακές μονάδες και καταλύματα, οι οποίες έχουν αξιολογηθεί στις κατηγορίες από Β΄ έως Δ΄ και διαθέτουν περίπου συνολικά 450 δωμάτια και 800 κλίνες. Τα περισσότερα από τα μεγάλα ξενοδοχεία βρίσκονται στην πόλη της Λαμίας, αλλά υπάρχει μεγάλος αριθμός μικρότερων ξενοδοχείων και καταλυμάτων στην περιοχή των Λουτρών Υπάτης, τα οποία δέχονται ετησίως εκατοντάδες επισκέπτες λόγω των ιαματικών πηγών. Επίσης, υπάρχουν διαθέσιμα καταλύματα στην κοινότητα της Παύλιανης, όπου αποτελεί πόλο έλξης ορεινού προορισμού «καθημερινών εξορμήσεων», καθ όλη τη διάρκεια του έτους.

Πίνακας 11: Ξενοδοχεία & καταλύματα στο Δήμο Λαμιέων

A/A	Επωνυμία	Κατηγορία	Περιοχή
1	ΑΓΓΕΛΗΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
2	ΑΘΗΝΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 3***	ΛΑΜΙΑ
3	ΑΙΓΛΗ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
4	ΑΛΕΞΑΚΗΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
5	ΑΛΦΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ

A/A	Επωνυμία	Κατηγορία	Περιοχή
6	ΑΜΕΡΙΚΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 1*	ΛΑΜΙΑ
7	ΑΝΕΣΙΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
8	ΑΝΟΙΞΙΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
9	ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΑΜΙΑ
10	ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 1*	ΛΑΜΙΑ, ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ
11	ΑΣΤΡΟΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
12	ΓΑΛΑΞΙΑΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
13	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΣ
14	ΔΕΛΤΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΑΜΙΑ
15	ΕΛΕΝΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΑΜΙΑ
16	ΕΝΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
17	ΕΡΜΗΣ		ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
18	ΕΣΠΕΡΙΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
19	Η ΕΛΛΑΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
20	ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 1*	ΛΑΜΙΑ
21	ΚΑΤΕΡΙΝΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 1*	ΠΑΥΛΙΑΝΗ
22	ΛΑΙΝΑΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 1*	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
23	ΛΟΥΞ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
24	ΝΕΟΝ ΑΣΤΡΟΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 1*	ΛΑΜΙΑ
25	Ξενώνας "Αρχοντικό του Ζιάκα" Μητρώο 23141 Δ.Τ. "Αρχοντικό του Ζιάκα" Ν. Μ. ΑΤΜ	ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ	ΥΠΑΤΗ
26	ΟΙΤΗ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
27	ΠΑΝΘΕΟΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 1*	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
28	ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΗ ΓΑΡΥΦΑΛΙΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Μητρώο 21323 Ν. Μ. ΑΤΜ	, ΚΥΛΙΚΕΙΟ	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
29	ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
30	ΠΡΙΓΚΗΠΙΚΟΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
31	ΡΕΞ ΠΟΛΙΤΗ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
32	ΡΕΞ ΧΑΣΙΩΤΗ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
33	ΣΑΜΑΡΑΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 3***	ΛΑΜΙΑ
34	ΤΟ ΝΕΟΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ

A/A	Επωνυμία	Κατηγορία	Περιοχή
35	ΦΘΙΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 3***	ΛΑΜΙΑ
36	ΦΘΙΩΤΙΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
37	ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 1*	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ
38	ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΜΑΡΙΑΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 2**	ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ

Πηγή:www.lamia.gr

Η πόλη της Λαμίας διαθέτει, επίσης, υποδομές, οι οποίες λειτουργούν ως πόλοι επισκεψιμότητας ή τουριστικής δραστηριότητας, όπως:

- Συνεδριακά κέντρα: στην πόλη της Λαμίας λειτουργούν τρία δημοτικά συνεδριακά κέντρα. Το πρώτο είναι το συνεδριακό κέντρο στο Κάστρο της Λαμίας, το δεύτερο το Πολιτιστικό Κέντρο της οδού Λεωνίδου και το τρίτο στεγάζεται στο νεόδμητο (γεωθερμικό) κτίριο της Δ.Ε.Υ.Α. Λαμίας. Η συνεδριακή υποδομή της πόλης συμπληρώνεται από τις αμφιθετρικές αίθουσες των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και τις αίθουσες πολλαπλών χρήσεων ξενοδοχείων υψηλών κατηγοριών.
- Αθλητική υποδομή: Η πόλη διαθέτει επίσης γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ, στίβου, κολυμβητήριο και μία υποτυπώδη αερολέσχη.

3.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Στην πόλη της Λαμίας και της ευρύτερης περιοχής της Φθιώτιδας, βρίσκονται κάποια από τα σημαντικότερα αρχαιολογικά μνημεία, που πλαισιώνουν την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας μας. Τρανταχτά παραδείγματα αποτελούν οι Θερμοπύλες, η Αλαμάνα και ο Γοργοπόταμος τα οποία επισκέπτονται χιλιάδες επισκέπτες ετησίως και τα οποία τόσο ο Δήμος Λαμιέων, όσο και Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας θέλουν να τα αναδείξουν περαιτέρω, ώστε να δημιουργηθεί ισχυρό ρεύμα προσέλκυσης τουριστικών ροών, όπου παράλληλα με τα πολιτισμικά ενδιαφέροντα θα έχουν την δυνατότητα πολλαπλών δραστηριοτήτων τουρισμού και περιήγησης στην πόλη της Λαμίας.

Σε κοντινή απόσταση, βρίσκονται τόποι με άμεση πρόσβαση στην περιοχή παρέμβασης, που φιλοξενούν κάποιες από τις σημαντικότερες πηγές στην Ελλάδα, τα ιαματικά νερά των οποίων είναι υψηλής ποιότητας, χωρίς κατάλοιπα ή βιομηχανικά λύματα, όπως οι ιαματικές πηγές στα Καμένα Βούρλα, στα Λουτρά Θερμοπύλων, στα Λουτρά Υπάτης καθώς και η πηγή του Δ.Δ. Εκκάρας, οι οποίοι συγκεντρώνουν τη μεγαλύτερη κίνηση ημεδαπού κυρίως τουρισμού, ενώ με αξιολογη κίνηση ακολουθούν και το Πλατύστομο, η Παλαιοβράχα και η Καΐτσα.

Ο Δήμος Λαμιέων αναμένει ισχυρή αύξηση του τουριστικού ρεύματος στην ευρύτερη περιοχή της Λαμίας, το οποίο τεκμηριώνεται και από την αύξηση των ξένων επισκεπτών όχι μόνο αριθμητικά αλλά και σε διανυκτερεύσεις στην Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδας, όπως αυτό αποτυπώνεται στους πίνακες της προηγούμενης ενότητας.

Η αύξηση της ροής των επισκεπτών στην πόλη της Λαμίας, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή αναμένεται να αποτελέσει αναζωογονητική ένεση και για τις εμπορικές επιχειρήσεις της περιοχής παρέμβασης.

Τα ανωτέρω σε συνδυασμό με το πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα που βρίσκεται εντός, δίπλα και κοντά στην περιοχή παρέμβασης (σε επόμενο κεφάλαιο αναλύεται διεξοδικά το πολιτιστικό απόθεμα της επιλεγμένης περιοχής παρέμβασης), δημιουργεί ένα εκπληκτικό μείγμα, το οποίο αξιοποιώντας το μπορεί να δημιουργήσει μία ισχυρές συνθήκες αύξησης του ισοζυγίου τουριστικής και εμπορικής δραστηριότητας. Βασικός στόχος είναι να προσελκύσει ένα μεγάλο αριθμό τουριστών επισκεπτών, που έρχονται στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή, ως

δυναμικούς πελάτες των επιχειρήσεων της περιοχής παρέμβασης, προωθώντας τους κυρίως τοπικά προϊόντα.

Επιπλέον, η πόλη της Λαμίας διαθέτει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τα οποία σε συνδυασμό με τη δημιουργία των απαιτούμενων υποδομών, μπορεί να αποτελέσει ένα city break προορισμό. Εξάλλου η μικρή απόστασή της από κοντινούς προορισμούς όπως οι Δελφοί, ο Παρνασσός, το Βελούχι, τα Μετέωρα και το Πήλιο την καθιστούν σημαντικό πόλο επίσκεψης.

Ο Αστικός Τουρισμός δίνει τη δυνατότητα στο Δήμο μας να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα ενός ενισχυμένου τουριστικού τομέα, τα οποία εκτείνονται από τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και την αύξηση εσόδων ως την ουσιαστική αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.

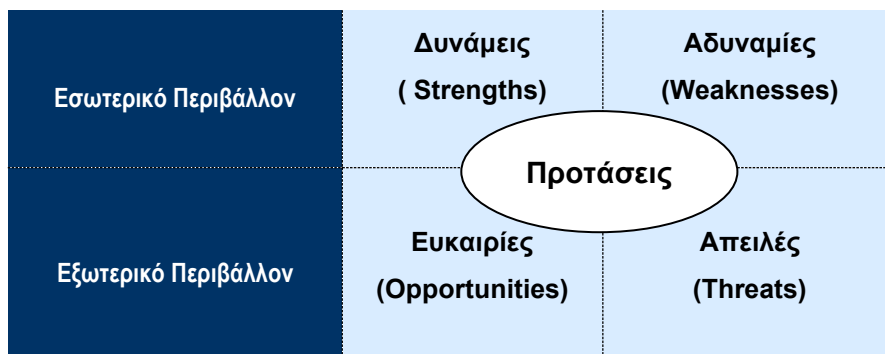
Η αναμενόμενη τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας μέσω της ανάδειξης του τουριστικού προϊόντος και της προσέλκυσης επισκεπτών, μπορεί να αποτελέσει τον πυρήνα αναζωογόνησης και ανάπτυξης όλης της πόλης της Λαμίας, αλλά και της ευρύτερης περιοχής της Φθιώτιδας.

4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Για την αξιολόγηση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, όσον αφορά την τουριστική προβολή και ανάπτυξη, χρησιμοποιείται η μέθοδος SWOT. Πρόκειται για την ανάλυση των ισχυρών και αδύνατων σημείων του εσωτερικού περιβάλλοντος και την διερεύνηση των ευκαιριών και απειλών του εξωτερικού περιβάλλοντος. Η SWOT συμβάλλει στην κατανόηση του προφίλ μιας περιοχής και στην αναγνώριση της στρατηγικής, που θα πρέπει να ακολουθηθεί σε αντίστοιχους τομείς παρέμβασης και υλοποιείται σε τρία διακριτά στάδια:

1. Καταγράφονται απόψεις και κωδικοποιούνται τα στοιχεία της ανάλυσης αναφορικά με τα εσωτερικά ισχυρά και αδύνατα σημεία του Δήμου και της περιοχής, καθώς και τις εξωτερικές ευκαιρίες και απειλές.
2. Η κατάσταση αναλύεται με την εξέταση των πιθανών τρόπων μέσω των οποίων θα ενδυναμωθούν τα ισχυρά σημεία του φορέα και της περιοχής, προκειμένου να υπερκεράσουν τις αναγνωρισμένες αδυναμίες, καθώς και με την αναγνώριση των ευκαιριών που δύναται να αξιοποιηθούν, προκειμένου να υπερισχύσουν των απειλών.
3. Διαμορφώνεται η στρατηγική για την επίτευξη βελτιώσεων (η οποία εξειδικεύεται περαιτέρω σε επόμενα στάδια του Επιχειρησιακού Προγράμματος).

Σχήμα 11: Τυπική διάταξη SWOT Analysis

4.1 S.W.O.T. ΑΝΑΛΥΣΗ

Πίνακας 12: Πίνακας S.W.O.T Ανάλυσης

Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none">• Κεντροβαρής θέση του Δήμου στον εθνικό γεωγραφικό χώρο και στο σύστημα διεθνών και εθνικών μεταφορών• Γειτνίαση με την Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής• Ιδιαίτερης αξίας οικοσυστήματα προστατευόμενα από την Εθνική και τη Διεθνή Νομοθεσία (περιοχές NATURA,	<ul style="list-style-type: none">• Χαμηλότερος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ του Νομού σε σχέση με τη χώρα• Μη ανεπτυγμένος τουριστικός κλάδος• Ανάγκη βελτίωσης των τουριστικών υποδομών συνολικά (δημόσιων και ιδιωτικών)• Υστέρηση στην ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορικών υποδομών

<p>καταφύγια άγριας ζωής, υγρότοποι, κ.λ.π.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη αξιόλογων οικιστικών κέντρων πέραν των υπαρχουσών Αστικών Περιοχών • Σημαντικός περιβαλλοντικός και φυσικός πλούτος • Ενισχυμένες και Διευρυμένες Λειτουργικές Αστικές Περιοχές • Ο νεοσυσταθής Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης Αμφικτυονίες Α.Ε • Ανάπτυξη συνεργασιών σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού • Πλούσια πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά • Δυναμικός ρόλος της Βιομηχανικής περιοχής Λαμίας • Αξιόλογες συγκοινωνιακές υποδομές • Αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού • Σχετική επάρκεια υποδομών εκπαίδευσης και αθλητικών εγκαταστάσεων • Πολιτιστικοί Σύλλογοι • Παραδοσιακά προϊόντα • Μεγάλος αριθμός χώρων εστίασης 	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη έργων ανάδειξης πολιτιστικών πόρων. • Χαμηλός βαθμός εξωστρέφειας των συλλογικών τοπικών φορέων. • Περιορισμένη προβολή των πολιτιστικών δραστηριοτήτων του Δήμου. • Ελλείψεις στην ανάδειξη των ιστορικών περιοχών και της ιστορικής ταυτότητας του Δήμου • Ανεπαρκώς ανεπτυγμένη υποδομή αεροδρομίου • Ανεπάρκεια πράσινων χώρων • Υψηλό ποσοστό ανεργίας • Μη επαρκής προβολή του Δήμου • Κυκλοφοριακό πρόβλημα (δυσκολία κίνησης οχημάτων και πεζών, ανεπάρκεια χώρων στάθμευσης στο κέντρο)
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και Εξορθολογισμού των Κυκλοφοριακών Ροών στο Αστικό περιβάλλον μέσω εισαγωγής και εφαρμογής Συνδυασμένων Δράσεων Αστικής Κινητικότητας • Βελτίωση της υπερτοπικής οδικής σύνδεσης με την ολοκλήρωση του οδικού άξονα Ε65 και των διασυνδετήριων οδών με τον ΠΑΘΕ και την ΕΟ Λαμίας Καρπενησίου • Δημιουργία Οδικού / Σιδηροδρομικού Κόμβου Συνδυασμένων Μεταφορών RRT των ΔΕΔ-Μ και Εμπορευματικού Κέντρου Λαμίας • Έμφαση του νέου ΕΣΠΑ 2021-2027 στη δημιουργία κι ενίσχυση αστικών υποδομών • Εφαρμογή του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας • Ύπαρξη του ιστορικού τριγώνου Θερμοπυλών-Αλαμάνας-Γοργοπόταμου και ειδικότερα της παγκοσμίου εμβέλειας τοποθεσίας των Θερμοπυλών 	<ul style="list-style-type: none"> • Περιβαλλοντική υποβάθμιση και έλλειψη περιβαλλοντικής ευαισθησίας • Οικονομική κρίση • Ανταγωνισμός με άλλες πόλεις • Μη ενασχόληση κατοίκων με πολιτιστικά • Υποβάθμιση αστικών υποδομών • Μη αξιοποίηση των εθνικών και ευρωπαϊκών κονδυλίων • Πυκνή δόμηση και υψηλοί όροι δόμησης

<ul style="list-style-type: none"> • Ικανός αριθμός Ιαματικών πηγών. • Σημαντικές υποδομές που μπορούν να συμβάλλουν στην τοπική οικονομία όπως η Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας. • Ανάπτυξη αγροτουρισμού και προώθηση της περιοχής ως (weekend) προορισμού (παραθερισμός, εξοχική κατοικία, θαλάσσιος αθλητισμός, αναψυχή, ποδηλασία, πεζοπορία και αξιοποίηση του ορεινού όγκου • Ικανοποιητική διασύνδεση των οικισμών της πόλης • Ικανοποιητική ανάπτυξη του τηλεπικοινωνιακού δικτύου • Αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων που αφορούν πολιτιστικές δράσεις και υποδομές • Ο νεοσυσταθής Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης Αμφικτυονίες Α.Ε • Διασύνδεση Εμβληματικών Πολιτιστικών Υποδομών (Θερμοπύλες–Ιστορικό Κέντρο της Πόλης της Λαμίας). • Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς (ΟΧΕ Πολιτιστικών Διαδρομών). • Προοπτικές ανάδειξης Πολιτιστικής Διαδρομής διαμέσου του Ιστορικού Κέντρου προς το Κάστρο της Λαμίας. • Φιλοξενία και διοργάνωση αθλητικών γεγονότων πανελληνίας και διεθνούς εμβέλειας (πχ. RALLY WRC & ERC , Τοξοβολία CISM κλπ.) • Συμμετοχή τοπικών αθλητικών Συλλόγων και αθλητών ατομικών αθλημάτων σε ανώτατες και ανώτερες κατηγορίες Πρωταθλημάτων με αντίστοιχη προβολή της ευρύτερης περιοχής του Δήμου. • Ανάπτυξη διεθνών δικτύων Συνεργασίας • Υποστήριξη περιφερειακών δικτυώσεων μεταξύ τουριστικών δραστηριοτήτων • Προσέλκυση επενδυτών επιχειρηματιών • Δυνατότητες ανάπτυξης συνδυασμένων μορφών εναλλακτικού τουρισμού • Προώθηση των τοπικών επώνυμων προϊόντων (κεράσι, ρύζι, ελιά κλπ.) • Προώθηση έρευνας και καινοτομίας 	
--	--

4.2 ΚΡΙΣΙΜΑ ΣΗΜΕΙΑ

Βασικά Συμπεράσματα

Από όσα έχουν αναφερθεί έως τώρα, προκύπτει ότι η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Λαμιέων και η Π.Ε. Φθιώτιδας έχει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα, προκειμένου να αναπτύξει τον τομέα του τουρισμού, και συγκεκριμένα:

- Διαθέτει πλούσιο δυναμικό στον Τομέα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, υλικής και άυλης: σημαντικά μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι και μουσεία συνυφαίνονται με μύθους, αφηγήσεις του αρχαίου δράματος και ιστορικά γεγονότα.
- Διαθέτει περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, οι οποίες είναι προστατευόμενες και οργανωμένες (δύο εθνικοί δρυμοί). Επίσης, διαθέτει περιοχές περιβαλλοντικά αλώβητες (Εθνικός Δρυμός Οίτης, κλπ) με αποτέλεσμα να μπορεί να εξελιχθεί σε έναν ελκυστικό προορισμό οικότουρισμού – φυσιολατρικού τουρισμού.
- Διαθέτει το συγκριτικό πλεονέκτημα των θερμομεταλλικών πηγών και την παράδοση στην παροχή υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού ευεξίας.
- Προσφέρει μία μεγάλη ποικιλία διαφορετικών μορφών τουρισμού.

Ωστόσο, η εικόνα του τομέα του τουρισμού στην περιοχή παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες, με κύρια χαρακτηριστικά τα εξής:

- Το μερίδιο της εθνικής τουριστικής αγοράς που αναλογεί στη Στερεά Ελλάδα είναι εξαιρετικά περιορισμένο.
- Η τουριστική κίνηση, που υπάρχει, αποτελείται κυρίως από ημεδαπούς επισκέπτες, σε αναλογία ημεδαπών προς αλλοδαπούς.

Κρίσιμα Ζητήματα

A) Το ζήτημα της εποχικότητας της τουριστικής περιόδου.

Ο Σχεδιασμός Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης, θα πρέπει να θέσει ως στόχο τη χρονική αλλά και χωρική διεύρυνση της τουριστικής δραστηριότητας μέσα από τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων.

B) Ο εμπλουτισμός του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος με την προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού

Είναι πλέον αναντίρρητα αποδεκτό από όλους τους φορείς, μελετητές, πολλές φορές και τους ίδιους τους χρήστες του χώρου – κατοίκους, επισκέπτες και τουρίστες - και εν γένει τους εμπλεκόμενους στο τουριστικό σύστημα, ότι ο τουρισμός με τον τρόπο που έχει αναπτυχθεί μέχρι σήμερα (άναρχα, χωρίς την απαραίτητη τεχνογνωσία και σχεδιασμό, απομυζά κατά κάποιο τρόπο ο ίδιος τις βάσεις της ύπαρξής του). Η ζήτηση και ελκυστικότητα των ειδικών - εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπου μπορεί κάλλιστα να υποστηρίξει η περιοχή, διαθέτοντας όλα τα εχέγγυα για να υποστηρίξει την ανάπτυξη πολλών τέτοιων μορφών.

Γ) Ορθολογική διαχείριση του οικιστικού και φυσικού χώρου

Στα πλαίσια μιας Βιώσιμης Πρότασης για την Τουριστική Ανάπτυξη δε μπορεί παρά να προτείνεται ο ορθολογικός καθορισμός των χρήσεων γης, των όρων και των περιορισμών για την άσκηση δραστηριοτήτων στην περιοχή του Δήμου με τα γνωστά εργαλεία του πολεοδομικού σχεδιασμού. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η ποιότητα ζωής των μόνιμων και εποχιακών κατοίκων, το κατάλληλο επιχειρηματικό περιβάλλον και η διατήρηση των οικοτόπων, οι οποίοι

δύναται να συνδυαστούν με συμβατές δραστηριότητες, όπως την προώθηση των εναλλακτικών μορφών καλλιέργειας, την ενθάρρυνση και ορθολογική ανάπτυξη ήπιων μορφών αναψυχής, τον οικοτουρισμό κ.α.

5 Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΩΣ ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

5.1 ΓΕΝΙΚΑ

Ορισμός του Τουρισμού

Μία από τις πρώτες προσπάθειες προσδιορισμού του φαινομένου του τουρισμού έγινε από τους Hunziker και Kraft, οι οποίοι προσδιόρισαν τον τουρισμό ως το σύνολο των φαινομένων και σχέσεων που προκύπτουν από την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού και τη διαμονή μη μόνιμων κατοίκων σε ένα χώρο (Ηγουμενάκης & Κραβαρίτης, 2004).

Με βάση τον ορισμό που δίνεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (WTO), ο τουρισμός ορίζεται ως το κοινωνικό, πολιτιστικό και οικονομικό φαινόμενο, το οποίο πραγματεύεται τη μετακίνηση των ανθρώπων σε κάποιες τοποθεσίες, οι βρίσκονται πέρα από τους τόπους διαμονής τους, έχοντας ως κύριο κίνητρο την απόλαυση (Department of Economic and Social Affairs, 2010).

Τουριστική Ανάπτυξη

«Ως τουριστική ανάπτυξη μπορεί να οριστεί η ανοδική εξέλιξη του τουρισμού ως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας της οικονομίας μιας χώρας, η οποία επιτυγχάνεται με τη βέλτιστη αξιοποίηση και την ορθολογικότερη χρήση όλων των τουριστικών πόρων, με την αύξηση της τουριστικής παραγωγής και την ποιοτική αναβάθμισή της, κυρίως όμως με την απαραίτητη προσαρμογή της στις ανάγκες και επιθυμίες των στοχευόμενων τουριστών, δηλαδή της τουριστικής ζήτησης» (Ηγουμενάκης, 2000).

Η τουριστική ανάπτυξη συνιστά μια στρατηγική, η οποία χρησιμοποιείται από τις κυβερνήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο, προκειμένου να καταφέρουν να πετύχουν βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης του πληθυσμού τους, μέσω της αύξησης των εισοδημάτων τους και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, καθώς και μέσω της μετάβασης ενός προορισμού από μια κατάσταση φτώχειας και περιθωριοποίησης, σε μια κατάσταση όπου θα κυριαρχεί ισχυρή ανάπτυξη.

Παράγοντες που επηρεάζουν την Τουριστική Ανάπτυξη

Οι παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την τουριστική ζήτηση, είναι οι εξής:

- Οι διεθνείς τάσεις που έχουν διαμορφωθεί, με τη ζήτηση για οργανωμένο μαζικό τουρισμό να κερδίζει μεγάλο μέρος τάσης, με αποτέλεσμα να υπάρχει ανάπτυξη των πρώτων παραθαλάσσιων και ορεινών θέρετρων, καθώς και λουτροπόλεων.
- Τις ανάγκες και τα κίνητρα των τουριστών, μέσω των οποίων δύναται να διαμορφωθούν διαφορετικά πρότυπα τουριστικής ανάπτυξης.
- Η προβολή και διαφήμιση της κάθε περιοχής.
- Η πολιτική των tour-operators, που αποτελεί άλλωστε, ιδιαίτερα σημαντική παράμετρο για την ανάπτυξη του τουρισμού, καθώς η μετατροπή του ταξιδιού σε ένα καταναλωτικό αγαθό προσβάσιμο σε καθημερινή βάση, έχει ως αποτέλεσμα να ενισχύεται ο ρόλος των επιχειρήσεων.
- Τουριστικό μάρκετινγκ για κάθε περιοχή που επιδιώκει να αναπτυχθεί τουριστικά, το οποίο επιδρά στη σύνθεση της ζήτησης και την πορεία ανάπτυξης της περιοχής ευρύτερα.

- Η γεωγραφική θέση της περιοχής υποδοχής των τουριστών, δηλαδή αν η περιοχή βρίσκεται σε μια παραδοσιακά αναπτυσσόμενη περιοχή τουρισμού, επηρεάζει τη σύνθεση της ζήτησης θετικά.
- Η ύπαρξη κρατικής μέριμνας και σχεδιασμού καθώς, και η εφαρμογή αντίστοιχων πολιτικών, οι οποίες συμβάλλουν στην τουριστική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής των τουριστών.
- Η συγκυρία που επικρατεί στις χώρες υποδοχής τουριστών (οικονομικές κρίσεις, εμπόλεμες καταστάσεις, πανδημία λόγω covid-19 κ.α.).

Στον αντίποδα, οι σημαντικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν και διαμορφώνουν την τουριστική προσφορά, είναι οι εξής:

- Οι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι της τουριστικής περιοχής, οι οποίοι σχετίζονται με μια σειρά παραγόντων, όπως είναι το περιβάλλον, το κλίμα, η χλωρίδα, η πανίδα, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, τα ήθη, τα έθιμα, αλλά και οι παραδόσεις.
- Οι υποδομές και οι υπηρεσίες, οι οποίες σχετίζονται με την εξυπηρέτηση των τουριστών στην περιοχή που επισκέπτονται. Στις υποδομές αυτές εντάσσονται τα καταλύματα, τα ξενοδοχεία, τα ταξιδιωτικά πρακτορεία, τα μεταφορικά μέσα που τους εξυπηρετούν, οι επιχειρήσεις εστίασης και αναψυχής, οι υποδομές υγείας κτλ.
- Οι πόροι που είναι συνδεδεμένοι με την ανθρωπογεωγραφία κάθε περιοχής, όπως για παράδειγμα οι παραδοσιακοί οικισμοί, τα ιστορικά κέντρα των πόλεων, καθώς και τα ιστορικά μνημεία.

5.2 ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο γενικός τουρισμός αποτελεί μία δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου του ατόμου και σχετίζεται με την ανάγκη ή επιθυμία του για ανάπαυση ή αναψυχή. Η συγκεκριμένη μορφή τουρισμού είναι η πλέον σημαντική, τόσο από άποψη μεγέθους και μετακινήσεων, όσο και από άποψη της ποικιλίας και του μεγέθους των υπηρεσιών εξυπηρέτησης των τουριστών. Ο γενικός τουρισμός διακρίνεται σε τρεις βασικές κατηγορίες ως εξής:

- Τουρισμός περιήγησης, κατά τον οποίο παρουσιάζεται μια γεωγραφική κινητικότητα των τουριστών από περιοχή σε περιοχή εντός της χώρας, που έχει επισκεφτεί.
- Τουρισμός διαμονής, στον οποίο οι επισκέπτες παραμένουν στην ίδια περιοχή προορισμού, που έχουν επιλέξει για τη διάρκεια των διακοπών τους.
- Τουρισμός, που χαρακτηρίζεται ως μικτού χαρακτήρα και περιλαμβάνει τόσο τουρισμό περιήγησης, όσο και τουρισμό διαμονής.

Ως εναλλακτικές μορφές τουρισμού μπορούν να οριστούν αυτές που χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ενός ισχυρού ειδικού κινήτρου, το οποίο σχετίζεται με ορισμένες δραστηριότητες που αφορούν το περιβάλλον, τη φύση, καθώς και τη γνωριμία των τουριστών με τις τοπικές παραδόσεις, τον πολιτισμό, καθώς επίσης και τον αθλητισμό.

Οι σημαντικότερες μορφές εναλλακτικού τουρισμού που εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην ευρύτερη περιοχή της Λαμίας είναι οι ακόλουθες:

Πολιτιστικός τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός αφορά κάθε ταξίδι που διεξάγεται με στόχο να έρθουν σε επαφή οι τουρίστες με τον πολιτισμό, την ιστορία, την κουλτούρα και την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, που επισκέπτονται. Οι επισκέπτες πολιτισμού παρουσιάζουν έντονο ενδιαφέρον για αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία, περιοχές που χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, περιοχές που θεωρούνται ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως είναι τα φεστιβάλ, οι διάφορες μουσικές εκδηλώσεις, τα τοπικά έθιμα, οι παραδοσιακοί χοροί κτλ.

Στην κατηγορία των πολιτιστικών στοιχείων εντάσσονται επίσης τα έθιμα και οι παραδόσεις, το δομημένο περιβάλλον που περιλαμβάνει στοιχεία αρχιτεκτονικής, παραδοσιακούς οικισμούς,

ιστορικά κέντρα κτλ. αλλά και σύνολα φυσικού περιβάλλοντος ή περισσότερα σύνθετα σύνολα, τα οποία περιλαμβάνουν τόσο το φυσικό, όσο και το δομημένο περιβάλλον και μπορεί για παράδειγμα να είναι τοπία.

Θρησκευτικός τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός ορίζεται ως μια μορφή τουρισμού, όπου οι επισκέπτες μετακινούνται από μια περιοχή προς κάποια άλλη για θρησκευτικούς λόγους. Το κίνητρο για την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού δεν είναι μόνο οι θρησκευτικοί λόγοι, αλλά συνδυάζονται και με άλλους παράγοντες. Στην ελληνική περιφέρεια, ο θρησκευτικός τουρισμός προέρχεται κυρίως από το εσωτερικό της χώρας, ενώ οι επισκέπτες που έρχονται από το εξωτερικό προέρχονται κυρίως από ορθόδοξες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, όπως είναι για παράδειγμα η Ρωσία.

Στους θρησκευτικούς πόρους, οι οποίοι αποτελούν πόλο έλξης για τους τουρίστες περιλαμβάνονται θρησκευτικά ενεργά κτίσματα, θρησκευτικά κτίρια, τα οποία πλέον θεωρούνται ανενεργά, τα θρησκευτικά μνημεία τα οποία αποτελούν τμήμα του φυσικού τοπίου, οι εκδηλώσεις που έχουν θρησκευτικές αναφορές, καθώς και οι θρησκευτικές διαδρομές, όπου συνδέουν διάφορα θρησκευτικά μνημεία.

Εκπαιδευτικός τουρισμός

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός συνιστά μια νέα, δυναμική τάση τουρισμού στην ελληνική πραγματικότητα. Το είδος αυτό των επισκεπτών αφορά κυρίως σε ομάδες, ενήλικων ή ανηλίκων, όπως είναι οι φοιτητές και οι μαθητές ή ορισμένες ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος σε κάποια εκπαιδευτικά προγράμματα, ενώ μπορεί να είναι ορισμένες φορές και άτομα τρίτης ηλικίας, τα οποία επιθυμούν να πραγματοποιήσουν μια εκπαιδευτική επίσκεψη σε έναν προορισμό. Τα ταξίδια αυτά αποσκοπούν στην ενεργή συμμετοχή του επισκέπτη στα εκπαιδευτικά προγράμματα, έτσι ώστε να γίνει συνδυασμός της μάθησης με ψυχαγωγία, κοινωνικοποίηση, ανακάλυψη, καθώς και την απόκτηση νέων ερμηνειών και εμπειριών.

Επαγγελματικός-Συνεδριακός τουρισμός

Ο επαγγελματικός τουρισμός συνδυάζει τη μετακίνηση των ατόμων από τον τόπο μόνιμης κατοικίας τους, σε μια άλλη περιοχή, έχοντας ως σκοπό τη συμμετοχή τους σε συνέδρια, διαλέξεις κ.α., είτε την προώθηση κάποιων συγκεκριμένων προϊόντων με την ταυτόχρονη αναψυχή.

Για την ανάπτυξη αυτού του είδους τουρισμού είναι απαραίτητο να υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές, όπως είναι για παράδειγμα τα σύγχρονα και εξοπλισμένα τεχνολογικά συνεδριακά κέντρα, οι κατάλληλοι χώροι διοργάνωσης επαγγελματικών εκθέσεων, αλλά και οι υποδομές που θα παρέχουν συνοδευτικές υπηρεσίες στους τουρίστες αυτού του είδους, όπως είναι τα καταστήματα εστίασης, τα ξενοδοχεία, οι κατάλληλες συγκοινωνίες για να μπορούν να μεταβαίνουν στις περιοχές ενδιαφέροντος κ.α.

Βιομηχανικός και Εμπορικός Τουρισμός Δήμου Λαμιέων

Είναι γνωστό ότι τα διάφορα «βιομηχανικά» μουσεία ανά τον κόσμο συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον χιλιάδων επισκεπτών ετησίως (μουσεία σιδηροδρόμων, μουσεία αυτοκινήτων κτλ). Η Λαμία μπορεί να μην έχει αντίστοιχους χώρους, όμως κατά το πέρασμα των χρόνων και της ιστορίας, ο δήμος μας έχει να επιδείξει αξιόλογες βιοτεχνίες, βιομηχανίες και επιχειρήσεις οι οποίες ανέπτυξαν «ιστορικά» προϊόντα και μάλιστα με αξιόλογο εξαγωγικό χαρακτήρα μερικές φορές.

Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού, όπου περιλαμβάνει δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής, οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε αγροτικές περιοχές και γενικότερα μπορούμε να πούμε ότι εντάσσονται στον τρόπο διαβίωσης των αγροτικών περιοχών.

Τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί διάφορες μορφές αγροτουρισμού, τόσο εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, όπως είναι για παράδειγμα τα αγροκτήματα διακοπών, τα αγροτουριστικά χωριά, η ανάδειξη και αξιοποίηση παραδοσιακών οικισμών, τα αγροκτήματα αγροτουρισμού, οι επισκέψιμες φάρμες κτλ. (Βελισσαρίου, 2016). Ο επισκέπτης έχει έτσι τη δυνατότητα να

γνωρίσει την τοπική κοινωνία, τις ιδιαιτερότητές της, τον πολιτισμό της, τις αγροτικές ασχολίες, να έρθει σε επαφή με τη φύση και γενικότερα να βιώσει την κουλτούρα της περιοχής αυτής. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι ο αγροτουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που μπορεί να συνδυαστεί και με άλλες μορφές τουρισμού, δημιουργώντας πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, όπως είναι για παράδειγμα ο πολιτιστικός τουρισμός, ο οικοτουρισμός, ο γαστρονομικός τουρισμός.

Ιαματικός Τουρισμός

Ο ιαματικός τουρισμός αποτελεί μορφή κοινωνικού τουρισμού, που έχει ως σκοπό τη χρησιμοποίηση των ιαματικών πηγών κυρίως για θεραπευτικούς σκοπούς. Ο όρος θερμαλισμός (thermalism), που έχει καθιερωθεί στη διεθνή ορολογία και πρακτική, περιλαμβάνει το σύνολο των ενεργειών για τη θεραπεία του ανθρώπινου οργανισμού με τη χρήση θερμομεταλλικών νερών και ιαματικών πηγών.

Τα τελευταία χρόνια έχουμε και την εξέλιξη του ιαματικού τουρισμού προς τον τουρισμό υγείας, ο οποίος αποτελεί το σύγχρονο τύπο του θεραπευτικού τουρισμού με εξειδίκευση και επέκταση των δραστηριοτήτων, αφού νέες τεχνολογίες προστέθηκαν στα ιαματικά μπάνια

Γαστρονομικός τουρισμός

Ο γαστρονομικός τουρισμός αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες τάσεις παγκοσμίως, καθώς οι επισκέπτες, πέραν των άλλων κινήτρων, επιδιώκουν να βιώσουν μοναδικές γαστρονομικές εμπειρίες. Παραδείγματα υπηρεσιών γαστρονομικού τουρισμού είναι: η διοργάνωση σεμιναρίων κρητικής κουζίνας, εκδηλώσεων γευσιγνωσίας και οινογνωσίας, η ξενάγηση και η γνωριμία με παραδοσιακά προϊόντα και με τις μεθόδους παρασκευής τους, μαγειρικές επιδείξεις κ.α.

Η Λαμία και η ευρύτερη περιοχή της Φθιώτιδας είναι πλούσια τόσο ως προς τον γαστρονομικό της πολιτισμό, όσο και ως προς την ποιότητα και αυθεντικότητα των τοπικών προϊόντων. Στο πλαίσιο αυτό θεωρείται πολύ σημαντική η ευκαιρία που υπάρχει για την ανάπτυξη του γαστρονομικού τουρισμού στην περιοχή και την καθιέρωση της πόλης της Λαμίας ως γαστρονομικού προορισμού.

5.3 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ

Η ανάπτυξη του τουρισμού προκύπτει ως αξιόλογη μεσο- ή μακροπρόθεσμη επιλογή για τον Δήμο Λαμιέων. Θα πρέπει, όμως, να γίνει κατανοητό ότι αυτή δεν μπορεί, άμεσα και βραχυπρόθεσμα, να υποκαταστήσει τις έως τώρα κύριες δραστηριότητες, σε ό,τι αφορά τον όγκο της απασχόλησης και το εισόδημα, ξεκινώντας μάλιστα από ένα σημερινό συγκριτικά πολύ χαμηλό επίπεδο προσφοράς και ζήτησης. Όσον αφορά τους διαθέσιμους για την τουριστική ανάπτυξη πόρους, αυτοί είναι αξιόλογοι, αλλά απομένει ακόμη να αξιοποιηθούν μέσα σε ένα περιβάλλον, και διεθνές και εθνικό, που είναι εξαιρετικά ανταγωνιστικό.

Η Τουριστική Χάρτα θα πρέπει να καταρτιστεί με προσοχή, χωρίς υπερφιλόδοξους στόχους, οργανωμένη κατά στάδια, με έμφαση στην αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα, με τεκμηριωμένη επιλογή δράσεων και παρεμβάσεων και με βάση μια λεπτομερή Ανάλυση Δυνατοτήτων – Αδυναμιών – Προοπτικών – Απειλών.

Τα συγκεκριμένα ζητήματα που προέκυψαν από την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης αλλά και από τη διαβούλευση των Ομάδων Εργασίας του Δήμου, είναι τα ακόλουθα.

1. Προσανατολισμός σε συγκεκριμένες νέες, «εναλλακτικές» μορφές τουρισμού.

Οι διαθέσιμοι πόροι συνηγορούν υπέρ αυτής της επιλογής, αλλά θα πρέπει να συνεκτιμηθεί το ότι κάθε μία από αυτές απευθύνεται σε ειδικό τμήμα της συνολικής ζήτησης και συχνά και σε ειδικό χρονικό διάστημα και επομένως πρέπει να βρεθεί τρόπος αυτές οι μορφές να «συντεθούν» σε ενιαίο κατά το δυνατόν προϊόν κατά τρόπον, ώστε να παρέχουν συνολικά έναν ικανοποιητικό όγκο ζήτησης και μια ικανοποιητική κάλυψη από πλευράς εποχικότητας.

Θα πρέπει, επομένως, να επιλεγεί το καταλληλότερο μίγμα από το σύνολο των βάσει διαθεσιμότητας πόρων, καταρχάς αξιοποιήσιμων «μορφών». Τέτοιες μπορούν να είναι οι:

- Οικολογικός τουρισμός
- Δραστηριότητες βουνού, Περιηγητικός τουρισμός, Πεζοπορία, Ποδηλασία
- Διακοπές πόλης - City break, Συνεδριακός τουρισμός – MICE
- Πολιτιστικός (και θρησκευτικός) τουρισμός, Λαογραφικός Τουρισμός
- Αθλητικός τουρισμός
- Οινογαστρονομικός τουρισμός.

2. Αποδοτικότερη δυνατή επιλογή μεταξύ αξιοποιήσιμων πόρων και αντίστοιχων μορφών τουρισμού.

Η διαθεσιμότητα πόρων δεν εγγυάται την ανταπόκριση της ζήτησης σ' αυτούς και η αξιοποίησή τους υπόκειται (α) στον περιορισμό της διαθεσιμότητας χρηματοδοτικών πόρων, (β) στην εκάστοτε ιδιαίτερη περίοδο ωρίμανσης κάθε project αξιοποίησης, (γ) στις διακυμάνσεις της ζήτησης. Ειδικά για τις «νέες» μορφές, δεν υπάρχει (όπως στο προϊόν «ήλιος + θάλασσα») μια σταθερότητα που να επιτρέπει σε κάποιον την υλοποίηση μιας επένδυσης για να εκμεταλλευθεί τη σταθερή ζήτηση. Κατά συνέπεια, η τελική επιλογή μεταξύ των αξιοποιήσιμων πόρων θα πρέπει να γίνει με βάση μια επαρκή τεκμηρίωση στο επίπεδο των projects και όχι με βάση γενικά κριτήρια σκοπιμότητας.

3. Προσανατολισμός προς τη διεθνή ζήτηση.

Έως τώρα η ζήτηση είναι κατά κύριο λόγο ημεδαπή, γεγονός που συνεπάγεται εξάρτηση από σχετικά χαμηλή διαθέσιμη δαπάνη, ιδιόρρυθμη εποχικότητα (τουρισμός «αργιών», χειμερινός), συγκεκριμένες απαιτήσεις από την προσφορά ως προς την ποιότητα και την τιμή των παρεχόμενων υπηρεσιών. Υψηλότερη δαπάνη, μακρύτερη περίοδος και ποιοτικότερες απαιτήσεις από την προσφορά μπορούν να αναμένονται μόνο από τη διεθνή ζήτηση.

Θα πρέπει, επομένως, να υπάρξει στόχευση σε συγκεκριμένα profiles αλλοδαπού τουρίστα και σε συγκεκριμένες αγορές. Η στόχευση αυτή δε μπορεί να οριστεί λεπτομερώς εξαρχής, καθώς το πλήθος των «μορφών» είναι εξαιρετικά μεγάλο. Πρέπει να αποτελεί τη μόνιμη μέριμνα των διαχειριστών της στρατηγικής, με συνεχή παρακολούθηση της υλοποίησης της στρατηγικής και με ικανότητα ευέλικτων αναπροσαρμογών και παρεμβάσεων ανάλογα με τις διακυμάνσεις της ζήτησης.

4. Οργάνωση της προσφοράς με βάση δίκτυα και συμπλέγματα.

Κύριο «στοίχημα» σε κάθε προσπάθεια τουριστικής ανάπτυξης μιας περιοχής αποτελεί η αναγνώρισή της, από τη ζήτηση ως «τουριστικού» προορισμού. Συνήθως, ως τουριστικός προορισμός αναγνωρίζεται μια χώρα συνολικά (προσφέροντας μια ολόκληρη «γκάμα» προϊόντων) ή μια συγκεκριμένη σχετικά περιορισμένης έκτασης περιοχή (προσφέροντας «αριστεία» ως προς μια συγκεκριμένη μορφή τουρισμού). Λόγω γεωγραφικής ιδιαιτερότητας και μικρού σχετικά μεγέθους (όλοι οι πόροι της είναι προσπελάσιμοι εντός μιας - τριών ημερών), η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Λαμιέων μπορεί κατ' αρχάς να στοχεύσει στο να αναγνωριστεί, συνολικά ως τουριστικός προορισμός. Κάτι τέτοιο, όμως, προϋποθέτει ότι όλοι οι πόροι είναι ικανοποιητικά διαταγμένοι σε αναγνωρίσιμες και αλληλοσυμπληρούμενες «διαδρομές» και δεν «ανταγωνίζονται» μεταξύ τους.

Κατά συνέπεια είναι σκόπιμη η οργάνωση της προσφοράς σε ενδο-περιφερειακά συμπλέγματα και δίκτυα, που θα παρέχουν ολοκληρωμένη προσφορά για όλες τις «μορφές» τουρισμού (για να παραχθεί το συνολικό περιφερειακό «προϊόν». το οποίο αναζητεί το ευρύτερο κοινό), διατηρώντας παράλληλα τοπικά το στοιχείο της ιδιαιτερότητας (για να μπορούν να «συλλαμβάνουν» την εκάστοτε αιχμή ή ποιοτική αλλαγή στην ειδική ζήτηση). Κομβικής σημασίας θεωρείται η δημιουργία της Πολιτιστικής & Τουριστικής Διαδρομής της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας η οποία αποτελεί πρόκληση για την ανάπτυξη ενός δυνατού περιφερειακού τουριστικού προϊόντος.

5. Έμφαση στις διαδημοτικές συνέργειες.

Ξεκινώντας από το σημερινό χαμηλό επίπεδο δραστηριότητας και μη μπορώντας να στηριχθεί στο κυρίαρχο προϊόν, ο τουρισμός της περιοχής είναι μάλλον υποχρεωμένος να αναζητήσει συνέργειες με άλλες περιοχές, οι οποίες διαθέτουν είτε μια ισχυρή παρουσία στο κυρίαρχο προϊόν, είτε μια ήδη επαρκή δραστηριότητα σε «νέες» μορφές, η οποία να χρειάζεται «επέκταση» στο χώρο και σε ειδικές δραστηριότητες, που θα μπορούσε να παράσχει η ευρύτερη περιοχή του Δήμου.

Κατά συνέπεια, είναι σκόπιμη η αναζήτηση διαδημοτικών συνεργασιών με τις όμορες περιοχές – είτε ενδοπεριφερειακά είτε διαπεριφερειακά - και η προσπάθεια για ένταξη του Δήμου σε ευρύτερα δίκτυα και συμπλέγματα τουριστικής προσφοράς, ώστε να αυξηθεί η δυνητική ζήτηση για το δικό της προϊόν.

6. Ισχυρή παρέμβαση στις οριζόντιες αδυναμίες.

Επειδή ο τουριστικός τομέας γενικότερα στην Περιφέρεια Στ.Ελλάδας είναι περιορισμένος, δεν είναι τοπικά διαθέσιμες μια σειρά από «οριζόντιες» (ανεξάρτητες από συγκεκριμένους πόρους ή περιοχές) προϋποθέσεις, κυρίως σε ό,τι αφορά σε επιχειρηματική οργάνωση, ποιοτικά standards διαχείρισης της ζήτησης, στοχευμένη προβολή-marketing και branding, ικανότητες του ανθρώπινου δυναμικού, αειφορική διαχείριση των πόρων, ειδική προσπελασιμότητα σε πόρους, χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, κ.α. Η διατήρηση αυτών των αδυναμιών μπορεί να υπονομεύσει εξαρχής ακόμη και επενδύσεις με κατά τα άλλα επαρκή έρευνα αγοράς, τεχνικό σχεδιασμό και οικονομικό προγραμματισμό.

Κατά συνέπεια, η Ολοκληρωμένη Στρατηγική είναι υποχρεωμένη να δώσει έμφαση στην αντιμετώπιση των ευρύτερων αδυναμιών, προτεραιοποιώντας παρεμβάσεις σε θεματικές που δεν συνδέονται με τον τουρισμό αποκλειστικότητα ή που χρηματοδοτούνται από άλλα προγράμματα. Κατά πάσα ένδειξη, ως σκόπιμες τέτοιες παρεμβάσεις εμφανίζονται π.χ. οι εξής:

- κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού, εργαζομένων και επιχειρηματιών
- υιοθέτηση καινοτομιών στην επιχειρηματική οργάνωση και λειτουργία, ανάπτυξη δημιουργικού
- περιεχομένου, κ.λπ. και ενίσχυση έρευνας και καινοτομίας με διασύνδεση επιχειρήσεων με κέντρα Έρευνας και ΑΕΙ
- στοχευμένα έργα για ολοκληρωμένη διαχείριση – προστασία του περιβάλλοντος στην ευρύτερη περιοχή των πόρων (ενεργειακή διαχείριση, διαχείριση αποβλήτων και υδάτινων πόρων, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, ήπια αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών ενέργειας, αναζωογόνηση υποβαθμισμένων περιοχών, απόσυρση παλαιών εγκαταστάσεων, κ.α.)
- στοχευμένα έργα προσπελασιμότητας στους πόρους και, κατά το μέτρο του δυνατού, έργα ως προς την ευρύτερη προσπελασιμότητα
- θέσπιση και εφαρμογή αυστηρών διατάξεων για τον έλεγχο των χρήσεων γης και της δόμησης, την υλοποίηση ειδικών μορφολογικών κανόνων, σχεδίων βιώσιμης κινητικότητας, κ.ο.κ.

7. Έμφαση στις διατοπικές διακλαδικές συνέργειες.

Εξαρχής η τουριστική ανάπτυξη επιδιώκεται για ολοκλήρωση της οικονομίας της περιοχής και οι μορφές τουρισμού, που επιλέγονται προσιδιάζουν στη χρήση τοπικών εισροών. Είναι, επομένως, σκόπιμη η επιλογή των παρεμβάσεων να γίνει με τρόπο, ώστε να προκύπτει συμπληρωματικότητα μεταξύ της καθαυτής τουριστικής επένδυσης και της περιβάλλουσας αγροτικής δραστηριότητας, ει δυνατόν και της εντόπιας παραγωγής των μεταποιητικών προϊόντων, που θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση και τη λειτουργία κάθε τουριστικής μονάδας / project.

Κατά συνέπεια, η Στρατηγική πρέπει να συνδεθεί και να πραγματοποιεί συνέργειες με τις παρεμβάσεις:

- των σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης των μεγάλων πόλεων της Περιφέρειας
- των παρεμβάσεων για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020, για τις οποίες ίσως θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί και να ζητηθεί ειδικότερη περιφερειακή εξειδίκευση.

Οι συνέργειες πρέπει φυσικά να προωθηθούν και στο εσωτερικό του τομέα (π.χ. συνεργασίες με τουριστικούς οργανισμούς, ταξιδιωτικούς πράκτορες και άλλους φορείς για υλοποίηση προγραμμάτων προβολής, προώθηση συνεργασίας για αντιμετώπιση του κατακερματισμού της προσφοράς, κ.ο.κ.).

8. Σχεδιασμός και εγκατάσταση μιας αποδοτικής και ισχυρής σε λειτουργίες / αρμοδιότητες δομής διαχείρισης (Destination Management Organization).

Κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία ενός μηχανισμού συνολικής διαχείρισης με αποφασιστικές λειτουργίες και αρμοδιότητες, η οποία είναι απαραίτητη ακριβώς επειδή η ανάπτυξη του τουρισμού «επενδύεται» με υψηλές προσδοκίες και επειδή η εμπειρία και οι ικανότητες τοπικά δεν είναι τόσο ανεπτυγμένες.

Η δομή μπορεί να έχει τα χαρακτηριστικά ενός Destination Management Organization, με επαρκή στελέχωση και εξοπλισμό για να αναλάβει τον εξειδικευμένο σχεδιασμό, π.χ. επιμέρους δικτύων ή διαδρομών, τη συμβουλευτική υποστήριξη προς επιχειρήσεις και οργανισμούς αυτοδιοίκησης, την τεχνική στήριξη στο «στήσιμο» των κατάλληλων projects, τη συντονισμένη και ισόρροπη προβολή, την παρακολούθηση (monitoring) και αξιολόγηση και ενδεχόμενο επανασχεδιασμό της Ολοκληρωμένης Στρατηγικής.

9. Επιλογή ενός αποτελεσματικού Branding

Η υλοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων και παρεμβάσεων, ξεκινώντας από το σημερινό χαμηλό επίπεδο προσφοράς και ζήτησης, έχει ανάγκη από έναν «προωθητικό παράγοντα», που θα δράσει και «εσωτερικά» για την κινητοποίηση όλων των τοπικών δυνάμεων και «εξωτερικά» για την προσέλκυση ζήτησης, η οποία θα δομεί σταδιακά τον «τουριστικό προορισμό».

Το "Μάρκετινγκ του Τόπου" και η "προώθηση του Τόπου" (της εικόνας) είναι εντελώς διαφορετικά πράγματα. Η προώθηση της εικόνας ενός τόπου απαιτεί το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός Στρατηγικού Σχεδίου Μάρκετινγκ του Τόπου. Από την άλλη πλευρά η "πώληση" αποτελεί την κύρια επιδίωξη της διαδικασίας μάρκετινγκ και ειδικότερα αποτελεί τον τελευταίο στόχο της φάσης προώθησης (Μεταξάς, 2002).

Σύμφωνα με τη λογική αυτού που σήμερα ονομάζεται "City Branding", μια πόλη δύναται, μεταφορικά τουλάχιστον, να αποτελέσει μια «επιχείρηση» και τα πλεονεκτήματα διαβίωσης σε αυτήν, τα «προϊόντα» της. Επειδή οι περισσότερες πόλεις διατηρούν κοινά ή παρόμοια χαρακτηριστικά, κυρίως σε επίπεδο υποδομών και παρεχόμενων υπηρεσιών, που προσφέρουν στους επισκέπτες τους για να αποκτήσουν συγκριτικό πλεονέκτημα απέναντι στους ανταγωνιστές τους, οφείλουν να αποδείξουν και στη συνέχεια να προβάλουν το διαφορετικό ή το μη προφανές, που τις κάνει τελικά να ξεχωρίζουν και να αυξάνουν την «πελατεία» τους (Μαζιώτης και Καπόπουλος, 2008). Το Branding Πόλης προτείνεται ως ο πιο κατάλληλος τρόπος για να περιγραφεί και να εφαρμοστεί το Μάρκετινγκ Πόλης. Αποτελεί μια ξεχωριστή κατευθυντήρια γραμμή του ευρύτερου Μάρκετινγκ Πόλης.

Υπάρχουν τρεις βασικές έννοιες, που είναι αναγκαίο να προσδιοριστούν και να αποσαφηνιστούν, όταν μιλάμε για το Branding της πόλης και τη δημιουργία Brand. Αυτές οι έννοιες είναι :

- Η ταυτότητα της Πόλης (city identity)
- Η εικόνα της Πόλης (city image)
- Η τοποθέτηση στην αγορά (city positioning)

Συνολικά, στόχος για την τουριστική ανάπτυξη της Στερεάς πρέπει να είναι η αλλαγή του μείγματος των επισκεπτών, προς όφελος της εισερχόμενης τουριστικής κίνησης. Προκειμένου

να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, και παράλληλα να αντιστραφούν οι αδυναμίες του τουριστικού τομέα, που διαπιστώθηκαν, θα πρέπει:

- Να γίνει συντονισμός των επιμέρους δράσεων, ώστε να προσφέρεται ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν.
- Να οργανωθεί κατάλληλα και αποτελεσματικά η προβολή του τουριστικού προϊόντος.
- Να αναβαθμιστούν οι επιμέρους προσφερόμενες υπηρεσίες, ώστε να εξασφαλίζεται σταθερά υψηλή ποιότητα (προσέγγιση ολικής ποιότητας).

Η στρατηγική αυτή μπορεί να στηριχθεί στο παράδειγμα των Δελφών: πολιτιστικός τουρισμός, σε συνδυασμό με φυσιολατρικές διαδρομές και εκδηλώσεις σύγχρονου πολιτισμού (Κέντρο Δελφών) - δραστηριότητες όλες τις εποχές του χρόνου – δικτύωση με κοντινές περιοχές. Το παράδειγμα των Δελφών δείχνει για τη Στερεά τον τρόπο με τον οποίο ένα επώνυμο τουριστικό προϊόν μπορεί να προσελκύσει πολλούς ημεδαπούς και πολύ περισσότερους αλλοδαπούς επισκέπτες, με διασπορά σε όλους τους μήνες του χρόνου. Παράλληλα, σε αυτό το νέο μοντέλο τουρισμού, σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσουν και άλλες μορφές τουρισμού, όπως είναι ο συνεδριακός τουρισμός (και ευρύτερα ο τουρισμός MICE) και ο θερμαλιστικός τουρισμός (ιαματικός – τουρισμός ευεξίας).

5.4 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Καθοριστικό ρόλο για τη Στρατηγική Τουριστικής Ανάπτυξης του Δήμου, αλλά και γενικότερα για τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό των πολιτικών και των δράσεων για τα επόμενα έτη, κατέχουν οι επιμέρους θεματικές Στρατηγικές Μελέτες και τα Χρηματοδοτικά Εργαλεία, που αφορούν στο Δήμο Λαμιέων. Πρόκειται για εγκεκριμένα τοπικά σχέδια που αποτελούν εφόδια για την αναπτυξιακή πορεία του Δήμου ανά θεματικό τομέα και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των δημοτών. Συγκεκριμένα, τα Χρηματοδοτικά Εργαλεία, οι Μελέτες και οι Στρατηγικές που επηρεάζουν ιδιαίτερα την τουριστική ανάπτυξη του Δήμου είναι:

- Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (Ο.Χ.Ε.) για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (Β.Α.Α.) του Δήμου Λαμιέων
- Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (Ο.Χ.Ε.) Πολιτιστικής – Περιβαλλοντικής Διαδρομής Στερεάς Ελλάδας
- Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (Σ.Β.Α.Κ.) του Δήμου Λαμιέων.
- Το υπό έναρξη υλοποίησης Ανοικτό Κέντρο Εμπορίου Δήμου Λαμιέων.
- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου για την περίοδο 2020-2023.

5.4.1 Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (Ο.Χ.Ε.) για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (Β.Α.Α.)

Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (Ο.Χ.Ε.) αποτελούν ένα προγραμματικό και σχεδιαστικό εργαλείο συνολικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης της χωρικής ανάπτυξης και της διαμόρφωσης στρατηγικών αναπτυξιακών πλαισίων συγκεκριμένων χωρικών ενότητων. Το Ολιστικό Εργαλείο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων αντιμετωπίζει προβληματικές καταστάσεις των περιοχών αυτών και αξιοποιεί - μεγιστοποιεί την υπάρχουσα αναπτυξιακή δυναμική τους μέσω ενός συνολικού στρατηγικού αναπτυξιακού σχεδιασμού. Ο Ολιστικός χαρακτήρας του Πλαισίου των Ο.Χ.Ε. διαμορφώνεται από το βαθμό συμπληρωματικότητας και συνεκτικότητας των προτεινόμενων δράσεων και της αντιπροσωπευτικότητας του συστήματος διακυβέρνησης. Η χωρική διάσταση-στρατηγική ενός βιώσιμου στρατηγικού πλαισίου κατευθύνσεων και δράσεων για κάθε χωρική ενότητα προτάσσει τη βελτίωση των οικονομικών συνθηκών και της απασχόλησης, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και την προστασία - διατήρηση του δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος.

Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΚΤ, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, μέσω συνδυασμένων επενδύσεων, με αναφορά σε δύο τουλάχιστον Άξονες Προτεραιότητας και με συνδυασμό μίας ή περισσότερων συμπληρωματικών Επενδυτικών Προτεραιοτήτων από διαφορετικούς Θεματικούς Στόχους, ενός ή περισσότερων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Όπου κρίνεται απαραίτητο, δράσεις χρηματοδοτούμενες από συγκεκριμένα μέτρα των Ταμείων ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ, μπορούν να συμπληρώσουν τις ΟΧΕ. Στο Θεσμικό Πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων και στα Επιχειρησιακά Πλαίσια διακρίνονται δυο είδη Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων, την ΟΧΕ για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ) και την ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές.

Το Προγραμματικό Πλαίσιο για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας κατά την περίοδο 2014 - 2020 διαμορφώνεται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας, το οποίο στοχεύει στην προώθηση της επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας της περιφερειακής οικονομίας, στη διασφάλιση του περιβάλλοντος, της αειφόρου ανάπτυξης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Επίσης, προβάλλει ως επιπλέον Στρατηγικούς Στόχους την ολοκλήρωση των μεταφορικών υποδομών και δικτύων, την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, την ενίσχυση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής, τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας, την προώθηση της χωρικής συνοχής και συνεργασίας.

Συνολικότερα, το Ε.Π. Στερεάς Ελλάδας διαμορφώνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να συμβάλλει στην προώθηση των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», της Περιφερειακής Καινοτομικής Στρατηγικής (RIS3) και συνδράμει καταλυτικά στην αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού εξοπλισμού. Πιο συγκεκριμένα, σημαντική παράμετρος για την επίτευξη μιας αειφορικής περιφερειακής αναπτυξιακής στρατηγικής αποτελεί η ολοκληρωμένη βιώσιμη χωρική ανάπτυξη και η χωρική συνοχή μέσω των νέων «εργαλείων» της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ) και των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (Ο.Χ.Ε.).

Με την υπ' αριθμ. 2344/3-10-2019 Απόφαση Έγκρισης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, εγκρίθηκε η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Λαμιέων με τίτλο: «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΟΣΒΑΑ)» για την ανάδειξη της πόλης της Λαμίας ως Διεθνώς Αναγνωρίσιμου Πολιτιστικού Προορισμού.

Η χωρική εφαρμογή του Σχεδίου ΟΣΒΑΑ/ΟΧΕ συμπεριλαμβάνει «λειτουργική αστική περιοχή παρέμβασης», που οριοθετείται από την πόλη της Λαμίας, στοχεύοντας:

- στην ποιοτική αναβάθμιση και στον εμπλουτισμό του τοπικού πολιτιστικού κεφαλαίου,
- στην προσέλκυση στοχευμένων ροών επισκεψιμότητας,
- στην ενίσχυση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, στην ανάπτυξη νέων ευκαιριών απασχόλησης και επιχειρηματικότητας, με έμφαση στην αξιοποίηση της πολιτιστικής και δημιουργικής οικονομίας και
- στη σύνδεσή τους με νέα τουριστικά και πολιτιστικά προϊόντα, αξιοποιώντας τη βιομηχανία της εμπειρίας και της δημιουργίας (Cultural and Creative Industries – CCI).

Πέραν των προαναφερθέντων Γενικών Στόχων της Στρατηγικής για τη Λαμία, η Ολοκληρωμένη Στρατηγική για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη και το Σχέδιο Δράσης για τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις του Δήμου Λαμιέων συμπεριλαμβάνουν, επίσης, και Ειδικές Στοχεύσεις, οι οποίες σχετίζονται με :

- τη διευκόλυνση της πρόσβασης προς την πόλη της Λαμίας,
- την αναβάθμιση και δικτύωση των υφιστάμενων πολιτιστικών υποδομών της ευρύτερης πόλης της Λαμίας,
- την ενίσχυση της επισκεψιμότητάς τους,
- τη διεύρυνση των δυναμικών βιωματικών εμπειριών των επισκεπτών στο Ιστορικό Κέντρο της Πόλης, σε συνδυασμό με τη βιώσιμη διαχείριση των «ροών» πολλαπλού περιεχομένου, σκοπού και ρόλων.

Όλα αυτά έχουν ως στόχο η προσβασιμότητα στην πόλη και στο δίκτυο «αστικών τοπόσημων» να καταστεί ελκυστική, ευχάριστη, ευέλικτη και ποιοτική, συνδεδεμένη με μνήμες και βιωματικές εμπειρίες, που θα διευρύνουν και θα πολλαπλασιάσουν την επισκεψιμότητα και θα προσελκύσουν νέες δραστηριότητες και επενδύσεις και θα δημιουργήσουν νέες θέσεις απασχόλησης.

Σε όλες τις παραπάνω προτεινόμενες παρεμβάσεις του ΟΣΒΑΑ/ΟΧΕ του Δήμου Λαμιέων αξιοποιούνται τεχνολογίες, εφαρμογές και συστήματα «έξυπνης» πόλης (Smart City). Επιπροσθέτως, στις παρεμβάσεις της ΟΧΕ του Δήμου Λαμιέων θα ενσωματωθεί ο «Καθολικός Σχεδιασμός», δηλαδή η μέριμνα, η προώθηση και ανάπτυξη προσβάσιμων υποστηρικτικών υποδομών, τεχνολογιών, εξοπλισμών και υπηρεσιών με στόχο την άρση ενδεχόμενων ή/και υφιστάμενων εμποδίων σε Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Η Στρατηγική ΒΑΑ του Δήμου Λαμιέων συνολικού Προϋπολογισμού 10.000.000 € εξειδικεύεται στους ακόλουθους Στρατηγικούς Στόχους:

- Ανάδειξη, Προβολή, Βελτίωση της Ελκυστικότητας και Βιώσιμη Διαχείριση του Πολιτιστικού και Τουριστικού Προϊόντος – Π/Υ/: 1.600.000 €
- Ανάπτυξη και Διασύνδεση Αστικών και Πολιτιστικών Υποδομών, Βελτίωση της Αστικής Κινητικότητας και Προώθηση της Αστικής Αναζωογόνησης στην πόλη της Λαμίας – Π/Υ/: 5.200.000 €
- Ενθάρρυνση των Επιχειρηματικών Ευκαιριών – Π/Υ/: 800.000 €
- Βελτίωση της Αποτελεσματικότητας της Κοινωνικής Ένταξης και Ενθάρρυνση της Απασχόλησης – Π/Υ/: 2.400.000 €.

5.4.2 Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (Ο.Χ.Ε.) Πολιτιστικής - Περιβαλλοντικής Διαδρομής Στερεάς Ελλάδας

Στον τομέα των πολιτιστικών υποδομών έχουν ήδη υλοποιηθεί σημαντικές παρεμβάσεις για την ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, καθώς και την αναβάθμιση / δημιουργία νέων κτηριακών υποδομών, μουσείων και πολιτιστικών κτηρίων. Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της Ο.Χ.Ε, προτείνεται να ενταχθούν μόνο στοχευμένες παρεμβάσεις σε θέσεις, όπου είναι διαπιστωμένη η αναντιστοιχία μεταξύ της αναγνωρισμένης σημασίας τους και της σημερινής τους εικόνας. Επιπλέον, θα μπορούσαν να υλοποιηθούν μικρής κλίμακας «παραδειγματικά» έργα ανάδειξης και συνδυασμένης προβολής πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος.

Η περιοχή των Θερμοπυλών και η εγγύτητά της τόσο με τον Εθνικό Δρυμό της Οίτης και τα κοντινά χωριά (Παύλιανη), όσο και με την Υπάτη (η βυζαντινή πόλη των νερών – και των ιαματικών πηγών) μπορούν να ενταχθούν σε ένα τοπικό δίκτυο διαδρομών. Παράλληλα, οι Θερμοπύλες μπορούν να συνδεθούν με την κοντινή Εύβοια, μέσα από την ανάπτυξη ενός εναλλακτικού δικτύου διαδρομής.

5.4.3 Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (Σ.Β.Α.Κ.)

Τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) αποτελούν Στρατηγικά Σχέδια, που οργανώνουν τις μετακινήσεις των πολιτών και τη διανομή εμπορευμάτων στις αστικές περιοχές. Εστιάζουν στην εξυπηρέτηση των μετακινήσεων ατόμων, αντί της εξυπηρέτησης των οχημάτων, στον διαθέσιμο αστικό χώρο με στόχο την καλύτερη ποιότητα ζωής. Τα ΣΒΑΚ παρεμβαίνουν στους εξής τομείς:

- Δημόσια συγκοινωνία
- Βάδισμα και ποδηλασία
- Διαλειτουργικότητα
- Ασφάλεια αστικών οδών
- Οδικές μεταφορές (ρέουσες και αδρανείς)

- Αστική εφοδιαστική
- Διαχείριση κινητικότητας
- Ευφυή Συστήματα Μεταφορών.

Τα οφέλη ενός ΣΒΑΚ είναι: καλύτερες συνθήκες προσβασιμότητας στα εναλλακτικά μέσα μεταφοράς, βελτίωση της ασφάλειας στις μετακινήσεις, μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της κατανάλωσης ενέργειας, αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας στη μετακίνηση ανθρώπων και αγαθών και ενίσχυση της ελκυστικότητας και της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος. Τα ΣΒΑΚ θα αποτελούν, τόσο στην τρέχουσα περίοδο όσο και στο άμεσο μέλλον, αναπόσπαστο εργαλείο των φορέων της τοπικής και της περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, καθώς και των άλλων εμπλεκόμενων φορέων για τη στρατηγική αντιμετώπιση των θεμάτων βιώσιμης κινητικότητας και βελτίωσης της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας του Δήμου Λαμιέων επιδιώκει τη βελτίωση της καθημερινότητας όλων των πολιτών, προτείνοντας μέτρα που βελτιώνουν τις καθημερινές μας μετακινήσεις, επιτρέπουν την πρόσβαση σε όλα τα σημεία της πόλης από όλους (παιδιά, ΑμεΑ, ηλικιωμένους κτλ.) και μετατρέπουν την πόλη σε ένα ζωντανό, ευχάριστο και ασφαλές μέρος.

Με το σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας του Δήμου Λαμιέων που πρόκειται να διαμορφωθεί, εισάγεται μια νέα προσέγγιση του δρόμου και των χρηστών του. Αντίθετα με τη λογική που είχε επικρατήσει τα προηγούμενα χρόνια των δρόμων ως διαδρόμων κίνησης, ταχύτητας και κυριαρχίας των ΙΧ οχημάτων, επιδιώκεται η προσέγγισή τους ως ζωντανός δημόσιος χώρος, που μπορεί να υποδεχθεί ποικίλες δραστηριότητες και όλες τις κατηγορίες χρηστών.

Το κοινό όραμα για το σχεδιασμό ΣΒΑΚ του Δήμου Λαμιέων διαμορφώθηκε από την Ομάδα Έργου του ΣΒΑΚ, λαμβάνοντας υπ' όψη την άποψη των πολιτών, όπως καταγράφηκε στα ερωτηματολόγια και επικυρώθηκε από τους φορείς και πολίτες, που συμμετείχαν στη δεύτερη διαβούλευση.

Η διατύπωση του οράματος, όπως διαμορφώθηκε τελικά από την Ομάδα Έργου του Δήμου, παρουσιάζεται παρακάτω :

«Μια πόλη με κέντρο φιλικό για πεζούς, ποδηλάτες και ευάλωτες ομάδες μετακινούμενων, που συνδέεται αποτελεσματικά και ευέλικτα με Δίκτυα Δημόσιας Συγκοινωνίας, Δίκτυα πεζών και ποδηλάτων, μετατρέποντάς την σε μία πράσινη πόλη με ζωντανούς δημόσιους χώρους, με αναδεδειγμένη την πολιτιστική της ταυτότητα, τους φυσικούς της πόρους, την επιχειρηματική και εμπορική της δραστηριότητα».

Οι συμμετοχικές διαδικασίες που έχουν προηγηθεί, ανέδειξαν σε μεγάλο βαθμό την προτεραιότητα της εξασφάλισης προσβασιμότητας στο κέντρο της πόλης, καθώς και την ενίσχυση της ελκυστικότητά της, ώστε να τροφοδοτηθεί η οικονομική ανάπτυξη της πόλης. Η πεζοδρόμηση σε τμήμα του ιστορικού κέντρου, που έγινε τα προηγούμενα χρόνια, αύξησε την εμπορική κίνηση στο κέντρο της πόλης και ο εμπορικός σύλλογος βλέπει πλέον θετικά τέτοιες ενέργειες. Κατά τη διαδικασία της δεύτερης διαβούλευσης, ο εκπρόσωπος της Τροχαίας δήλωσε ότι μεγάλο μέρος του φόρτου, που διέρχεται από το κέντρο της πόλης είναι διαμπερές, παρόλο που έχουν κατασκευαστεί περιφερειακοί άξονες. Οι Λαμιώτες προτιμούν να διασχίζουν το κέντρο της πόλης με το ΙΧ τους, ακόμα και όταν δεν είναι προορισμός τους το κέντρο, συμβάλλοντας στην αύξηση του κυκλοφοριακού φόρτου και στην υποβάθμιση της εικόνας του ιστορικού κέντρου. Σημαντικό πρόβλημα του ιστορικού κέντρου της πόλης είναι και η παράνομη στάθμευση, που δυσκολεύει τις κινήσεις των πεζών. Υπάρχει διάχυτο αίτημα στην κοινωνία της Λαμίας για περιορισμό της κίνησης των ΙΧ στο ιστορικό κέντρο της πόλης.

Προστίθεται ως επιπλέον προτεραιότητα του ΣΒΑΚ Λαμίας, η προαγωγή των καθαρών μορφών ενέργειας για την κίνηση δημόσιων και ιδιωτικών οχημάτων. Με βάση τον εθνικό σχεδιασμό και συγκεκριμένα το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη δίνεται κατεύθυνση για Καθαρές Αστικές Μεταφορές (Πρώθηση καθαρών αστικών και προαστιακών μεταφορών στα κύρια αστικά κέντρα της χώρας) και για τη Βελτίωση Αστικού

Περιβάλλοντος (Προαγωγή της βιώσιμης αστικής κινητικότητας για μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των αστικών μεταφορών στο περιβάλλον). Βελτίωση συστημάτων αστικών και προαστιακών συγκοινωνιών, ασφάλειας πεζών (υποδομές σταθερής τροχιάς, διαχείριση καυσίμων, συστήματα ελέγχου λεωφορειολωρίδων).

Οι προτεραιότητες του ΣΒΑΚ Λαμίας, όπως έχουν διαμορφωθεί, έχουν ως εξής:

- Αύξηση της προσβασιμότητας του κέντρου της πόλης
- Αύξηση των χώρων πρασίνου και ανάδειξη της πολιτιστικής / τουριστικής ταυτότητας της πόλης
- Ευέλικτο και πιο αποδοτικό σύστημα ΜΜΜ
- Βελτίωση προσβασιμότητας για πεζούς και ευάλωτους χρήστες (ΑμεΑ, παιδιά)
- Διαχείριση στάθμευσης
- Αύξηση της συνδεσιμότητας του κέντρου με τους περιφερειακούς πόλους έλξης και συνοικίες
- Εξοικονόμηση ενέργειας, μείωση ρύπων και γενικότερα βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών.

Η ικανοποίηση των στόχων που έχουν προκαθοριστεί, μπορεί να εξασφαλιστεί μόνο με κατάλληλα επιλεγμένα μέτρα. Η επιλογή των μέτρων θα πρέπει να βασιστεί σε διάλογο με τους βασικούς εμπλεκόμενους φορείς, να ληφθεί υπόψη η εμπειρία από άλλες περιοχές με παρόμοιες πολιτικές, να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα αντικατοπτρίζουν το κόστος υλοποίησής τους και να αξιοποιηθούν, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, οι συνέργειες μεταξύ των μέτρων.

5.4.4 Ανοικτό Κέντρο Εμπορίου Δήμου Λαμιέων

Με την υπ' αριθμ.πρωτ. 4272/1434/Α3/28-9-2019 Απόφαση Ένταξης, εγκρίνεται η χρηματοδότηση της Πράξης «Ανοικτό Κέντρο Εμπορίου Λαμίας» στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020».

Το Έργο με τίτλο «Ανοικτό Κέντρο Εμπορίου Λαμίας», με Δικαιούχο το Δήμο Λαμιέων και Συνδικαιούχο το Επιμελητήριο Φθιώτιδας, αφορά στη δημιουργία Ανοικτού Κέντρου Εμπορίου, σε συγκεκριμένη περιοχή παρέμβασης (εντός του ιστορικού - εμπορικού κέντρου) της πόλης της Λαμίας, μέσω στοχευμένων και επιλεγμένων παρεμβάσεων, που περιλαμβάνουν δράσεις εκσυγχρονισμού υποδομών, βελτίωσης της κινητικότητας, βελτίωσης μικροκλίματος, αισθητικής αναβάθμισης και βελτίωσης προσβασιμότητας.

Περιλαμβάνει επίσης την προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων έξυπνης πόλης, την προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων έξυπνης βιώσιμης κινητικότητας, την ανάδειξη ταυτότητας εμπορικής περιοχής, καθώς και την προβολή και προώθηση της εμπορικής περιοχής παρέμβασης και της Πράξης. Η περιοχή παρέμβασης, όπου θα δημιουργηθεί το Ανοικτό Κέντρο Εμπορίου Λαμίας, αποτελείται από ένα συγκροτημένο δίκτυο εμπορικών δρόμων στο κέντρο της πόλης, το οποίο είναι συνολικού μήκους 1.250 μέτρων.

Τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση της πράξης αφορούν:

- Στην ενίσχυση και τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας στην περιοχή παρέμβασης.
- Στην αξιοποίηση και ανάδειξη των πολιτιστικών και φυσικών πόρων της περιοχής.
- Στην αξιοποίηση της τουριστικής δυναμικής της περιοχής παρέμβασης, μέσω της προσέλκυσης τουριστών-επισκεπτών.
- Στην αστική αναζωογόνηση και αισθητική αναβάθμιση της περιοχής παρέμβασης.
- Στην αύξηση της «ελκυστικότητας» της περιοχής.
- Στην οργάνωση της οικονομικής δραστηριότητας.

- Στην ενίσχυση και τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας μέσα από την περαιτέρω ανάδειξη της περιοχής παρέμβασης και των οικονομικών πηγών της και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας από την αναβάθμιση και λειτουργία της εμπορικής περιοχής.

Ο Συνολικός Προϋπολογισμός της Δράσης ανέρχεται σχεδόν σε 1.800.000 €, ενώ ως αρχική ημερομηνία ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων ορίζεται η 30/04/2022.

5.4.5 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου για την περίοδο 2020-2023

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Λαμιέων, συνιστά ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής και οργανωτικής – λειτουργικής ανάπτυξης, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Αφορά δηλαδή όχι μόνον στις υποδομές και στις τοπικές επενδύσεις, αλλά και στη βελτίωση της υφιστάμενης οργάνωσης και λειτουργίας του Δήμου, στο πλαίσιο του γενικότερου περιβάλλοντος στο οποίο δρά, μεριμνώντας για τη βελτίωση της διαβίωσης των πολιτών και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εμπεριέχει ένα συνεκτικό σύνολο αξόνων προτεραιότητας για δράσεις τοπικής ανάπτυξης και αποσκοπεί στην υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού του Δήμου.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι και οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, καθώς και η οργάνωση των Διευθύνσεων του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, και παράλληλα εξειδικεύονται οι δράσεις της τετραετίας 2020-2023, για την επίτευξη των στόχων αυτών. Κατά τη φάση συγγραφής του παρόντος έχει ολοκληρωθεί ο Στρατηγικός Σχεδιασμός κι έπεται η ολοκλήρωση του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού.

Οι γενικοί στόχοι ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος αφορούν στους εξής :

- Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.
- Εσωτερική ανάπτυξη του ΟΤΑ ως οργανισμού.
- Ανάπτυξη των συνεργασιών του ΟΤΑ και της επιρροής άλλων φορέων.

Οι παραπάνω γενικοί στόχοι περιλαμβάνουν μία σειρά από ειδικούς στόχους, όπως:

- Προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου (οικιστικό περιβάλλον και τεχνικές υποδομές) περιβάλλοντος της περιοχής του ΟΤΑ.
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της λειτουργίας τους.
- Βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των ΟΤΑ μέσω του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού για το προσωπικό, τον εξοπλισμό, τα κτίρια και τις εγκαταστάσεις του.
- Προώθηση του αναπτυξιακού και κοινωνικού τους ρόλου.
- Βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων του ΟΤΑ.
- Καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.
- Αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη κατανομή και αξιοποίηση των πόρων.
- Μόχλευση πρόσθετων οικονομικών πόρων.
- Επίσπευση της ωρίμανσης και της υλοποίησης των δράσεων.
- Περιορισμό της αποσπασματικής αντιμετώπισης των προβλημάτων.
- Συντονισμό των δομών του Ο.Τ.Α., τη βελτίωση του τρόπου διοίκησης και την προώθηση του εσωτερικού μετασχηματισμού των Ο.Τ.Α.
- Ανάπτυξη συνεργασιών με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.
- Ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας και αύξηση της δυνατότητας κοινωνικού ελέγχου.

- Αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας των ΟΤΑ με φορείς του ιδιωτικού, και δημόσιου τομέα για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών.

5.5 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ & ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

Με δεδομένο ότι τα έσοδα και οι επιχορηγήσεις των Δήμων την τελευταία δεκατία είναι περιορισμένα, οι δημοτικές αρχές καλούνται να έχουν μια πολύ καλή γνώση των δυνητικών πηγών εύρεσης χρηματοδοτήσεων αλλά και έναν καλά οργανωμένο μηχανισμό για τον σχεδιασμό, την εξασφάλιση των χρηματοδοτήσεων αυτών και την υλοποίηση των απαιτούμενων αναπτυξιακών δράσεων.

5.5.1 Εθνικοί & Ευρωπαϊκοί Πόροι

Σε ότι αφορά τις χρηματοδοτήσεις από **εθνικούς πόρους**, οι Δήμοι μπορούν να ανατρέξουν στα τρέχοντα και επόμενα προγράμματα:

- Υπουργείο Εσωτερικών, Νέο Πρόγραμμα Έργων και Δράσεων Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης στην Αυτοδιοίκηση «Αντώνης Τρίτσης»
- Υπουργείο Πολιτισμού (επιχορήγηση φεστιβάλ και πολυθεματικών δράσεων, προσβασιμότητα ΑΜΕΑ στον πολιτισμό)
- Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025»
- Ταμείο παρακαταθηκών και δανείων για επιχορήγηση μελετών ωρίμανσης έργων ΟΤΑ

Από τα **ευρωπαϊκά** και **διεθνή** προγράμματα, οι Δήμοι μπορούν να εστιάσουν ενδεικτικά στην κατάρτιση ανταγωνιστικών αλλά και άλλου χαρακτήρα προτάσεων για:

- Crowdfunding: Χρηματοδότηση από το πλήθος: Η συμμετοχική χρηματοδότηση είναι μεγάλης σημασίας συνδυάζει παρεμβάσεις σε καίριους τομείς για τους ΟΤΑ και δίνει τη δυνατότητα στους τοπικούς φορείς να βρουν νέους τρόπους αναζήτησης επενδύσεων και εύρεσης πόρων για δράσεις. Η υλοποίηση της πλατφόρμας για ένα Δήμο αποτελεί μια μοναδική στρατηγική ευκαιρία με απτά οφέλη σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο επίπεδο.
- Συμπράξεις Δημοσίου – Ιδιωτικού τομέα ΣΔΙΤ
- Συμβάσεις παραχώρησης, είναι ένα είδος εταιρικής σχέσης μεταξύ του δημόσιου τομέα και μιας (συνήθως) ιδιωτικής εταιρείας που έχει αποδείξει την προστιθέμενη αξία της σε έναν συγκεκριμένο τομέα, (πχ υλοποίηση έργων υποδομής).
- Δανειοδότηση από Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Ιδίων Πόρων, Αναβάθμιση Δημοτικού Οδοφωτισμού, Αναχρηματοδότηση Δανείων, Δάνεια ΕΤΕπ - ΤΠ&Δ, Ενεργειακός Συμφωνισμός, Αντικατάσταση Εξοπλισμού Καθαριότητας, Πρόγραμμα Απαλλοτριώσεων, Χρηματοδότηση Μελετών).

5.5.2 Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης»

Το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με δυνατότητα αύξησης της χρηματοδότησης, εάν υπάρξει ανάλογη ζήτηση από τους Δήμους και τις Περιφέρειες. Το πρόγραμμα αφορά την κατασκευή έργων ιδίως στους τομείς των υποδομών, της ψηφιακής σύγκλισης, της βιώσιμης ανάπτυξης, προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών πολιτικής προστασίας και προστασίας της δημόσιας υγείας και ειδικότερα την άρση των οικονομικών επιπτώσεων από τη διασπορά του κορωνοϊού, καθώς και για την εκτέλεση δράσεων και πρωτοβουλιών κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης.

Συγκεκριμένα, στο σχεδιασμό του νέου αναπτυξιακού προγράμματος περιλαμβάνονται προτεραιότητες που μπορούν να συμβάλλουν στην τουριστική ανάπτυξη των Δήμων όπως:

- Η ψηφιακή σύγκλιση [τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ), εφαρμογές διαδικτύου των πραγμάτων (Internet of Things), έξυπνες ψηφιακές τεχνολογίες, με εφαρμογή στην τοπική διοικητική πρακτική και την καθημερινότητα των πολιτών και στόχο τον μετασχηματισμό των πόλεων σε «έξυπνες πόλεις»,
- παιδεία, πολιτισμός, τουρισμός και αθλητισμός (ανέγερση σχολείων, αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας, εναλλακτικός τουρισμός),

5.5.3 ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας)

Πέρα από τις προαναφερθείσες πηγές χρηματοδότησης, βασική πηγή εύρεσης πόρων για τους ΟΤΑ ως δυνητικοί δικαιούχοι, παραμένουν οι προϋπολογισμοί και οι δράσεις των Αξόνων προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας 2014-2020. Αναλυτικότερα, οι Δήμοι δύνανται να διερευνήσουν τις παρακάτω αναπτυξιακές πρωτοβουλίες του ΠΕΠ (έχουν ομαδοποιηθεί ανά ευρύτερη κατηγορία πολιτικής) και να τις συνδέσουν με τις τοπικές ανάγκες, προκλήσεις και στόχους πολιτικής της αυτοδιοίκησης.

5.5.4 Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΑΠ) 2021 - 2025

Με τη θέσπιση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) με τον ν. 4635/2019 (Α' 167), θεσμοθετήθηκε ένα ολοκληρωμένο σύστημα για το σχεδιασμό, την διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Σε δημόσια διαβούλευση τέθηκε από τις 11 Ιουνίου, μέχρι και τις 10 Ιουλίου 2020, το «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021 -2025», το οποίο καθορίζει, για την πρώτη προγραμματική περίοδο (2021-2025), τις προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, τους ειδικούς στόχους και δράσεις, τον συνολικό και ανά πρόγραμμα προϋπολογισμό, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του.

Πρόκειται για κείμενο 66 σελίδων, που καθορίζει, για την ως άνω πρώτη προγραμματική περίοδο, τις προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, τους ειδικούς στόχους και δράσεις, τον συνολικό και ανά Πρόγραμμα προϋπολογισμό, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του.

Το συνολικό ύψος του προϋπολογισμού του ΕΠΑ 2021-2025, σύμφωνα με το υπουργείο Ανάπτυξης, προσδιορίζεται, λαμβάνοντας υπόψη το ευρύτερο πλαίσιο οικονομικής πολιτικής της χώρας. Ειδικότερα, στους παράγοντες που προσδιορίζουν το συνολικό ύψος του προϋπολογισμού του ΕΠΑ περιλαμβάνονται οι υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί για υφιστάμενα επενδυτικά έργα, η ανάγκη διατήρησης της δημοσιονομικής σταθερότητας και οι δεσμεύσεις της χώρας για την επίτευξη δημοσιονομικών στόχων.

Τη μερίδα του λέοντος του προϋπολογισμού, παίρνουν τα τομεακά προγράμματα, δηλαδή στα προγράμματα των υπουργείων στα οποία θα κατευθυνθεί το 68,35% των πόρων, ή 6,835 δισ. ευρώ. Τα περισσότερα, έχει λαμβάνειν το υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών καθώς θα πιστωθεί το 26%, ήτοι 2,6 εκατ. ευρώ. Ακολουθούν υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με 900 εκατ. ευρώ και το υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων με 875 εκατ. ευρώ.

Στο περιφερειακό επίπεδο, η κατανομή των πόρων του ΕΠΑ λαμβάνει υπόψη την υφιστάμενη κατανομή με βάση των προϋπολογισμό ενταγμένων έργων, τις πραγματοποιήσεις για το 2019 και τις εκτιμήσεις για το ανεκτέλεστο υπόλοιπο έργων στο τέλος του 2020, το ΜΠΔΣ 2020-2023, καθώς και τη βαρύτητα που έχουν σε κάθε Περιφέρεια έξι κοινωνικοοικονομικοί δείκτες, με απώτερο στόχο την εξομάλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων. Η κατανομή για την **Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας** αντιστοιχεί σε **259** εκ. ευρώ.

Οι αναπτυξιακοί στόχοι του ΕΠΑ αναπτύσσονται σε πέντε πυλώνες:

- Έξυπνη Ανάπτυξη (έρευνα και ανάπτυξη, ψηφιακός μετασχηματισμός, καινοτομία και επιχειρηματικότητα)
- Πράσινη Ανάπτυξη (κυκλική οικονομία, προστασία του περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή)
- Κοινωνική Ανάπτυξη (υγεία, απασχόληση, παιδεία / αθλητισμός, κοινωνική συνοχή)
- Ανάπτυξη Υποδομών (δίκτυα, μεταφορές, εφοδιαστική αλυσίδα)
- Εξωστρέφεια (πολιτισμός, τουρισμός, αγροδιατροφικός τομέας, βιομηχανία)

5.5.5 ΕΣΠΑ Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027

Ο σχεδιασμός, η προώθηση και η υλοποίηση της στρατηγικής για την περιοχή ενός Δήμου, οφείλει να μην αποτελείται από αποσπασματικές παρεμβάσεις, στο πλαίσιο μόνο της παρούσας χρηματοδοτικής περιόδου, αλλά να περιλαμβάνει έναν προοπτικό και δυναμικό σχεδιασμό, που να δίνει τη δυνατότητα της αναπτυξιακής συνέχειας, με ολοκληρωμένη προετοιμασία στις χρηματοδοτικές δυνατότητες που θα προσφέρει η νέα προγραμματική περίοδος 2021-2027. Στην επόμενη περίοδο, οι 11 θεματικοί στόχοι του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου της Πολιτικής Συνοχής 2014-2020 ενοποιούνται σε πέντε (5) Στόχους Πολιτικής (ΣΠ). Ουσιαστική διαφορά σε σχέση με την τρέχουσα περίοδο, αποτελεί το γεγονός ότι η χωρική ανάπτυξη μετατρέπεται σε έναν διακριτό Στόχο Πολιτικής «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες». Οπότε και τα εργαλεία των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων αναμένεται να αποκτήσουν περισσότερη βαρύτητα. Στο πλαίσιο αυτό, η πολιτική συνοχής στηρίζει διακριτά τις αναπτυξιακές στρατηγικές που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και ενισχύει τον ρόλο των τοπικών αρχών. Οι πέντε (5) Στόχοι Πολιτικής (ΣΠ) της επόμενης περιόδου είναι οι παρακάτω:

ΣΠ1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη — καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός

ΣΠ2: Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα

ΣΠ3: Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη — κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ

ΣΠ4: Μια πιο κοινωνική Ευρώπη — υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

ΣΠ5: Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της — βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες.

6 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΧΑΡΤΑ»

6.1 Το Όραμα του Δήμου Λαμιέων

Όραμα της σημερινής Δημοτικής Αρχής αλλά και διαχρονικά όλων των πολιτών αποτελεί η ανάδειξη της Πόλης της Λαμίας και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου ως ένα σημαντικό πόλο πολιτισμού και τουρισμού, αναγνωρίσιμου σε διεθνές επίπεδο.

Η μεγάλη ιστορία του τόπου, η σπουδαιότητα σημαντικών μνημείων και τοποσημών, το ιστορικό τρίγωνο «Θερμοπύλες – Αλαμάνο – Γοργοπόταμος» και η πληθώρα περιοχών απείρου φυσικού κάλους, επιβεβαιώνουν τη δυναμική του Δήμου και τις ευκαιρίες για την ανάπτυξη της περιοχής.

Παράλληλα η αλματώδης ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια του αστικού τουρισμού δίνει τη δυνατότητα στο Δήμο να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα ενός ενισχυμένου τουριστικού τομέα, τα οποία εκτείνονται από τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και την αύξηση εσόδων ως την ουσιαστική αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Το Στρατηγικό Όραμα για την ανάδειξη του Δήμου ως διεθνούς προορισμό τουρισμού και πολιτισμού τίθεται υπόψη του Ολοκληρωμένου Σχεδίου Τουριστικής Προβολής και Ανάδειξης του Δήμου Λαμιέων της παρούσας μελέτης, τη λεγόμενη και «Τουριστική Χάρτα». Η Χάρτα θα αποτελέσει το βασικό εργαλείο για τη βιώσιμη και μακροπρόθεσμη διαχείριση του τουρισμού, στη βάση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της πόλης και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου το οποίο θα στοχεύει:

- στην προστασία και αναβάθμιση του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος του Δήμου,
- στην ανάδειξη ταυτότητας του κέντρου της πόλης, σε συνδυασμό με την ενίσχυση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας και την συνέργεια με τους φορείς και τις επιχειρήσεις της πόλης για την αξιοποίηση της πολιτιστικής και δημιουργικής οικονομίας,
- στην προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και στην ανάπτυξη νέων τουριστικών και πολιτιστικών προϊόντων, δίνοντας έμφαση στη βιομηχανία της εμπειρίας και
- στην προσέλκυση νέων, στοχευμένων ροών επισκεψιμότητας στο Δήμο.

6.2 Γενικοί και Ειδικοί Στόχοι Τουριστικής Ανάπτυξης

Η αποτύπωση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης ανέδειξε τις αδυναμίες αλλά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής, τα οποία εφόσον αξιοποιηθούν και αναδειχθούν αποτελεσματικά, είναι ικανά να προσφέρουν να προσφέρουν στην περιοχή την ευκαιρία να διεκδικήσει επάξια το μερίδιο τουριστικής αγοράς που της αναλογεί, λαμβάνοντας υπόψη το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα.

Από την παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης, έγινε σαφές ότι η διαφοροποίηση της προσφοράς του τουριστικού προϊόντος μέσα από την ανάδειξη των φυσικών, ιστορικών, πολιτιστικών και λαογραφικών στοιχείων τα οποία συνθέτουν ουσιαστικά την «ταυτότητα του τόπου», μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στην τουριστική ανάπτυξη του Δήμου και τη βιωσιμότητα της τοπικής οικονομίας.

Βασικό στοιχείο της διαμορφούμενης τοπικής - βιώσιμης τουριστικής πολιτικής, είναι η προσπάθεια για την υλοποίηση παρεμβάσεων και ενεργειών που θα ενισχύσουν το εικόνα του τόπου και θα αναδείξουν συγκεκριμένα στοιχεία της διαφοροποίησης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού σε μια συνεχώς μεταβαλλόμενη και άκρως ανταγωνιστική τουριστική αγορά.

Γενικοί Στόχοι Τοπικής Ανάπτυξης

Για τη διαμόρφωση της Τουριστικής Χάρτας θα πρέπει αρχικά να καθοριστούν και αποτυπωθούν οι γενικοί στόχοι οι οποίοι θα επιτευχθούν με την εφαρμογή του επιχειρησιακού αυτού σχεδίου.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω και με στόχο την εκπλήρωση του οράματός για την τουριστική ανάπτυξη του τόπου, είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός ενός Στρατηγικού Σχεδίου για τα επόμενα χρόνια.

Οι **Στόχοι** της Τουριστικής Χάρτας, **Γενικοί και Ειδικοί**, που παρουσιάζονται στη συνέχεια, εξυπηρετούν του Δήμου Λαμιέων τουλάχιστον για τα επόμενα τρία (3) χρόνια.

Οι Γενικοί Στόχοι τοπικής ανάπτυξης αντιμετωπίζουν τα κύρια ζητήματα όπως αυτά εντοπίστηκαν στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και αφορούν ζητήματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν προκειμένου να εκπληρωθούν αποτελεσματικά οι στόχοι που έχουν τεθεί.

Η εσωτερική ανάπτυξη αφορά τις απαιτούμενες παρεμβάσεις που πρέπει να υλοποιηθούν, για την αναβάθμιση των υποδομών αλλά και της αισθητικής με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και επισκεπτών στην περιοχή.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι γενικοί στρατηγικοί και ειδικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης της Επιχείρησης.

Πίνακας 13: Γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης ανά θεματικό τομέα

Γενικοί Στόχοι Ανάπτυξης	Ειδικοί Στόχοι Ανάπτυξης
Γ.Σ.1: Οργάνωση Συντονισμός, Οργάνωση και Διαχείριση των τουριστικού προϊόντος	<i>Ε.Σ.1.1: Συντονισμός των ενεργειών</i>
	<i>Ε.Σ.1.2: Ανάπτυξη μηχανισμών διαχείρισης του τουριστικού προϊόντος</i>
Γ.Σ.2: Βελτίωση των Βασικών Δημόσιων Υποδομών	<i>Ε.Σ.2.1: Βελτίωση της αστικής κινητικότητας</i>
	<i>Ε.Σ.2.2: Αναβάθμιση υποδομών και αστικού εξοπλισμού</i>
Γ.Σ.3: Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη του Φυσικού και Πολιτιστικού Αποθέματος	<i>Ε.Σ.3.1: Προστασία και αξιοποίηση του φυσικού πλούτου</i>
	<i>Ε.Σ.3.2: Αξιοποίηση του Ιστορικού Τριγώνου «Θερμοπούλες – Αλαμάνα – Γοργοπόταμος»</i>
	<i>Ε.Σ.3.3: Προστασία και αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων της περιοχής</i>
Γ.Σ.4: Οργάνωση του προϊόντος με βάση της δυνατότητας της πόλης	<i>Ε.Σ.4.1: Ανάδειξη ταυτότητας της πόλης ως city break προορισμού</i>
	<i>Ε.Σ.4.2: Συνέργεια των επιχειρήσεων - Βελτίωση της τοπικής επιχειρηματικότητας</i>
	<i>Ε.Σ.4.3: Προώθηση της «βιομηχανίας της εμπειρίας» μέσω ΤΠΕ</i>
Γ.Σ.5: Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με εναλλακτικές μορφές τουρισμού	<i>Ε.Σ.5.1: Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, θρησκευτικού, αθλητικού, περιπατητικού κ.α.)</i>
	<i>Ε.Σ.5.2: Στήριξη των επενδύσεων για την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών και την ανάπτυξη του Ιαματικού Τουρισμού</i>

Γενικοί Στόχοι Ανάπτυξης	Ειδικό Στόχοι Ανάπτυξης
Γ.Σ.6: Ανάδειξη της σημαντικότητας των ιστορικών γεγονότων που συνδέονται με τον τόπο	<i>Ε.Σ.6.1: Ανάδειξη της σημασίας του ιστορικού τριγώνου «Θερμοπύλες – Αλαμάνο – Γοργοπόταμος»</i>
Γ.Σ.7: Βελτίωση της εξωστρέφειας του Δήμου Λαμιέων ως τουριστικού προορισμού	<i>Ε.Σ.7.1: Ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίου δράσεων τουριστικής προβολής</i>

6.3 ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΧΑΡΤΑΣ

Οι Άξονες Προτεραιότητας αποτελούν τη βάση πάνω από την οποία σχεδιάζονται και καθορίζονται τα Μέτρα και οι Δράσεις της Τουριστικής Χάρτας. Οι Άξονες Προτεραιότητας εξειδικεύονται σε Μέτρα τα οποία ικανοποιούν τους Γενικούς και Ειδικούς Στόχους του Σχεδίου .

Το Τουριστική Χάρτα του Δήμου Λαμιέων περιλαμβάνει έξι (6) Άξονες Προτεραιότητας:

- **Άξονας Προτεραιότητας 1:** Συντονισμός ενεργειών – Ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων
- **Άξονας Προτεραιότητας 2:** Προστασία και αξιοποίηση του Πολιτιστικού και Τουριστικού Αποθέματος
- **Άξονας Προτεραιότητας 3:** Ανάπτυξη Αστικού Τουρισμού – Ανάδειξη της Λαμίας σε city break προορισμό
- **Άξονας Προτεραιότητας 4:** Προώθηση και ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- **Άξονας Προτεραιότητας 5:** Χρονιές ορόσημα της τριετίας 2020-2023
- **Άξονας Προτεραιότητας 6:** Προγραμματισμός ετήσιων δράσεων Τουριστικής Προβολής

Στο σύνολό τους, τα Μέτρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος ανέρχονται σε έξι (6), τα οποία κατανέμονται στους Άξονες Προτεραιότητας ως εξής.

ΑΞ. 1: Συντονισμός ενεργειών – Ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων

M.1.1: Δημιουργία συντονιστικών Οργάνων και Μηχανισμών

M.1.2: Ανάπτυξη των ενδεδειγμένων εργαλείων και πρακτικών για την διαχείριση του προϊόντος του «Τουριστικού Προορισμού»

M.1.3: Ανάπτυξη δικτύου συνέργειας αφενός με τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Δήμου Λαμιέων και αφετέρου με φορείς της περιοχής που εμπλέκονται με τον τουρισμό

M.1.4: Ενίσχυση της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας

M.1.5: Αναβάθμιση της λειτουργικότητας και αισθητικής του κέντρου

ΑΞ.2: Προστασία και αξιοποίηση του Πολιτιστικού και Τουριστικού Αποθέματος

M.2.1: Προστασία και αξιοποίηση του τοπικού πλούτου, ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών.

M.2.2: Εκπόνηση ειδικού χωροταξικού σχεδίου για την ανάδειξη του ορεινού όγκου της Οίτης.

M.2.3: Αξιοποίηση της ΟΧΕ Πολιτιστικών Διαδρομών με πυρήνα τις Θερμοπύλες.

M.2.4: Ανάδειξη πολιτιστικών και θρησκευτικών διαδρομών με βάση το τρίγωνο Θερμοπύλες – Αλαμάνο - Γοργοπόταμος.

M.2.5: Ενίσχυση και ανάδειξη του πλούσιου μουσειακού αποθέματος του Δήμου

ΑΞ.3: Ανάπτυξη Αστικού Τουρισμού – Ανάδειξη της Λαμίας σε city break προορισμό

M.3.1: Ανάδειξη ταυτότητας στο κέντρο και την αγορά της πόλης – δημιουργία Ανοιχτού Κέντρου Εμπορίου.

M.3.2: Σχεδιασμός με τη συμμετοχή πολιτών και επιχειρήσεων και ανάδειξη της Λαμίας ως ένα δημοφιλή προορισμό για city break, βασισμένη στην πολιτιστική της κληρονομιά και στη φιλοξενία μεγάλων γεγονότων (mega events).

M.3.3: Εισαγωγή νέων πολιτιστικών, γαστρονομικών και άλλων θεματικών εκδηλώσεων για την ανάπτυξη της τουριστικής επιχειρηματικότητας.

M.3.4: Προώθηση της πόλης ως προορισμό φιλοξενίας θεματικών εκδηλώσεων και παράλληλη προώθηση και ισόρροπη ανάδειξη των όλων των δημοτικών ενοτήτων.

M.3.5: Εκσυγχρονισμός των αστικών υποδομών και καινοτόμων τεχνολογιών που συνδέονται με το τουριστικό προϊόν.

M.3.6: Δημιουργία Κάρτας Επισκέπτη για την παροχή υπηρεσιών στην πόλη σε συνεργασία με δίκτυο συνεργαζόμενων επιχειρήσεων επιβράβευσης επισκεπτών.

ΑΞ.4: Προώθηση και ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού

M.4.1: Συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Φθιώτιδας για την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού.

M.4.2: Ανάπτυξη πλατφόρμας ενημέρωσης και προώθησης τοπικών επιχειρήσεων στους τομείς του οικοτουρισμού, αγροτουρισμού και οινοτουρισμού

M.4.3: Καθιέρωση και ενίσχυση αθλητικών γεγονότων και εκδηλώσεων που προσελκύουν αθλητές και επισκέπτες στο Δήμο

M.4.4: Συνέργειες με το Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. για την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών και την ανάπτυξη του Ιαματικού και του Τουρισμού Ευεξίας.

M.4.5: Επιτάχυνση των κατάλληλων επενδύσεων στις ιαματικές πηγές Θερμοπυλών και Υπάτης και ανάδειξη της ιαματικής διαδρομής «Θερμοπύλες – Πηγές Καλλιδρόμου – Λουτρά Υπάτης»

ΑΞ.5: Χρονιές ορόσημα της τριετίας 2020-2023

M.5.1: Εκπόνηση σχεδίου δράσης για την ανάδειξη των Θερμοπυλών ως επίκεντρο των γεγονότων της σπουδαιότητας της μάχης

M.5.2: Εκπόνηση σχεδίου δράσης για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική επανάσταση του 1821

M.5.3: Εκπόνηση σχεδίου δράσης για την ανάδειξη του Γοργοποτάμου ως κορυφαίας πράξης αντίστασης κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

ΑΞ.6: Προγραμματισμός ετήσιων δράσεων Τουριστικής Προβολής

M.6.1: Δημιουργία Σχεδίου Ετήσιας Έκθεσης – Προγραμματισμού δράσεων τουριστικής προβολής του Δήμου στο πλαίσιο και της Εγκυκλίου που αφορά στη διαδικασία παροχής σύμφωνης γνώμης του Ε.Ο.Τ

M.6.2: Ανάπτυξη χαρτοφυλακίου δράσεων τουριστικής προβολής του Δήμου εντός επικράτειας (Συνέδρια και εκθέσεις, παραγωγή έντυπου και ψηφιακού υλικού τουριστικής προβολής

M.6.3: Αξιολόγηση – Έρευνα και ανάπτυξη προγράμματος δράσεων τουριστικής εκστρατείας στο εξωτερικό

Πίνακας 14: Λογική της Παρέμβασης - Διάρθρωση Αξόνων, Γενικών & Ειδικών Στόχων και Μέτρων της Τουριστικής Χάρτας

Άξονες Προτεραιότητας	Γενικοί Στόχοι	Ειδικόί στόχοι	Μέτρα
ΑΠ 1: Συντονισμός ενεργειών – Ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων	Γ.Σ.1.:Οργάνωση Συντονισμός, Οργάνωση και Διαχείριση των τουριστικού προϊόντος	Ε.Σ.1.1: Συντονισμός των ενεργειών	M.1.1: Δημιουργία συντονιστικών Οργάνων και Μηχανισμών
		Ε.Σ.1.2: Ανάπτυξη μηχανισμών διαχείρισης του τουριστικού προϊόντος	M.1.2 : Ανάπτυξη των ενδεδειγμένων εργαλείων και πρακτικών για την διαχείριση του προϊόντος του «Τουριστικού Προορισμού»
			M.1.3: Ανάπτυξη δικτύου συνέργειας αφενός με τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Δήμου Λαμιέων και αφετέρου με φορείς της περιοχής που εμπλέκονται με τον τουρισμό
	Γ.Σ.2: Βελτίωση των Βασικών Δημόσιων Υποδομών	Ε.Σ.2.1: Βελτίωση της αστικής κινητικότητας	M.1.4: Ενίσχυση της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας
		Ε.Σ.2.2: Αναβάθμιση υποδομών και αστικού εξοπλισμού	M.1.5: Αναβάθμιση της λειτουργικότητας και αισθητικής του κέντρου
ΑΠ 2: Προστασία και αξιοποίηση του Πολιτιστικού και Τουριστικού Αποθέματος	Γ.Σ.3: Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη του Φυσικού και Πολιτιστικού Αποθέματος	Ε.Σ.3.1: Προστασία και αξιοποίηση του φυσικού πλούτου	M.2.1: Προστασία και αξιοποίηση του τοπικού πλούτου, ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών
			M.2.2: Εκπόνηση ειδικού χωροταξικού σχεδίου για την ανάδειξη του ορεινού όγκου της Οίτης.
		Ε.Σ.3.2: Αξιοποίηση του Ιστορικού Τριγώνου «Θερμοπύλες – Αλαμάνα – Γοργοπόταμος»	M.2.3: Αξιοποίηση της ΟΧΕ Πολιτιστικών Διαδρομών με πυρήνα τις Θερμοπύλες.
			M.2.4: Ανάδειξη πολιτιστικών και θρησκευτικών διαδρομών με βάση το τρίγωνο Θερμοπύλες – Αλαμάνα - Γοργοπόταμος

Άξονες Προτεραιότητας	Γενικοί Στόχοι	Ειδικοί στόχοι	Μέτρα
		Ε.Σ.3.3: Προστασία και αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων της περιοχής	M.2.5: Ενίσχυση και ανάδειξη του πλούσιου μουσειακού αποθέματος του Δήμου
ΑΠ 3: Ανάπτυξη Αστικού Τουρισμού – Ανάδειξη της Λαμίας σε city break προορισμό Ικανότητας της Επιχείρησης	Γ.Σ.4: Οργάνωση του προϊόντος με βάση της δυνατότητας της πόλης	E.Σ.4.1: Ανάδειξη ταυτότητας της πόλης ως city break προορισμού	M.3.1: Ανάδειξη ταυτότητας στο κέντρο και την αγορά της πόλης – δημιουργία Ανοιχτού Κέντρου Εμπορίου.:
			M.3.2: Σχεδιασμός με τη συμμετοχή πολιτών και επιχειρήσεων και ανάδειξη της Λαμίας ως ένα δημοφιλή προορισμό για city break, βασισμένη στην πολιτιστική της κληρονομιά και στη φιλοξενία μεγάλων γεγονότων (mega events).
		E.Σ.4.2: Συνέργεια των επιχειρήσεων - Βελτίωση της τοπικής επιχειρηματικότητας	M.3.3: Εισαγωγή νέων πολιτιστικών, γαστρονομικών και άλλων θεματικών εκδηλώσεων για την ανάπτυξη της τουριστικής επιχειρηματικότητας.
			M.3.4: Προώθηση της πόλης ως προορισμό φιλοξενίας θεματικών εκδηλώσεων και παράλληλη προώθηση και ισόρροπη ανάδειξη των όλων την δημοτικών ενοτήτων.
		E.Σ.4.3: Προώθηση της «βιομηχανίας της εμπειρίας» μέσω ΤΠΕ	M.3.5: Εκσυγχρονισμός των αστικών υποδομών και καινοτόμων τεχνολογιών που συνδέονται με το τουριστικό προϊόν. M.3.6: Δημιουργία Κάρτας Επισκέπτη για την παροχή υπηρεσιών στην πόλη σε συνεργασία με δίκτυο συνεργαζόμενων επιχειρήσεων επιβράβευσης επισκεπτών.
ΑΠ 4: Προώθηση και ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού	Γ.Σ.5: Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με εναλλακτικές μορφές τουρισμού	E.Σ.5.1: Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, θρησκευτικού, αθλητικού, περιπατητικού κ.α.)	M.4.1: Συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Φθιώτιδας για την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού M.4.2: Ανάπτυξη πλατφόρμας ενημέρωσης και προώθησης τοπικών επιχειρήσεων στους τομείς του οικοτουρισμού, αγροτουρισμού και οινοτουρισμού

Άξονες Προτεραιότητας	Γενικοί Στόχοι	Ειδικοί στόχοι	Μέτρα
			M.4.3: Καθιέρωση και ενίσχυση αθλητικών γεγονότων και εκδηλώσεων που προσελκύουν αθλητές και επισκέπτες στο Δήμο
		E.Σ.5.2: Στήριξη των επενδύσεων για την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών και την ανάπτυξη του Ιαματικού Τουρισμού	M.4.4: Συνέργειες με το Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. για την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών και την ανάπτυξη του Ιαματικού και του Τουρισμού Ευεξίας
			M.4.5: Επιτάχυνση των κατάλληλων επενδύσεων στις ιαματικές πηγές Θερμοπηλών και Υπάτης και ανάδειξη της ιαματικής διαδρομής «Θερμοπηλές – Πηγές Καλλιδρόμου – Λουτρά Υπάτης»
ΑΠ 5: Χρονιές ορόσημα της τριετίας 2020-2023	Γ.Σ.6: Ανάδειξη της σημαντικότητας των ιστορικών γεγονότων που συνδέονται με τον τόπο	E.Σ.6.1: Ανάδειξη της σημασίας του ιστορικού τριγώνου «Θερμοπηλές – Αλαμάνο – Γοργοπόταμος	M.5.1: Εκπόνηση σχεδίου δράσης για την ανάδειξη των Θερμοπηλών ως επίκεντρο των γεγονότων της σπουδαιότητας της μάχης
			M.5.2: Εκπόνηση σχεδίου δράσης για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική επανάσταση του 1821
			M.5.3: Εκπόνηση σχεδίου δράσης για την ανάδειξη του Γοργοποτάμου ως κορυφαίας πράξης αντίστασης κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο
ΑΠ 6: Προγραμματισμός ετήσιων δράσεων Τουριστικής Προβολής	Γ.Σ.7: Βελτίωση της εξωστρέφειας του Δήμου Λαμιέων ως τουριστικού προορισμού	E.Σ.7.1: Ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίου δράσεων τουριστικής προβολής	M.6.1: Δημιουργία Σχεδίου Ετήσιας Έκθεσης – Προγραμματισμού δράσεων τουριστικής προβολής του Δήμου στο πλαίσιο και της Εγκυκλίου που αφορά στη διαδικασία παροχής σύμφωνης γνώμης του Ε.Ο.Τ
			M.6.2: Ανάπτυξη χαρτοφυλακίου δράσεων τουριστικής προβολής του Δήμου εντός επικράτειας (Συνέδρια και εκθέσεις, παραγωγή έντυπου και ψηφιακού υλικού τουριστικής προβολής
			M.6.3: Αξιολόγηση – Έρευνα και ανάπτυξη προγράμματος δράσεων τουριστικής εκστρατείας στο εξωτερικό

6.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΧΑΡΤΑΣ

6.4.1 Κατανομή Δράσεων ανά Άξονα και Μέτρο

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρουσιάζονται οι δράσεις που συμβάλλουν στους σκοπούς της Τουριστικής Χάρτας ανά Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρο με τους αντίστοιχους προϋπολογισμούς και τους στόχους τους οποίους εκτιμάται, ότι θα ικανοποιηθούν.

Πίνακας 15: Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 1

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικό Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
ΑΠ1	Συντονισμός ενεργειών – Ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων	
ΓΣ1	Οργάνωση Συντονισμός, Οργάνωση και Διαχείριση των τουριστικού προϊόντος	
ΕΣ1.1.	Συντονισμός των ενεργειών	
M1.1	Δημιουργία συντονιστικών Οργάνων και Μηχανισμών	
1.1.1	Αναβάθμιση του ρόλου της Δημοτικής Επιτροπής Πολιτιστικής και Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής του Δήμου Λαμιέων	-
1.1.2	Συνέχιση της λειτουργίας των θεματικών και χωρικών Ομάδων Τουρισμού	-
1.1.3	Καθιέρωση τριμηνιαίων συναντήσεων των Ομάδων Εργασίας – Αξιολόγηση πεπραγμένων	-
ΕΣ1.2	Ανάπτυξη μηχανισμών διαχείρισης του τουριστικού προϊόντος	
M1.2	Ανάπτυξη των ενδεδειγμένων εργαλείων και πρακτικών για την διαχείριση του προϊόντος του «Τουριστικού Προορισμού»	
1.2.1	Δημιουργία Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)	150.000
1.2.2	Διαχείριση Τουριστικών και Πολιτιστικών Ροών στο Αστικό Κέντρο	100.000
1.2.3	Προορισμός: Λαμία (Destination: Lamia) - DMS	350.000
1.2.4	Συμμετοχή στελεχών του Δήμου και των Ομάδων Εργασίας σε εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης «ανάπτυξης τουριστικού προϊόντος» από τουριστικούς και πολιτιστικούς οργανισμούς	10.000
1.2.5	Δημιουργία portal τουριστικής πύλης του Δήμου Λαμιέων	15.000
M1.3	Ανάπτυξη δικτύου συνέργειας αφενός με τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Δήμου Λαμιέων και αφετέρου με φορείς της περιοχής που εμπλέκονται με τον τουρισμό	
1.3.1	Ενίσχυση - Στελέχωση του Τμήματος Τουρισμού του Δήμου	50.000
1.3.2	Ανάπτυξη μόνιμου διαύλου επικοινωνίας με τα Επιμελητήρια του Δήμου	-
1.3.3	Συμμετοχή των Ιδιωτών και φορέων που εμπλέκονται με τον Τουρισμό (τουριστικοί πράκτορες, ξενοδόχοι,	-

Κωδ.	Αξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικοί Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
	εστίαση κ.α.), στη διαβούλευση	
1.3.4	Ανάπτυξη δικτύου συνεργείας με φορείς της περιοχής που εμπλέκονται με τον ιαματικό τουρισμό στα Λουτρά Υπάτης.	-
1.3.5	Υποστήριξη των διαδημοτικών δικτυώσεων για την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων (Affiliation events)	-
ΓΣ2	Βελτίωση των Βασικών Δημόσιων Υποδομών	
ΕΣ2.1.	Βελτίωση της αστικής κινητικότητας	
M1.4	Ενίσχυση της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας	
1.4.1	Ανάδειξη του Ιστορικού Περιπάτου στο Ιστορικό κέντρο της Λαμίας. Θα περιλαμβάνει πληροφοριακές είτε μέσω των ηλεκτρονικών σημείων πληροφόρησης (info-points), είτε πινακίδες στα μνημεία και τα σημεία ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος	20.000
1.4.2	Δημιουργία δύο κόμβων πληροφόρησης στο κέντρο της πόλης	15.000
1.4.3	Αναπλάσεις πεζόδρομων στο κέντρο της πόλης	250.000
1.4.4	Ανάπλαση περιοχής Αγίου Λουκά	1.500.000
1.4.5	Σύστημα παρακολούθησης κυκλοφοριακού φορτίου του κέντρου της πόλης και βελτίωση της κινητικότητας των Δημοτικών Οχημάτων	225.000
1.4.6	Ανάπλαση Δημοτικού χώρου στάθμευσης και περιοχής Παλιάς Αγοράς	300.000
1.4.7	Βελτίωση της προσβασιμότητας τουριστικών λεωφορείων στο κέντρο της πόλης	15.000
1.4.8	Ανάπλαση χώρου στάθμευσης στο Κάστρο Λαμίας	20.000
1.4.9	Πεζοδιαδρομή από τον Σιδηροδρομικό Σταθμό Λαμίας έως την Πλατεία Λαού	550.000
1.4.10	Πεζοδιαδρομή από την Πλατεία Λαού έως το Κάστρο Λαμίας	150.000
1.4.11	Δράσεις ήπιας κυκλοφορίας στην περιοχή Δημοτικού Θεάτρου	400.000
1.4.12	Συστήματα Έξυπνης Διάβασης Πεζών	50.000
1.4.13	Σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης	50.000
1.4.14	Εγκατάσταση σταθμών ηλεκτρικών ποδηλάτων	100.000
1.4.15	Δημιουργία της λεωφορειακής διαδρομής «Άγιος Λουκάς – Κάστρο – Κέντρο Πόλης» με το ηλεκτροκίνητο mini bus στο πλαίσιο του έργου Άνοιχτο Κέντρο Εμπορίου	20.000
1.4.16	Ανάπλαση Πλατείας Πάρκου	1.410.000
1.4.17	Αναβάθμιση δημόσιου χώρου ΑΚΕ	400.000
1.4.18	Αποπεράτωση θερινού Δημοτικού Θεάτρου	167.300
ΕΣ2.2.	Αναβάθμιση υποδομών και αστικού εξοπλισμού	
M1.5	Αναβάθμιση της λειτουργικότητας και αισθητικής του κέντρου	

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικό Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
1.5.1	Δημιουργία έργων Street Art μεγάλης κλίμακας σε τυφλές όψεις κτιρίων στο κέντρο της πόλης	50.000
1.5.2	Δημιουργία Εικαστικής Εγκατάστασης (Infokiosk)	14.000
1.5.3	Δημιουργία Εικαστικής Εγκατάστασης (Infostand)	62.000
1.5.4	Δημιουργία πάρκων τσέπης (rocket parks)	50.000
1.5.5	Φυτεύσεις δέντρων και καλλωπιστικών φυτών στο κέντρο της πόλης – Δημιουργία μητρώου πρασίνου	50.000
1.5.6	Εικαστικός φωτισμός επιλεγμένων περιοχών	50.000

Πίνακας 16: Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 2

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικό Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
ΑΠ2	Προστασία και αξιοποίηση του Πολιτιστικού και Τουριστικού Αποθέματος	
ΓΣ3	Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη του Φυσικού και Πολιτιστικού Αποθέματος	
ΕΣ3.1	Προστασία και αξιοποίηση του φυσικού πλούτου	
M2.1	Προστασία και αξιοποίηση του τοπικού πλούτου, ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών	
2.1.1	Ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών στην ευρύτερη περιοχή της Υπάτης με οδηγό «το μονοπάτι των μαγισσών».	20.000
2.1.2	Ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών στην ευρύτερη περιοχή της Υπάτης – Γοργοποτάμου – Παύλιανης με οδηγό «την παρουσία και την πυρά του Ηρακλή»	20.000
2.1.3	Ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών στην ευρύτερη περιοχή της Υπάτης με οδηγό «το μνημεία και τις αρχαιότητες από τα Προϊστορικά χρόνια στη Σύγχρονη εποχή»	20.000
2.1.4	Ανάπλαση της πεζοπορικής διαδρομής παροχθίως του χειμάρρου Ξηριά από τον Ι. Ναό της Αγίας Παρασκευής ως το κτίριο του παλαιού υδραγωγείου. Θα περιλαμβάνει και την αποκατάσταση των σωζόμενων αρχιτεκτονικών μαρτυριών του υδραγωγείου (κτιστοί αγωγοί, γέφυρες, λίθινο κτίσμα).	20.000
2.1.5	Αξιοποίηση του άλσους «Ισιαδάκι» - Δημιουργία συναυλιακού χώρου	100.000
2.1.6	Δημιουργία ψηφιακών ξεναγήσεων επαυξημένης πραγματικότητας για μνημεία φύσης και πολιτισμού διαδρομών	70.000
M2.2	Εκπόνηση ειδικού χωροταξικού σχεδίου για την ανάδειξη του ορεινού όγκου της Οίτης	
2.2.1	Εκπόνηση χωροταξικού σχεδίου για την ανάδειξη του ορεινού όγκου της Οίτης	40.000
2.2.2	Αναβάθμιση και ανάδειξη των μονοπατιών της Οίτης	100.000
ΕΣ3.2	Αξιοποίηση του Ιστορικού Τριγώνου «Θερμοπύλες – Αλαμάνια – Γοργοπόταμος»	

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικό Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
M2.3	Αξιοποίηση της ΟΧΕ Πολιτιστικών Διαδρομών με πυρήνα τις Θερμοπύλες	
2.3.1	Βελτιωτικές παρεμβάσεις ήπιας ανάπλασης – ανάδειξη αρχαιολογικού χώρου Θερμοπυλών	290.000
2.3.2	Σήμανση Εισόδου στον Ιστορικό χώρο των Θερμοπυλών από την Εθνικό Οδό (ΠΑΘΕ)	50.000
2.3.3	Αναβάθμιση του ΚΙΕΘ	500.000
M2.4	Ανάδειξη πολιτιστικών και θρησκευτικών διαδρομών με βάση το τρίγωνο Θερμοπύλες – Αλαμάνια - Γοργοπόταμος	
2.4.1	Δημιουργία πολιτιστικής και θρησκευτικής διαδρομής γύρω από το ιστορικό τρίγωνο Θερμοπύλες – Αλαμάνια - Γοργοπόταμος (Μονή Δαμάστας, Σωτήρα, Πυρά Ηρακλέους κ.α.)	25.000
2.4.2	Ανάδειξη γέφυρας Γοργοποτάμου	250.000
2.4.3	Αναβάθμιση επισκεψιμότητας περιοχής Αλαμάνιας	150.000
ΕΣ3.3	Προστασία και αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων της περιοχής	
M2.5	Ενίσχυση και ανάδειξη του πλούσιου μουσειακού αποθέματος του Δήμου	
2.5.1	Συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Φθιώτιδας Ευρυτανίας για την αναβάθμιση του Αρχαιολογικού Μουσείου στο Κάστρο της Λαμίας και του ίδιου του Κάστρου	-
2.5.2	Στερέωση νοτίου και νοτιοδυτικού τμήματος τειχών Κάστρου Λαμίας	900.000
2.5.3	Δημιουργία ψηφιακού υλικού προβολής των εκθεμάτων του Αρχαιολογικού Μουσείου του Κάστρου Λαμίας	30.000
2.5.4	Αξιοποίηση του Αμφιθεάτρου του Κάστρου για επίσημες θεματικές εκδηλώσεις	8.000
2.5.5	Ενίσχυση και ανάδειξη του πλούσιου μουσειακού αποθέματος της Υπάτης με οργάνωση συνεδρίων, ημερίδων και συναφών δράσεων εκπαιδευτικού χαρακτήρα	25.000
2.5.6	Ανάδειξη Λαογραφικού μουσείου με επισκέψεις-ξεναγήσεις σε συνδυασμό με δημιουργική απασχόληση παιδιών	20.000
2.5.7	Ολοκλήρωση της αποκατάστασης του κτιριακού συγκροτήματος του Φραντζόμυλου. Επανάχρηση του σεβασμό στο μνημείο, με λειτουργίες υπερτοπικής σημασίας απευθυνόμενες σε επισκέπτες και σχετιζόμενες με τα παρακείμενα οικοσυστήματα του Σπερχείου και της Οίτης	120.000
2.5.8	Αναβάθμιση και ανάδειξη του Αστεροσχολείου Υπάτης	30.000

Πίνακας 17: Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 3

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικό Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
ΑΠ2	Ανάπτυξη Αστικού Τουρισμού – Ανάδειξη της Λαμίας σε city break προορισμό Ικανότητας της	

Κωδ.	Αξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικό Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
	Επιχείρησης	
ΓΣ4	Οργάνωση του προϊόντος με βάση της δυνατότητας της πόλης	
ΕΣ4.1	Ανάδειξη ταυτότητας της πόλης ως city break προορισμού	
M3.1	Ανάδειξη ταυτότητας στο κέντρο και την αγορά της πόλης – δημιουργία Ανοικτού Κέντρου Εμπορίου	
3.1.1	Εκπόνηση Marketing Plan για τη δημιουργία και προώθηση του Brand name του Δήμου	40.000
3.1.2	Δημιουργία ενιαίας ταυτότητας «αισθητικής» των επιχειρήσεων στο πλαίσιο του έργου του Ανοικτού Κέντρου Εμπορίου	200.000
3.1.3	Ανάδειξη Κενοταφίου Αθανασίου Διάκου	15.000
3.1.4	Δημιουργία φωτιστικών δρώμενων σε επιλεγμένες περιοχές	80.000
M3.2	Σχεδιασμός με τη συμμετοχή πολιτών και επιχειρήσεων και ανάδειξη της Λαμίας ως ένα δημοφιλή προορισμό για city break, βασισμένη στην πολιτιστική της κληρονομιά και στη φιλοξενία μεγάλων γεγονότων (mega events).	
3.2.1	Δημιουργία προτεινόμενων «πακέτων» διαδρομών για την γνωριμία με την πόλη (π.χ. Κέντρο πόλης – μουσεία, Θερμοπύλες – Λόφος Κολωνού, Φαγητό στα χωριά της Λαμίας – Νυχτερινή Λαμία κ.α.)	25.000
3.2.2	Μεταφορά προγραμματισμένων επισκέψεων με το δημοτικό τρενάκι από και προς το Κάστρο της πόλης	25.000
3.2.3	Δημιουργία Φεστιβάλ μεσογειακού κινηματογράφου συνδυασμό με την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου – Αλληλεπίδραση πολιτισμών	30.000
3.2.4	Δημιουργία και καθιέρωση μίας «Μεγάλης Βραδιάς» στο πλαίσιο της επαναλειτουργίας της Πανελληνίας Έκθεσης Λαμίας	50.000
3.2.5	Χάραξη πολιτιστικής διαδρομής για τουριστικούς σκοπούς κατά τα «Θερμοπύλεια»	20.000
3.2.6	Στήριξη του Φεστιβάλ Οίτης στα Λελέικα Υπάτης	30.000
ΕΣ4.2	Συνέργεια των επιχειρήσεων - Βελτίωση της τοπικής επιχειρηματικότητας	
M3.3	Εισαγωγή νέων πολιτιστικών, γαστρονομικών και άλλων θεματικών εκδηλώσεων για την ανάπτυξη της τουριστικής επιχειρηματικότητας	
3.3.1	Υποστήριξη συνεργατικών σχημάτων με την συμμετοχή τουριστικών κλάδων	300.000
3.3.2	Στήριξη τουριστικών επιχειρήσεων και απασχολούμενων στο τουρισμό στο πλαίσιο των επιπτώσεων της πανδημίας λόγω covid19	200.000
3.3.3	Διοργάνωση 2 καλλιτεχνικών Φεστιβάλ στο πλαίσιο της λειτουργίας του «TRIAGONON LAMIA OPEN MALL» σε συνεργασία με το επιμελητήριο Φθιώτιδας	30.000
3.3.4	Δημιουργία & καθιέρωση Φεστιβάλ Γαστρονομίας & Οίνου με αποκλειστικά τοπικά προϊόντα και τοπικό χαρακτήρα	25.000
3.3.5	Ενίσχυση της κοινωνικής εταιρικότητας και προώθηση	250.000

Κωδ.	Αξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικό Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
	της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον αγροδιατροφικό τομέα και τουριστικό τομέα	
M3.4	Πρώθηση της πόλης ως προορισμό φιλοξενίας θεματικών εκδηλώσεων και παράλληλη πρώθηση και ισόρροπη ανάδειξη των όλων των δημοτικών ενοτήτων	
3.4.1	Διοργάνωση και καθιέρωση φεστιβάλ παραδοσιακών χορών με συμμετοχή ομάδων από Ελλάδα και εξωτερικό	30.000
3.4.2	Διοργάνωση διαγωνισμών καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος (κατασκευή κοσμημάτων αλλά και ενδυμάτων εμπνευσμένων από τις παραδοσιακές φορεσιές) με συμμετοχές καλλιτεχνών από Ελλάδα και εξωτερικό	10.000
3.4.3	Δημιουργία σποτ με χορό και μουσική που θα προβάλλει τις σημαντικές περιοχές της πόλης «Χορεύοντας στην πόλη»	2.500
3.4.4	Συνεργασία με τμήματα λαογραφίας ελληνικών πανεπιστημίων για την καταγραφή τοπικών εθίμων, μουσικής, τραγουδιών, φορεσιών, έκδοση αποτελεσμάτων και παρουσίαση σε αντίστοιχα κέντρα του εξωτερικού για την ανάδειξη και διάσωση της πολιτισμικής μας κληρονομιά	15.000
3.4.5	Δημιουργία Χριστουγεννιάτικων Χωριών στο κέντρο της πόλης και σε κομβικά σημεία των Δημοτικών Ενοτήτων τις μέρες των εορτών	50.000
3.4.6	Δημιουργία μητρώου πολιτιστικών συλλόγων του Δήμου και ετήσιου προγράμματος πολιτιστικών εκδηλώσεων	20.000
ΕΣ4.3	Πρώθηση της «βιομηχανίας της εμπειρίας» μέσω ΤΠΕ	
M3.5	Εκσυγχρονισμός των αστικών υποδομών και καινοτόμων τεχνολογιών που συνδέονται με το τουριστικό προϊόν.	
3.5.1	Πολυμεσική ανάδειξη, αξιοποίηση και διάδοση του Πολιτιστικού Αποθέματος και του Τουριστικού Προϊόντος	250.000
3.5.2	Σύστημα έξυπνης ενημέρωσης – περιήγησης επισκεπτών της περιοχής παρέμβασης	195.000
3.5.3	Σύστημα έξυπνης καταμέτρησης επισκεπτών της περιοχής παρέμβασης	54.000
3.5.4	Διαμόρφωση πολυγλωσσικών ψηφιακών αφηγήσεων	30.000
3.5.5	Ανάπτυξη ασύρματου δικτύου	150.000
3.5.6	Ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου και έξυπνων εφαρμογών διαχείρισης του προϊόντος	30.000
3.5.7	Δίκτυο τουριστικής ενημέρωσης μέσω bluetooth beacons	50.000
M3.6	Δημιουργία Κάρτας Επισκέπτη για την παροχή υπηρεσιών στην πόλη σε συνεργασία με δίκτυο συνεργαζόμενων επιχειρήσεων επιβράβευσης επισκεπτών.	
3.6.1	Κάρτα με μοναδικό ID κάθε επισκέπτη διαθέσιμη και σε ψηφιακή μορφή (δράσεις, μπόνους, δωρεάν επισκέψεις)	15.000

Πίνακας 18: Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 4

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικό Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
ΑΠ4	Πρώθηση και ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού	
ΓΣ5	Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με εναλλακτικές μορφές τουρισμού	
ΕΣ5.1	Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, θρησκευτικού, αθλητικού, περπατητικού κ.α.)	
M4.1	Συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Φθιώτιδας για την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού	
4.1.1	Δημιουργία σύγχρονης ιστοσελίδας	1.500
4.1.2	Ανάπτυξη τρισδιάστατων απεικονίσεων με δυνατότητα ψηφιακής περιηγήσεις 360, σε μοναστηριακούς χώρους. με δυνατότητα επιλογής αντικειμένων, ώστε να εμφανίζονται οι αντίστοιχες πληροφορίες	20.000
4.1.3	Ανάπτυξη Διαδραστικών χαρτών με ιστορικά στοιχεία και φωτογραφικό υλικό.	12.000
4.1.4	Δημιουργία Ψηφιακού λευκώματος (PDF) με σχέδια ζωγραφικής από επαγγελματίες & κείμενα από φιλολόγους αλλά και παιδιά	10.000
4.1.5	Συλλογή και δημιουργία Συνταγολογίου τοπικής παραδοσιακής μοναστηριακής διατροφής.	4.000
4.1.6	Δημιουργία προγράμματος εορταστικών εκδηλώσεων και διαδρομών θρησκευτικού ενδιαφέροντος	2.500
M4.2	Ανάπτυξη πλατφόρμας ενημέρωσης και προώθησης τοπικών επιχειρήσεων στους τομείς του οικοτουρισμού, αγροτουρισμού και οινοτουρισμού	
4.2.1	Καταγραφή προϊόντων Αγροδιατροφής, συμπεριλαμβανομένου και του οίνου που παράγονται εντός των ορίων του Δήμου Λαμιέων, σε ηλεκτρονικό αρχείο	3.000
4.2.2	Δημιουργία Ενιαίας Πλατφόρμας προϊόντων και υπηρεσιών, όπου θα καταχωρίζονται μόνον τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που έχουν πιστοποιηθεί και λειτουργούν με τον ενδεδειγμένο τρόπο, για την παροχή αξιόλογων εμπειριών στους τουρίστες	7.000
4.2.3	Αποτύπωση της παρούσας κατάστασης και καταγραφή των αγροτουριστικών και οικικών μονάδων που πιθανόν δραστηριοποιούνται στον Δήμο Λαμιέων.	2.000
4.2.4	Στήριξη παραγωγικών μονάδων του πρωτογενούς τομέα που δύνανται να λειτουργήσουν ως αγροτουριστικές	100.000
M4.3	Καθιέρωση και ενίσχυση αθλητικών γεγονότων και εκδηλώσεων που προσελκύουν αθλητές και επισκέπτες στο Δήμο	
4.3.1	Διοργάνωση Ετήσιων Παμφθιωτικών Τουρνουά 2-3 αθλημάτων για παιδιά από 5-10 ετών	25.000
4.3.2	Διοργάνωση Ετήσιων Παμφθιωτικών Τουρνουά 2-3 αθλημάτων για παιδιά από 11-17 ετών	25.000
4.3.3	Στήριξη του ετήσιου νυχτερινού αγώνα Lamia Night Run	20.000
4.3.4	Στήριξη αγώνων τρεξίματος στις δημοτικές ενότητες (Ημιμαραθώνιος Ηρακλής, Ανοπαία Ατραπός κ.α.)	20.000

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικό Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
4.3.5	Φιλοξενία ετήσιων αγώνων Καράτε στην πόλη	25.000
4.3.6	Φιλοξενία αγώνων στίβου και μαθητικών αγώνων στην πόλη	25.000
ΕΣ5.2	Στήριξη των επενδύσεων για την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών και την ανάπτυξη του Ιαματικού Τουρισμού	
M4.4	Συνέργειες με το Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. για την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών και την ανάπτυξη του Ιαματικού και του Τουρισμού Ευεξίας	
4.4.1	Ανάπτυξη συνεργειών με το ΤΑΙΠΕΔ για την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών	-
4.4.2	Βελτίωση των υφιστάμενων χώρων των Ιαματικών Πηγών	30.000
4.4.3	Δημιουργία Συνεδρίου για τον Ιαματικό Τουρισμό και Τουρισμό Ευεξίας στο Δήμο Λαμιέων	25.000
M4.5	Επιτάχυνση των κατάλληλων επενδύσεων στις ιαματικές πηγές Θερμοπυλών και Υπάτης και ανάδειξη της ιαματικής διαδρομής «Θερμοπύλες – Πηγές Καλλιδρόμου – Λουτρά Υπάτης»	
4.5.1	Δημιουργία ειδικού χαρτοφυλακίου από ομάδα επιστημόνων για την προσέλκυση επενδύσεων στις ιαματικές πηγές Θερμοπυλών και Υπάτης	40.000

Πίνακας 19: Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 5

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικό Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
ΑΠ5	Χρονιές ορόσημα της τριετίας 2020-2023	
ΓΣ6	Ανάδειξη της σημαντικότητας των ιστορικών γεγονότων που συνδέονται με τον τόπο	
ΕΣ6.1	Ανάδειξη της σημασίας του ιστορικού τριγώνου «Θερμοπύλες – Αλαμένα – Γοργοπόταμος	
M5.1	Εκπόνηση σχεδίου δράσης για την ανάδειξη των Θερμοπυλών ως επίκεντρο των γεγονότων της σπουδαιότητας της μάχης	
5.1.1	Θερμοπύλεια – γιορτή Ιστορίας και Πολιτισμού	300.000
5.1.2	Ανάδειξη του μονοπατιού του Εφιάλτη	50.000
5.1.3	Επετειακός φωτισμός μνημείου Λεωνίδα	25.000
M5.2	Εκπόνηση σχεδίου δράσης για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική επανάσταση του 1821	
5.2.1	Σχεδιασμός μεγάλης σύνθετης εκδήλωσης για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική επανάσταση του 1821 με συνεργασία ΛτΕ ,ΔΗΠΕΘΕ Ρούμελης, Ιστορικού Αρχείου	50.000
5.2.2	Επετειακός φωτισμός μνημείων επανάστασης 1821	25.000
M5.3	Εκπόνηση σχεδίου δράσης για την ανάδειξη του Γοργοποτάμου ως κορυφαίας πράξης αντίστασης κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο	

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικοί Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
5.3.1	Αναβάθμιση της εκδήλωσης για την επέτειο της ανατίναξης της Γέφυρας του Γοργοποτάμου	20.000
5.3.2	Ανάδειξη διαδρομής στα χνάρια της Ενωμένης Ελληνικής Αντίστασης και των Ανδρών της Επιχείρησης Harling, στη Γέφυρα του Γοργοποτάμου	15.000
5.3.3	Επετειακός φωτισμός γέφυρας Γοργοποτάμου	25.000

Πίνακας 20: Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 6

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικοί Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
ΑΠ6	Προγραμματισμός ετήσιων δράσεων Τουριστικής Προβολής	
ΓΣ7	Βελτίωση της εξωστρέφειας του Δήμου Λαμιέων ως τουριστικού προορισμού	
ΕΣ7.1	Ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίου δράσεων τουριστικής προβολής	
M6.1	Δημιουργία Σχεδίου Ετήσιας Έκθεσης – Προγραμματισμού δράσεων τουριστικής προβολής του Δήμου στο πλαίσιο και της Εγκυκλίου που αφορά στη διαδικασία παροχής σύμφωνης γνώμης του Ε.Ο.Τ	
6.1.1	Δημιουργία έντυπου και ψηφιακού υλικού προβολής του τουριστικού προϊόντος του Δήμου Λαμιέων	10.000
6.1.2	Δημιουργία καρτών –καρτποστάλ (προωθητικού υλικού)	10.000
6.1.3	Συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις και λοιπές δράσεις διείσδυσης σε νέες τουριστικές αγορές	20.000
6.1.4	Διοργάνωση από μέρους του Δήμου τοπικών εκθέσεων, ημερίδων και συνεδρίων	10.000
M6.2	Ανάπτυξη χαρτοφυλακίου δράσεων τουριστικής προβολής του Δήμου εντός επικράτειας (Συνέδρια και εκθέσεις, παραγωγή έντυπου και ψηφιακού υλικού τουριστικής προβολής	
6.2.1	Συμμετοχή πολιτιστικών φορέων με υψηλές δυνατότητες προβολής του τόπου μας σε εκθέσεις τουριστικές σε όλο τον κόσμο	30.000
6.2.2	Social Media FB & Instagram παρουσία του Δήμου και On-line campaign με FB/Instagram/Google ads	60.000
6.2.3	Συμμετοχή σε εκθέσεις B2B, και επικοινωνία μετά το πέρας τους, με εκπροσώπηση από τα στελέχη του DMO	30.000
M6.3	Αξιολόγηση – Έρευνα και ανάπτυξη προγράμματος δράσεων τουριστικής εκστρατείας στο εξωτερικό	
6.3.1	Σύνδεση με μεγάλες τουριστικές ιστοσελίδες (Booking.com, tripadvisor.com κα)	60.000
6.3.2	Ανταλλαγή πολιτιστικών, εμπορικών και τουριστικών επισκέψεων με τις αδελφοποιημένες πόλεις του Δήμου Λαμιέων (Πάφος, ΚΥΠΡΟΣ - Chioggia, ΙΤΑΛΙΑ – Rzeszow, ΠΟΛΩΝΙΑ)	30.000

Κωδ.	Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα, Γενικοί Στόχοι, Ειδικοί Στόχοι	Ενδεικτικός Προϋπ/σμός
6.3.3	Διαφημιστική προβολή της ΠΔ σε εγχώρια και διεθνή ΜΜΕ	50.000

6.4.2 Ιεράρχηση των Δράσεων

Σε προηγούμενη ενότητα παρουσιάστηκε το σύνολο των δράσεων του Σχεδίου, οι οποίες απαρτίζουν την Τουριστική Χάρτα του Δήμου Λαμιέων. Ο βαθμός ωριμότητας και εφικτότητας της κάθε δράσης είναι διαφορετικός για λόγους οι οποίοι σχετίζονται με την σκοπιμότητα, το βαθμό ετοιμότητας - ωριμότητας του Φορέα, τη χρηματοδοτική δυνατότητα, την εξασφάλιση πόρων, κ.λ.π.

Για τους παραπάνω λόγους, κρίνεται αναγκαία η ιεράρχηση των Δράσεων, μέσω της απόδοσης βαθμού προτεραιότητας, ώστε να καταστεί δυνατή η τεκμηριωμένη επιλογή των σημαντικότερων – βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων – Δράσεων στις οποίες θα δοθεί προτεραιότητα.

Για την ιεράρχηση των Δράσεων, χρησιμοποιείται η μέθοδος της πολυκριτηριακής ανάλυσης σε μια «απλουστευμένη» μορφή. Η πολυκριτηριακή ανάλυση είναι μια τεχνική που χρησιμοποιείται παραδοσιακά για τη λήψη αποφάσεων αναφορικά με τις εναλλακτικές επιλογές κατάρτισης της στρατηγικής ενός επιχειρησιακού προγράμματος.

Τα κριτήρια αξιολόγησης των Δράσεων με τους αντίστοιχους συντελεστές βαρύτητας (Σ.Β.) αφορούν στα εξής κάτωθι:

- **Σκοπιμότητα**, με συντελεστή βαρύτητας: 0,4.
- **Ωριμότητα** υλοποίησης, με συντελεστή βαρύτητας: 0,3.
- **Χρηματοδοτική δυνατότητα**, με συντελεστή βαρύτητας: 0,3.

Η κλίμακα βαθμολογίας των Δράσεων κυμαίνεται από μηδενική έως πολύ υψηλή και έχει ως εξής: α) μηδενική: 1 βαθμός, β) περιορισμένη: 2 βαθμοί, γ) μέτρια: 3 βαθμοί, δ) υψηλή: 4 βαθμοί, ε) πολύ υψηλή: 5 βαθμοί.

Ανάλογα με τη συνολική βαθμολογία που συγκεντρώνει η κάθε Δράση, κατατάσσεται σε μια από τις εξής τρεις κατηγορίες.

Δράσεις Α΄ Προτεραιότητας: 4,1 – 5 βαθμοί

Δράσεις Β΄ Προτεραιότητας: 2,1 - 4 βαθμοί

Δράσεις Γ΄ Προτεραιότητας: 1 - 2 βαθμοί

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται ιεραρχημένες οι Δράσεις της Τουριστικής Χάρτας, ανά Μέτρο και Άξονα Προτεραιότητας μετά την εφαρμογή της πολυκριτηριακής ανάλυσης.

Σημειώνεται ότι στους πίνακες αποτυπώνονται οι εκτιμήσεις του π/υ για όλες τις δράσεις που αφορούν άμεσα ή έμμεσα στην Τουριστική Χάρτα.

Πίνακας 21: Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1

Κωδ.	Ενδεικτικές Παρεμβάσεις	ΑΠ	ΓΣ	ΕΣ	Μ	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός	Κ1	Κ2	Κ3	Σύνολο	Προτ.
1.1.1	Αναβάθμιση του ρόλου της Δημοτικής Επιτροπής Πολιτιστικής και Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής του Δήμου Λαμιέων	1	1	1.1	1.1	-	5	5	5	5	A
1.1.2	Συνέχιση της λειτουργίας των θεματικών και χωρικών Ομάδων Τουρισμού	1	1	1.1	1.1	-	5	5	5	5	A
1.1.3	Καθιέρωση τριμηνιαίων συναντήσεων των Ομάδων Εργασίας – Αξιολόγηση πεπραγμένων	1	1	1.1	1.1	-	4	5	5	4,6	A
1.2.1	Δημιουργία Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMO)	1	1	1.2	1.2	150.000	5	4	4	4,4	A
1.2.2	Διαχείριση Τουριστικών και Πολιτιστικών Ροών στο Αστικό Κέντρο	1	1	1.2	1.2	100.000	5	4	5	4,7	A
1.2.3	Προορισμός: Λαμία (Destination: Lamia) - DMS	1	1	1.2	1.2	350.000	5	4	5	4,7	A
1.2.4	Συμμετοχή στελεχών του Δήμου και των Ομάδων Εργασίας σε εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης «ανάπτυξης τουριστικού προϊόντος» από τουριστικούς και πολιτιστικούς οργανισμούς	1	1	1.2	1.2	10.000	5	3	2	3,5	B
1.2.5	Δημιουργία portal τουριστικής πύλης του Δήμου Λαμιέων	1	1	1.2	1.2	15.000	5	4	4	4,4	A
1.3.1	Ενίσχυση - Στελέχωση του Τμήματος Τουρισμού του Δήμου	1	1	1.2	1.3	50.000	4	2	2	2,8	B
1.3.2	Ανάπτυξη μόνιμου δίαλου επικοινωνίας με τα Επιμελητήρια του Δήμου	1	1	1.2	1.3	-	5	4	5	4,7	A
1.3.3	Συμμετοχή των Ιδιωτών και φορέων που εμπλέκονται με τον Τουρισμό (τουριστικοί πράκτορες, ξενοδόχοι, εστίαση κ.α.), στη διαβούλευση	1	1	1.2	1.3	-	5	4	5	4,7	A
1.3.4	Ανάπτυξη δικτύου συνέργειας με φορείς της περιοχής που εμπλέκονται με τον ιαματικό τουρισμό στα Λουτρά Υπάτης.	1	1	1.2	1.3	-	5	4	5	4,7	A
1.3.5	Υποστήριξη των διαδημοτικών δικτυώσεων για την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων (Affiliation events)	1	1	1.2	1.3	-	5	4	5	4,7	A
1.4.1	Ανάδειξη του Ιστορικού Περιπάτου στο Ιστορικό κέντρο της Λαμίας. Θα περιλαμβάνει πληροφοριακές είτε μέσω των ηλεκτρονικών σημείων πληροφόρησης (infopoints), είτε πινακίδες στα μνημεία και τα σημεία ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος	1	2	2.1	1.4	20.000	4	2	3	3,1	B
1.4.2	Δημιουργία 2 κόμβων πληροφόρησης στο κέντρο της πόλης	1	2	2.1	1.4	15.000	4	5	5	4,6	A
1.4.3	Αναπλάσεις πεζόδρομων στο κέντρο της πόλης	1	2	2.1	1.4	250.000	5	5	5	5	A
1.4.4	Ανάπλαση περιοχής Αγίου Λουκά	1	2	2.1	1.4	1.500.000	5	2	3	3,5	B
1.4.5	Σύστημα παρακολούθησης κυκλοφοριακού φορτίου του κέντρου της πόλης και βελτίωση της κινητικότητας των Δημοτικών Οχημάτων	1	2	2.1	1.4	225.000	4	3	4	3,7	B
1.4.6	Ανάπλαση Δημοτικού χώρου στάθμευσης και περιοχής Παλιάς Αγοράς	1	2	2.1	1.4	300.000	4	3	4	3,7	B
1.4.7	Βελτίωση της προσβασιμότητας τουριστικών λεωφορείων στο κέντρο της πόλης	1	2	2.1	1.4	15.000	5	3	4	4,1	B

1.4.8	Ανάπλαση χώρου στάθμευσης στο Κάστρο Λαμίας	1	2	2.1	1.4	20.000	5	2	4	3,8	B
1.4.9	Πεζοδιαδρομή από τον Σιδηροδρομικό Σταθμό Λαμίας έως την Πλατεία Λαού	1	2	2.1	1.4	550.000	3	4	5	3,9	B
1.4.10	Πεζοδιαδρομή από την Πλατεία Λαού έως το Κάστρο Λαμίας	1	2	2.1	1.4	150.000	5	4	5	4,7	A
1.4.11	Δράσεις ήπιας κυκλοφορίας στην περιοχή Δημοτικού Θεάτρου	1	2	2.1	1.4	400.000	4	4	5	4,3	A
1.4.12	Συστήματα Έξυπνης Διάβασης Πεζών	1	2	2.1	1.4	50.000	5	5	5	5	A
1.4.13	Σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης	1	2	2.1	1.4	50.000	3	5	5	4,2	A
1.4.14	Εγκατάσταση σταθμών ηλεκτρικών ποδηλάτων	1	2	2.1	1.4	100.000	3	4	5	3,9	B
1.4.15	Δημιουργία της λεωφορειακής διαδρομής «Άγιος Λουκάς – Κάστρο – Κέντρο Πόλης» με το ηλεκτροκίνητο mini bus στο πλαίσιο του έργου Ανοικτού Κέντρου Εμπορίου	1	2	2.1	1.4	20.000	3	3	4	3,3	B
1.4.16	Ανάπλαση Πλατείας Πάρκου	1	2	2.1	1.4	1.410.000	5	5	5	5	A
1.4.17	Αναβάθμιση δημόσιου χώρου ΑΚΕ	1	2	2.1	1.4	400.000	5	3	5	4,4	A
1.4.18	Αποπεράτωση θερινού Δημοτικού Θεάτρου	1	2	2.1	1.4	167.300	4	4	5	4,3	A
1.5.1	Δημιουργία έργων Street Art μεγάλης κλίμακας σε τυφλές όψεις κτιρίων στο κέντρο της πόλης	1	2	2.2	1.5	50.000	2	2	2	2	Γ
1.5.2	Δημιουργία Εικαστικής Εγκατάστασης (Infokiosk)	1	2	2.2	1.5	14.000	3	5	5	4,2	A
1.5.3	Δημιουργία Εικαστικής Εγκατάστασης (Infostand)	1	2	2.2	1.5	62.000	2	5	5	3,8	B
1.5.4	Δημιουργία πάρκων τσέπης (rocket parks)	1	2	2.2	1.5	20.000	4	5	5	4,6	A
1.5.5	Φυτεύσεις δέντρων και καλλωπιστικών φυτών στο κέντρο της πόλης – Δημιουργία μητρώου πρασίνου	1	2	2.2	1.5	50.000	4	4	3	3,7	B
1.5.6	Εικαστικός φωτισμός επιλεγμένων περιοχών	1	2	2.2	1.5	50.000	3	3	3	3	B
						6.563.300					

Πίνακας 22: Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2

Κωδ.	Ενδεικτικές Παρεμβάσεις	ΑΠ	ΓΣ	ΕΣ	Μ	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός	K1	K2	K3	Σύνολο	Προτ.
2.1.1	Ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών στην ευρύτερη περιοχή της Υπάτης με οδηγό «το μονοπάτι των μαγισσών».	2	3	3.1	2.1	20.000	3	2	1	2,1	B
2.1.2	Ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών στην ευρύτερη περιοχή της Υπάτης – Γοργοποτάμου – Παύλιανης με οδηγό «την παρουσία και την πυρά του Ηρακλή	2	3	3.1	2.1	20.000	4	2	1	2,5	B
2.1.3	Ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών στην ευρύτερη περιοχή της Υπάτης με οδηγό «το μνημεία και τις αρχαιότητες από τα Προϊστορικά χρόνια στη Σύγχρονη εποχή»	2	3	3.1	2.1	20.000	3	1	2	2,1	B
2.1.4	Ανάπλαση της πεζοπορικής διαδρομής παροχθίως του χείμαρρου Ξηριά από τον Ι.	2	3	3.1	2.1	20.000	4	2	1	2,5	B

	Ναός της Αγίας Παρασκευής ως το κτίριο του παλαιού υδραγωγείου. Θα περιλαμβάνει και την αποκατάσταση των σωζόμενων αρχιτεκτονικών μαρτυριών του υδραγωγείου (κτιστοί αγωγοί, γέφυρες, λίθινο κτίσμα).											
2.1.5	Αξιοποίηση του άλσους «Ισιαδάκι» - Δημιουργία συναυλιακού χώρου	2	3	3.1	2.1	100.000	4	2	2	2,8	B	
2.1.6	Δημιουργία ψηφιακών ξεναγήσεων επαυξημένης πραγματικότητας για μνημεία φύσης και πολιτισμού διαδρομών	2	3	3.1	2.1	70.000	4	3	3	3,4	B	
2.2.1	Εκπόνηση χωροταξικού σχεδίου για την ανάδειξη του ορεινού όγκου της Οίτης	2	3	3.1	2.2	40.000	4	3	2	3,1	B	
2.2.2	Αναβάθμιση και ανάδειξη των μονοπατιών της Οίτης	2	3	3.1	2.2	100.000	4	3	3	3,4	B	
2.3.1	Βελτιωτικές παρεμβάσεις ήπιας ανάπλασης – ανάδειξη αρχαιολογικού χώρου Θερμοπυλών	2	3	3.2	2.3	290.000	5	4	5	4,7	A	
2.3.2	Σήμανση Εισόδου στον Ιστορικό χώρο των Θερμοπυλών από την Εθνικό Οδό (ΠΑΘΕ)	2	3	3.2	2.3	50.000	5	2	4	3,8	B	
2.3.3	Αναβάθμιση του ΚΙΕΘ	2	3	3.2	2.3	500.000	4	4	4	4	B	
2.4.1	Δημιουργία πολιτιστικής και θρησκευτικής διαδρομής γύρω από το ιστορικό τρίγωνο Θερμοπύλες – Αλαμάνια - Γοργοπόταμος (Μονή Δαμάστας, Σωτήρα, Πυρά Ηρακλέους κ.α.)	2	3	3.2	2.4	25.000	2	2	2	2	Γ	
2.4.2	Ανάδειξη γέφυρας Γοργοποτάμου	2	3	3.2	2.4	250.000	3	3	2	2,7	B	
2.4.3	Αναβάθμιση επισκεψιμότητας περιοχής Αλαμάνιας	2	3	3.2	2.4	150.000	3	3	2	2,7	B	
2.5.1	Συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Φθιώτιδας Ευρυτανίας για την αναβάθμιση του Αρχαιολογικού Μουσείου στο Κάστρο της Λαμίας και του ίδιου του Κάστρου	2	3	3.3	2.5	-	4	3	5	4	B	
2.5.2	Στερέωση νοτίου και νοτιοδυτικού τμήματος τειχών Κάστρου Λαμίας	2	3	3.3	2.5	900.000	5	4	5	4,7	A	
2.5.3	Δημιουργία ψηφιακού υλικού προβολής των εκθεμάτων του Αρχαιολογικού Μουσείου του Κάστρου Λαμίας	2	3	3.3	2.5	30.000	5	2	3	3,5	B	
2.5.4	Αξιοποίηση του Αμφιθεάτρου του Κάστρου για επίσημες θεματικές εκδηλώσεις	2	3	3.3	2.5	8.000	2	4	4	3,2	B	
2.5.5	Ενίσχυση και ανάδειξη του πλούσιου μουσειακού αποθέματος της Υπάτης με οργάνωση συνεδρίων, ημερίδων και συναφών δράσεων εκπαιδευτικού χαρακτήρα	2	3	3.3	2.5	25.000	3	4	2	3	B	
2.5.6	Ανάδειξη Λαογραφικού μουσείου με επισκέψεις- ξεναγήσεις σε συνδυασμό με δημιουργική απασχόληση παιδιών	2	3	3.3	2.5	20.000	4	3	4	3,7	B	
2.5.7	Ολοκλήρωση της αποκατάστασης του κτιριακού συγκροτήματος του Φραντζόμυλου. Επανάχρηση του σεβασμό στο μνημείο, με λειτουργίες υπερτοπικής σημασίας απευθυνόμενες σε επισκέπτες και σχετιζόμενες με τα παρακείμενα οικοσυστήματα του Σπερχειού και της Οίτης	2	3	3.3	2.5	120.000	3	3	3	3	B	
2.5.8	Αναβάθμιση και ανάδειξη του Αστεροσχολείου Υπάτης	2	3	3.3	2.5	30.000	4	4	3	3,7	B	
						2.788.000						

Πίνακας 23: Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 3

Κωδ.	Ενδεικτικές Παρεμβάσεις	ΑΠ	ΓΣ	ΕΣ	Μ	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός	K1	K2	K3	Σύνολο	Προτ.
3.1.1	Εκπόνηση Marketing Plan για τη δημιουργία και προώθηση του Brand name του Δήμου	3	4	4.1	3.1	40.000	5	5	5	5	A
3.1.2	Δημιουργία ενιαίας ταυτότητας «αισθητικής» των επιχειρήσεων στο πλαίσιο του έργου του Ανοικτού Κέντρου Εμπορίου	3	4	4.1	3.1	200.000	5	3	5	4,4	A
3.1.3	Ανάδειξη Κενοταφίου Αθανασίου Διάκου	3	4	4.1	3.1	15.000	5	5	5	5	A
3.1.4	Δημιουργία φωτιστικών δρώμενων σε επιλεγμένες περιοχές	3	4	4.1	3.1	80.000	3	4	5	3,9	B
3.2.1	Δημιουργία προτεινόμενων «πακέτων» διαδρομών για την γνωριμία με την πόλη (π.χ. Κέντρο πόλης – μουσεία, Θερμοπύλες – Λόφος Κολωνού, Φαγητό στα χωριά της Λαμίας – Νυχτερινή Λαμία κ.α.)	3	4	4.1	3.2	25.000	4	3	3	3,4	B
3.2.2	Μεταφορά προγραμματισμένων επισκέψεων με το δημοτικό τρενάκι από και προς το Κάστρο της πόλης	3	4	4.1	3.2	25.000	3	4	4	3,6	B
3.2.3	Δημιουργία Φεστιβάλ μεσογειακού κινηματογράφου συνδυασμό με την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου – Αλληλεπίδραση πολιτισμών	3	4	4.1	3.2	30.000	2	2	1	1,7	Γ
3.2.4	Δημιουργία και καθιέρωση μίας «Μεγάλης Βραδιάς» στο πλαίσιο της επαναλειτουργίας της Πανελληνίας Έκθεσης Λαμίας	3	4	4.1	3.2	50.000	4	3	3	3,4	B
3.2.5	Χάραξη πολιτιστικής διαδρομής για τουριστικούς σκοπούς κατά τα «Θερμοπύλεια»	3	4	4.1	3.2	20.000	4	3	5	4	B
3.2.6	Στήριξη του Φεστιβάλ Οίτης στα Λελέικα Υπάτης	3	4	4.1	3.2	30.000	3	3	2	2,7	B
3.3.1	Υποστήριξη συνεργατικών σχημάτων με την συμμετοχή τουριστικών κλάδων	3	4	4.2	3.3	300.000	4	2	3	3,1	B
3.3.2	Στήριξη τουριστικών επιχειρήσεων και απασχολούμενων στο τουρισμό στο πλαίσιο των επιπτώσεων της πανδημίας λόγω covid19	3	4	4.2	3.3	200.000	5	2	4	3,8	B
3.3.3	Διοργάνωση 2 καλλιτεχνικών Φεστιβάλ στο πλαίσιο της λειτουργίας του «TRIAGONON LAMIA OPEN MALL» σε συνεργασία με το επιμελητήριο Φθιώτιδας	3	4	4.2	3.3	30.000	3	4	5	3,9	B
3.3.4	Δημιουργία & καθιέρωση Φεστιβάλ Γαστρονομίας & Οίνου με αποκλειστικά τοπικά προϊόντα και τοπικό χαρακτήρα	3	4	4.2	3.3	25.000	4	3	4	3,7	B
3.3.5	Ενίσχυση της κοινωνικής εταιρικότητας και προώθησης κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον αγροδιατροφικό τομέα και τουριστικό τομέα	3	4	4.2	3.3	250.000	3	2	3	2,7	B
3.4.1	Διοργάνωση και καθιέρωση φεστιβάλ παραδοσιακών χορών με συμμετοχή ομάδων από Ελλάδα και εξωτερικό .	3	4	4.2	3.4	30.000	4	3	3	3,4	B
3.4.2	Διοργάνωση διαγωνισμών καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος (κατασκευή κοσμημάτων αλλά και ενδυμάτων εμπνευσμένων από τις παραδοσιακές φορεσιές) με συμμετοχές καλλιτεχνών από Ελλάδα και εξωτερικό	3	4	4.2	3.4	10.000	2	3	2	2,3	B

3.4.3	Δημιουργία σποτ με χορό και μουσική που θα προβάλλει τις σημαντικές περιοχές της πόλης «Χορεύοντας στην πόλη»	3	4	4.2	3.4	2.500	2	3	3	2,6	B
3.4.4	Συνεργασία με τμήματα λαογραφίας ελληνικών πανεπιστημίων για την καταγραφή τοπικών εθίμων, μουσικής, τραγουδιών, φορεσιών, έκδοση αποτελεσμάτων και παρουσίαση σε αντίστοιχα κέντρα του εξωτερικού για την ανάδειξη και διάσωση της πολιτισμικής μας κληρονομιά	3	4	4.2	3.4	15.000	4	3	2	3,1	B
3.4.5	Δημιουργία Χριστουγεννιάτικων Χωριών στο κέντρο της πόλης και σε κομβικά σημεία των Δημοτικών Ενοτήτων τις μέρες των εορτών	3	4	4.2	3.4	50.000	4	4	4	4	B
3.4.6	Δημιουργία μητρώου πολιτιστικών συλλόγων του Δήμου και ετήσιου προγράμματος πολιτιστικών εκδηλώσεων	3	4	4.2	3.4	20.000	4	2	2	2,8	B
3.5.1	Πολυμεσική ανάδειξη, αξιοποίηση και διάδοση του Πολιτιστικού Αποθέματος και του Τουριστικού Προϊόντος	3	4	4.2	3.5	250.000	4	4	5	4,3	A
3.5.2	Σύστημα έξυπνης ενημέρωσης – περιήγησης επισκεπτών της περιοχής παρέμβασης	3	4	4.2	3.5	195.000	4	4	5	4,3	A
3.5.3	Σύστημα έξυπνης καταμέτρησης επισκεπτών της περιοχής παρέμβασης	3	4	4.2	3.5	54.000	3	4	5	3,9	B
3.5.4	Διαμόρφωση πολυγλωσσικών ψηφιακών αφηγήσεων	3	4	4.2	3.5	30.000	2	3	3	2,6	B
3.5.5	Ανάπτυξη ασύρματου δικτύου	3	4	4.2	3.5	150.000	5	5	5	5	A
3.5.6	Ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου και έξυπνων εφαρμογών διαχείρισης του προϊόντος	3	4	4.2	3.5	30.000	4	4	4	4	A
3.5.7	Δίκτυο τουριστικής ενημέρωσης μέσω bluetooth beacons	3	4	4.2	3.5	50.000	3	3	3	3	B
3.6.1	Κάρτα με μοναδικό ID κάθε επισκέπτη διαθέσιμη και σε ψηφιακή μορφή (δράσεις, μπόνους, δωρεάν επισκέψεις)	3	4	4.2	3.6	15.000	4	2	2	2,8	B
						2.221.500					

Πίνακας 24: Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 4

Κωδ.	Ενδεικτικές Παρεμβάσεις	ΑΠ	ΓΣ	ΕΣ	Μ	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός	K1	K2	K3	Σύνολο	Προτ.
4.1.1	Δημιουργία σύγχρονης ιστοσελίδας	4	5	5.1	4.1	1.500	5	5	5	5	A
4.1.2	Ανάπτυξη τρισδιάστατων απεικονίσεων με δυνατότητα ψηφιακής περιήγησης 360, σε μοναστηριακούς χώρους, με δυνατότητα επιλογής αντικειμένων, ώστε να εμφανίζονται οι αντίστοιχες πληροφορίες	4	5	5.1	4.1	20.000	3	3	4	3,3	B
4.1.3	Ανάπτυξη Διαδραστικών χαρτών με ιστορικά στοιχεία και φωτογραφικό υλικό.	4	5	5.1	4.1	12.000	3	3	2	2,7	B
4.1.4	Δημιουργία Ψηφιακού λευκώματος (PDF) με σχέδια ζωγραφικής από επαγγελματίες & κείμενα από φιλόλογους αλλά και παιδιά	4	5	5.1	4.1	10.000	2	3	1	2	Γ
4.1.5	Συλλογή και δημιουργία Συνταγολογίου τοπικής παραδοσιακής μοναστηριακής	4	5	5.1	4.1	4.000	4	3	2	3,1	B

	διατροφής.										
4.1.6	Δημιουργία προγράμματος εορταστικών εκδηλώσεων και διαδρομών θρησκευτικού ενδιαφέροντος	4	5	5.1	4.1	2.500	4	4	4	4	B
4.2.1	Καταγραφή προϊόντων Αγροδιατροφής, συμπεριλαμβανομένου και του οίνου που παράγονται εντός των ορίων του Δήμου Λαμιέων, σε ηλεκτρονικό αρχείο	4	5	5.1	4.2	3.000	4	4	4	4	B
4.2.2	Δημιουργία Ενιαίας Πλατφόρμας προϊόντων και υπηρεσιών, όπου θα καταχωρίζονται μόνον τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που έχουν πιστοποιηθεί και λειτουργούν με τον ενδεδειγμένο τρόπο, για την παροχή αξιόλογων εμπειριών στους τουρίστες	4	5	5.1	4.2	7.000	4	3	3	3,4	B
4.2.3	Αποτύπωση της παρούσας κατάστασης και καταγραφή των αγροτουριστικών και οινικών μονάδων που πιθανόν δραστηριοποιούνται στον Δήμο Λαμιέων.	4	5	5.1	4.2	2.000	3	3	3	3	B
4.2.4	Στήριξη παραγωγικών μονάδων του πρωτογενούς τομέα που δύνανται να λειτουργήσουν ως αγροτουριστικές	4	5	5.1	4.2	100.000	4	2	2	2,8	B
4.3.1	Διοργάνωση Ετήσιων Παμφιωτικών Τουρνουά 2-3 αθλημάτων για παιδιά από 5-10 ετών	4	5	5.1	4.3	25.000	4	2	3	3,1	B
4.3.2	Διοργάνωση Ετήσιων Παμφιωτικών Τουρνουά 2-3 αθλημάτων για παιδιά από 11-17 ετών	4	5	5.1	4.3	25.000	4	2	3	3,1	B
4.3.3	Στήριξη του ετήσιου νυχτερινού αγώνα Lamia Night Run	4	5	5.1	4.3	20.000	4	5	4	4,3	A
4.3.4	Στήριξη αγώνων τρεξίματος στις δημοτικές ενότητες (Ημιμαραθώνιος Ηρακλής, Ανοπαία Ατραπός κ.α.)	4	5	5.1	4.3	20.000	4	5	4	4,3	A
4.3.5	Φιλοξενία ετήσιων αγώνων Καράτε στην πόλη	4	5	5.1	4.3	25.000	4	4	4	4	B
4.3.6	Φιλοξενία αγώνων στίβου και μαθητικών αγώνων στην πόλη	4	5	5.1	4.3	25.000	4	4	4	4	B
4.4.1	Ανάπτυξη συνεργειών με το ΤΑΙΠΕΔ για την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών	4	5	5.2	4.4	-	5	3	5	4,4	A
4.4.2	Βελτίωση των υφιστάμενων χώρων των Ιαματικών Πηγών	4	5	5.2	4.4	30.000	5	4	4	4,4	A
4.4.3	Δημιουργία Συνεδρίου για τον Ιαματικό Τουρισμό και Τουρισμό Ευεξίας στο Δήμο Λαμιέων	4	5	5.2	4.4	25.000	5	3	5	4,4	A
4.5.1	Δημιουργία ειδικού χαρτοφυλακίου από ομάδα επιστημόνων για την προσέλκυση επενδύσεων στις ιαματικές πηγές Θερμοπυλών και Υπάτης	4	5	5.2	4.5	40.000	5	5	4	4,7	A
						397.000					

Πίνακας 25: Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 5

Κωδ.	Ενδεικτικές Παρεμβάσεις	ΑΠ	ΓΣ	ΕΣ	Μ	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός	Κ1	Κ2	Κ3	Σύνολο	Προτ.
5.1.1	Θερμοπύλεια – γιορτή Ιστορίας και Πολιτισμού	5	6	6.1	5.1	100.000	5	5	5	5	A

5.1.2	Ανάδειξη του μονοπατιού του Εφιάλτη	5	6	6.1	5.1	50.000	5	4	5	4,7	A
5.1.3	Επετειακός φωτισμός μνημείου Λεωνίδα	5	6	6.1	5.1	25.000	5	5	5	5	A
5.2.1	Σχεδιασμός μεγάλης σύνθετης εκδήλωσης για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική επανάσταση του 1821 με συνεργασία ΛτΕ ,ΔΗΠΕΘΕ Ρούμελης, Ιστορικού Αρχείου	5	6	6.1	5.2	50.000	5	4	4	4,4	A
5.3.1	Αναβάθμιση της εκδήλωσης για την επέτειο της ανατίναξης της Γέφυρας του Γοργοποτάμου	5	6	6.1	5.3	20.000	4	4	5	4,3	A
5.3.2	Ανάδειξη διαδρομής στα χνάρια της Ενωμένης Ελληνικής Αντίστασης και των Ανδρών της Επιχείρησης Harling, στη Γέφυρα του Γοργοποτάμου	5	6	6.1	5.3	15.000	3	3	4	3,3	B
5.3.3	Επετειακός φωτισμός γέφυρας Γοργοποτάμου	5	6	6.1	5.3	25.000	4	4	5	4,3	A
						285.000					

Πίνακας 26: Ιεράρχηση δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 6

Κωδ.	Ενδεικτικές Παρεμβάσεις	ΑΠ	ΓΣ	ΕΣ	Μ	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός	K1	K2	K3	Σύνολο	Προτ.
6.1.1	Δημιουργία έντυπου και ψηφιακού υλικού προβολής του τουριστικού προϊόντος του Δήμου Λαμιέων	6	7	7.1	6.1	10.000	5	4	5	4,7	A
6.1.2	Δημιουργία καρτών –καρτποστάλ (προωθητικού υλικού)	6	7	7.1	6.1	10.000	4	4	5	4,3	A
6.1.3	Συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις και λοιπές δράσεις διείσδυσης σε νέες τουριστικές αγορές	6	7	7.1	6.1	20.000	5	4	5	4,7	A
6.1.4	Διοργάνωση από μέρους του Δήμου τοπικών εκθέσεων, ημερίδων και συνεδρίων	6	7	7.1	6.1	10.000	5	3	5	4,4	A
6.2.1	Συμμετοχή πολιτιστικών φορέων με υψηλές δυνατότητες προβολής του τόπου μας σε εκθέσεις τουριστικές σε όλο τον κόσμο	6	7	7.1	6.2	30.000	4	3	4	3,7	B
6.2.2	Social Media FB & Instagram παρουσία του Δήμου και On-line campaign με FB/Instagram/Google ads	6	7	7.1	6.2	60.000	5	4	4	4,4	A
6.2.3	Συμμετοχή σε εκθέσεις B2B, και επικοινωνία μετά το πέρας τους, με εκπροσώπηση από τα στελέχη του DMO	6	7	7.1	6.2	30.000	5	4	4	4,4	A
6.3.1	Σύνδεση με μεγάλες τουριστικές ιστοσελίδες (Booking.com, tripadvisor.com κα)	6	7	7.1	6.3	60.000	5	3	4	4,1	A
6.3.2	Ανταλλαγή πολιτιστικών, εμπορικών και τουριστικών επισκέψεων με τις αδελφοποιημένες πόλεις του Δήμου Λαμιέων (Πάφος, ΚΥΠΡΟΣ - Chioggia, ΙΤΑΛΙΑ – Rzeszow, ΠΟΛΩΝΙΑ)	6	7	7.1	6.3	30.000	3	3	4	3,3	B
6.3.3	Διαφημιστική προβολή της ΠΔ σε εγχώρια και διεθνή ΜΜΕ	6	7	7.1	6.3	50.000	5	4	4	4,4	A
						310.000					